

MISIJSKA DJELATNOST CRKVE

Vjeronaučna olimpijada
2016./2017.

SREDNJA ŠKOLA

Misijska djelatnost Crkve

Vjeronaučna olimpijada 2016./2017.

- Građa za srednju školu -

Uredila:

Ines Sosa Meštrović

Nakladnik:

Nacionalna uprava
Papinskih misijskih djela u RH
Ksaverska cesta 12a
10000 Zagreb

Za nakladnika:

vlč. Antun Štefan,
nacionalni ravnatelj Papinskih misijskih djela u RH

Grafička urednica:

Ines Sosa Meštrović

Tisak:

MMV 94 d.o.o.

*Poštovane vjeroučiteljice i vjeroučitelji,
drage vjeroučenice i vjeroučenici,*

pred vama se nalazi građa za natjecanje iz vjeronauka u školskoj godini 2016./2017., na temu: Misijska djelatnost Crkve.

Ove godine je za vas građu pripremila Nacionalna uprava Papinskih misijskih djela u RH.

Poglavlje pod naslovom Misijske ustanove Katoličke Crkve ide kao dodatak za državno natjecanje, te ga nije potrebno pripremati prije navedene razine.

U građi ima dijelova koji su obilježeni žaruljicom Za one koji žele znati više te kao takvi ne ulaze u natjecanje.

Želeći vam puno uspjeha u pripremi i nadolazećim natjecanjima srdačno vas pozdravljamo.

ČLANOVI DRŽAVNOGA POVJERENSTVA

Sadržaj

Predgovor	4
1. Počeci misijskog djelovanja Crkve	5
• Uvod	
• Mlada Crkva (I. - IV. stoljeće)	
• Kršćanski svijet na dva kolosijeka (V. - XIV. stoljeće)	
• Evanđelje je naviješteno svim narodima zemlje (XV. - XIX. stoljeće)	
• Univerzalnost i jedinstvo u navještanju Evanđelja (XX. stoljeće)	
2. Zaštitnici misija	26
• Sv. Franjo Ksaverski	
• Sv. Terezija od Djeteta Isusa	
3. Misijske ustanove Katoličke Crkve	31
• Kongregacija za evangelizaciju naroda	
• Papinska misijska djela	
o Papinsko misijsko djelo za širenje vjere	
o Papinsko misijsko djelo svetog Djetinjstva	
o Papinsko misijsko djelo svetog Petra apostola	
o Papinska misijska zajednica	
4. Misionari slavenskih naroda	59
5. Misije u Crkvi u Hrvata	62
• Hrvatski misionari tijekom povijesti	
• O. Ante Gabrić	
• Svjedoci vjere	
o Fra Vjeko Ćurić	
o S. Lukrecija Mamić	
• Hrvatski misionari i misionarke danas	
• Osnivanje Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela u RH	
• Misijski list Radosna vijest	
• Susreti misionara i misionarki	
6. Misijski dokumenti	87
7. Molitva za misije	96
Kazalo važnih pojmova	98
Literatura	100

Dragi olimpijci!

U svojoj ruci držite korisnu knjigu o misijskoj djelatnosti Crkve, što je tema ovogodišnje Vjeronaučne olimpijade. Želim vama i sveopćemu hrvatskom pučanstvu potvrditi svoju radost zbog odabira upravo te teme. Misije! U sadržaju te šestoslovne riječi uključeni su brojni drugi sadržaji. I brojni drugi predmeti, pa i oni tipično školski. Uključena je famozna “učiteljica” – povijest. Uz povijest, misije sadrže i tematiku geografije, jer su misionari, pa i naši, smješteni po svakom kutiću zemljine kugle. Svaki misionar može biti profesor geografije u doslovnom smislu te riječi, barem o onoj državi Afrike, Azije ili Južne Amerike u kojoj djeluje. Tema o misijama ulazi u sociologiju, komunikologiju i psihologiju. Ujedno, izgovarajući riječ “misije”, svaki nam misionar može na najbolji način predstaviti radost i tugu susreta s modernim životom u krajevima gdje su misije zauzele časno mjesto u svim spomenutim predmetima, pa i u nespomenutima.

Učeci za Vjeronaučnu olimpijadu s temom o misijama, “hoda se” na sve strane svijeta.

Učeci za Olimpijadu, jasna su pitanja i odgovori, osobito oni odgovori što svatko od nas govori Bogu, potom i cijelom svijetu, dakako svakomu čovjeku. “Idite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svakomu stvorenju!” Kakve li široke preporuke, kakva li zanosa ispunjenja zadatka koji je dan svima koji su kršteni! Pouzdano se nadam da će svaka skupina osim znanja o misijama usvojiti i razumom, i srcem, i voljom, i smjelošću djelovanja uzvišene zadatke utkane u svačije srce, utisnute u svačiju dušu. A kad se u jednog djelatnika probudi zdrava misijska svijest, onda se to prenosi dalje, onda to postaju koncentrični krugovi, koji svaki za sebe zorno tumači hrabar zadatak Crkve u cjelini i svakoga njezina člana!

Molim vas, dragi olimpijci, nemojte ove materijale samo “materijalizirati” dobrim znanjem, već svaku pojedinu stavku “nametnite” svojem srcu, srcu koje voli i moli, srcu koje shvaća uzvišenost kršćanskog zadatka! Neka svakoga od vas, kao i vaše voditelje – animatore dobri Božji Duh nadahne na spremnost djelovanja u onom sadržaju u kojem ćete se natjecati i postići, nadam se, dobre rezultate.

Sve i svakoga pojedinoga rado pozdravljam i svima i svakomu pojedinomu želim da vas prati Božji blagoslov u vašem učenju i u vašim nastupima!

*Biskup + Slobodan Štambuk,
predsjednik Vijeća za misije HBK-a*

1.

Počeci misijskog djelovanja Crkve

Uvod

Povijest Crkve je povijest hodočašća Božjeg naroda od trenutka utjelovljenja Božjeg Sina među ljudima, nastavak i unutarnja logika misijskog djela. Kristovo uskrsnuće poziva da se evanđelje proširi po cijelom svijetu.

Od Pedesetnice u Jeruzalemu skupina apostola, koja već govori nekoliko stranih jezika, postaje "sjeme" sveopće Crkve. Najava i razumijevanje tog poziva događa se po Duhu Svetome. Širenje "radosne vijesti" podijeljeno je u četiri razdoblja, prema zemljopisnim kriterijima i političkim prilikama:

- Mlada Crkva (I. – V. stoljeće);
- Kršćanski svijet na dva kolosijeka (V. – XV. stoljeće);
- Evanđelje je naviješteno svim narodima Zemlje (XV. – XX. stoljeće);
- Univerzalnost i jedinstvo u naviještanju evanđelja (XX. stoljeće).

Mlada Crkva (I. – IV. stoljeće)

Učinite ih mojim učenicima

Kršćanstvo je rođeno iz propovijedanja i poruke Isusa iz Nazareta, čiji je javni život započeo krštenjem koje je primio od Ivana Krstitelja na obalama Jordana. Tomu preciznom mjestu krštenja, o kojem nam pišu evanđelisti, evanđelist Luka dodaje i vremensku odrednicu i povijesni kontekst: "Petnaeste godine vladanja cara Tiberija, dok je upravitelj Judeje bio Poncije Pilat, tetrah Galileje Herod, a njegov brat Filip tetrah Itureje i zemlje trahonitidske, i Lizanije tetrah Abilene, za velikog svećenika Ane i Kajfe..." (Lk 3, 1 – 2)

Ovaj događaj označava početak Isusova poslanja kojim je došao objaviti kraljevstvo Božje i spase-nje svim ljudima, poslanje koje je on sam primio od Boga Oca, kojeg je objavio riječima i djelima opisanima u evanđeljima. Nastavak tog poslanja, prenošenje "radosne vijesti" sve do nakraj zemlje, Isus je povjerio dvanaestorici apostola, svojim prvim učenicima i misionarima.

Tako započinje povijest Crkve, koja označava u isto vrijeme zajednicu koja vjeruje u uskrsnuće Gospodinovo i koja se izgrađuje oko svetog Petra i njegovih nasljednika, kao što to opisuje evanđelist Matej (Mt 16, 18), ali ujedno i kao mjesto u kojem prebiva Riječ Božja, označavajući time one koji su prigrlili ili će prigrliti Riječ Božju.

Isusova smrt na križu u vrijeme Poncija Pilata i njegovo uskrsnuće temelji su identiteta mlade kršćanske zajednice. Taj identitet je bitno misionarski jer podrazumijeva slanje članova u naviještanje Isusova evanđelja i njegova sveopćeg kraljevstva po svoj Judeji, Samariji (Dj 1, 8), "i sve do na kraj zemlje".

Tako na ceste Rimskog Carstva kreću svjedoci Isusova uskrsnuća, nastavlajući Kristovo djelo na zemlji. Prema Euzebiju iz Cezareje, to poslanje organizirano je vrlo praktično i logično, tako da je svaki apostol bio zadužen za pojedini dio u ono vrijeme poznata svijeta.

Kršćani

Ti prvi učenici se, u prvo vrijeme, ne odvajaju od židovskog svijeta, jer dolaze iz židovstva, te su od rimskih vlasti držani kao jedna od židovskih sekti. Ali malo-pomalo, prve se kršćanske zajednice počinju razlikovati od židovskih, držeći zasebno svoje sastanke, uvodeći svoju posebnu liturgiju. Dva su događaja pridonijela da se prva Crkva počinje razlikovati od židovskog svijeta. Prvo, osuda i mučeništvo svetog Stjepana (*Dj 7*), vođe sedmorice đakona, koji propovijeda da hram Božji nije onaj sagrađen od kamenja u Jeruzalemu, nego da je to cijeli narod Božji.

Nakon progona koji su izazvale židovske vlasti, prva grupa kršćana raspršuje se po Palestini i susjednim regijama. Na takav način članovi Stjepanove grupe započinju evangelizaciju Samarije (*Dj 8, 5c*) i susjednih zemalja, i osnivaju Crkvu u Antiohiji (*Dj 11, 25*), uključujući prvi put Grke i pogane koji tamo žive.

Druga faza odmicanja od židovske vjere jest vrijeme Pavlova propovijedanja. Rodom iz Tarza u Ciliciji, rimski građanin, Pavao pripada židovskim zajednicama grčke dijaspore. Revni farizej putovao je u Damask da bi sudjelovao u progonu kršćana. No na putu pred Damaskom bio je dirnut Gospodinom i obraćen, prima poslanje naviještanja evanđelja poganima (*Dj 22, 21*).

Njegovo učenje obilježeno je trima glavnim misijskim naglascima: važnost spasenja svih ljudi, promicanje oslobođanja čovjeka po krštenju i prisjećanje uloge svakog apostola da naviješta vjeru među poganima.

Pavao dolazi u grad Antiohiju, koji je postao najveće središte širenja kršćanstva u početku. Treći najveći grad antičkog svijeta, nakon Rima i Aleksandrije, a tada glavni grad jedne od rimskih provincija, uključujući Siriju i Ciliciju, Antiohija je važno trgovinsko i intelektualno središte. Kršćanska zajednica u njoj postala je važna i uključuje velik broj nežidova. U tom su gradu učenici primili prvi put ime "kršćani" (*Dj 11, 26*).

Za vrijeme od gotovo trideset godina, tijekom triju svojih misijskih putovanja, Pavao će neumorno proputovati Sirijom, Ciprom, Malom Azijom, Grčkom i Makedonijom, prije svog dolaska u Rim. Godine 49. održan je u Jeruzalemu (*Dj 15*) važan i velik sastanak pod nazivom Jeruzalemski koncil, gdje su se okupili pristaše apostola Petra, koji je branio povezanost kršćanske vjere i židovskog zakona, i pristaše apostola Pavla, koji poziva na otvaranje evanđelja svim poganima, bez pridržavanja Zakona. Vijeće se složilo s Pavlom. Židovski zakon nije nametnut obraćenim kršćanima. Svi narodi od tada mogu primiti krštenje i ući u Crkvu.

Širenje Božje riječi u prva tri stoljeća kršćanstva

Do požara u Rimu 64. godine, koji označava početak velikih progona u Rimskom Carstvu, evanđelje se širi posredstvom putnika, slijedeći morske i kopnene putove oko Sredozemlja. Ti putnici, "službenici riječi", mogu se podijeliti u dvije kategorije.

Prva kategorija glasnika evanđelja jesu putujući propovjednici, poput Pavla, koji dragovoljno idu da bi naviještali evanđelje.

To propovijedanje poganima postupno postaje oblikovana poruka, izgrađena oko tri teme, ukorijenjene u *Sveto pismo*:

- a) izvještaj o pozivu Gospodnjemu koji je osvojio glasnika i koji ga je poslao u misijsku pu-

stolovinu, kao što piše sveti Pavao, “što je za mnom, zaboravljam, za onim što je preda mnom, prežem, k cilju hitim, k nagradi višnjeg poziva Božjeg u Kristu Isusu” (*Fil 3, 13 – 14*);

b) savjeti u svezi s organizacijom novoosnovanih zajednica, koji postaju važni (1 *Sol 2, 12*), o kojima ovisi nastavak mlade Crkve;

c) poziv na zajedništvo s Prvom zajednicom u Jeruzalemu, kao i sa svima ostalima, duhovno ali i doktrinarno; kršćanski identitet se ukorjenjuje u taj duh zajedništva.

Druga kategorija glasnika evanđelja, više anonimna, sastavljena je od novih obraćenika, koji, u okviru svojih aktivnosti, šire kršćanstvo: trgovci, vojnici, državni službenici. Žene također igraju veliku ulogu, kako što su Lidija u Filipima, Feba iz Kenheje, a da ne spominjemo kršćanske robove, prodane ili zarobljene, koji također svjedoče njihovu vjeru u njihovim teškim situacijama.

Kršćanstvo dolazi do velikih kozmopolitskih gradova Carstva, luka, gradova koji su na raskrižjima, u kontaktu s gradovima u unutrašnjosti. U njima se osnivaju kršćanske zajednice, preuzimajući na sebe dužnost daljnjeg širenja evanđeoske poruke. Rim je bio vrhunac propovijedanja Petra i Pavla. Političko i kulturno središte Carstva, grad Rim je dolazna točka s Istoka i polazište za evangelizaciju Zapada.

Širenje kršćanstva po svjedočanstvu mučenika

Od vladavine cara Nerona, a posebno nakon požara u Rimu 64. godine, za koji su optuženi kršćani, organiziraju se progoni kršćana od upravitelja provincija ili od careva, diljem Carstva. Najnasilniji su se dogodili za vrijeme vladavine Nerona, Trajana, Decija, Hadrijana, Antonina Pija, Septimija Severa i Valerijana, sve do velika progona za Dioklecijana, u ranome četvrtom stoljeću.

Kršćanstvo se ukorjenjuje za vrijeme cara Konstantina (280. – 337.)

Bitka kod Milvijskog mosta godine 312. označava kraj sukoba oko nasljedstva na prijestolju Rimskog Carstva. Konstantin, pobjednik, počinje smirivati Carstvo proglašavajući *Milanski edikt (reskript)* 313. godine, uspostavljajući vjersku toleranciju i slobodu bogoštovlja, kojim se koristi kršćanstvo. Kršćanstvo je priznato kao službena vjera. Ono dobiva, tijekom dvadeset i pet godina vladavine cara Konstantina, mnoge olakšice i postupno se uspostavlja blizak odnos između Crkve i države.

Iako je pod utjecajem Crkve politika pravde postala prisutnija, čak se i car predstavljao kao zaštitnik slabih, ostaje činjenica da će Konstantin autoritativno intervenirati u vjerskim poslovima, osobito protiv krivovjerja. Dakle godine 325. car Konstantin saziva Koncil u Niceji da bi riješio veliku teološku raspravu oko osobe Krista i Presvetog Trojstva. On si tako počinje uzimati za pravo da saziva koncile, da organizira i olakšava susrete, da provodi izglasane kazne.

Nasljednici cara Konstantina nastavljaju politiku protiv poganske religije, čiji je kult službeno zabranjen 391. Kršćanstvo postaje državna religija i nastavlja svoju teološku borbu protiv krivovjerja, uzrokujući progonoštvu heretika u pogranična područja Carstva, osobito na arapski poluotok.

Misijski duh u četvrtom stoljeću

Širenje evanđelja u tom razdoblju Konstantinova mira nastavlja se unutar Carstva, ali i izvan njegovih granica, zahvaljujući kao i prije propovjednicima, trgovcima, službenicima, vojnicima. Kult mučenika i svetaca uključen je u taj proces, kako na lokalnoj, tako i na carskoj razini.

Uskrсна se poruka prenosi usmenom predajom: po propovijedima, katehezama, čitanju svetih tekstova, što sve pridonosi širenju vjere i njezinu produbljivanju. Propovjednici naglašavaju komentare *Starog zavjeta* i proročanstva o Kristovu dolasku.

Međutim pisanje postaje sve važnije u poučavanju Kristove poruke. Sveto pismo se naveliko širi. Pisane upute o liturgiji i organiziranju zajednice se razmnažaju. Biskupi, po pismima i propovijedima, prate odgovorne u crkvama u njihovu poučavanju te u njihovoj pastoralnoj i misijskoj djelatnosti. Tako pisma Klementa Rimskoga krajem prvog stoljeća ili Ivana Zlatoustoga postupno strukturiraju pastoralni i teološki život kršćana.

Tekstovi koncila, koji se sastavljaju krajem drugog stoljeća na prvim mjesnim saborima, a od četvrtog stoljeća i na velikim ekumenskim koncilima, pridonose razumijevanju kršćanske istine. Četvrto je stoljeće zlatno doba crkvenih otaca, grčkog istoka i latinskog zapada. Većina crkvenih otaca, rođenih u 4. stoljeću, bili su propovjednici i pisci. Po njihovim djelima, pisanim govornim jezicima (grčki, sirijski i latinski), obogaćuju doktrinarni (poučni) sadržaj kršćanske poruke, u egzegezi i u teologiji, ali i brane Crkvu protiv carske političke moći.

Po svim tim spisima, brojnim i raznovrsnim, izražava se život zajednice i odražava napredovanje vjere. Važnost liturgije, koja je ojačana duhom zajedništva, i razvoj institucija, koje poprimaju jasnije obrise.

Monasi

Za vrijeme Konstantinove ere pojavljuje se novi oblik evangelizacije, potaknut od redovnika, najprije na istoku, a zatim i na zapadu Crkve – monasi. Prva monaška iskustva nastala su u Egiptu, označavajući želju da se pobjegne od svijeta, težeći za savršениjim životom, što je moguće bliže Bogu. Definirana su dva oblika monaškog života: oni koji žive u potpunoj samoći u pustinji, pustinjaci; i oni koji se okupljaju u zajednice, slijedeći koje pravilo definirano od osnivača, cenobiti. Taj posvećeni život, isprepleten molitvama, posvećen je i intelektualnomu i fizičkomu radu. Tri velika osnivača označila su početak monaštva: sv. Antun Pustinjak i sv. Pavao Pustinjak na istoku, a sv. Jeronim na zapadu.

Ti monaški samostani, izgrađeni na izoliranim područjima, uključeni su u širenje kršćanstva svojim duhovnim i intelektualnim značenjem, osobito utječući na područja dotada zanemarena od kršćanstva. I na istoku i na zapadu Crkve takvi se samostani umnožavaju te sve više privlače i muškarce i žene.

Prva hodočašća

U povijesti drevnog kršćanstva temeljno je razlikovanje između prva tri stoljeća i razdoblja koje je slijedilo Nicejskomu saboru 325. godine, koji je bio prvi ekumenski sabor. Kao svojevrsna spona između ta dva razdoblja stoji takozvani konstantinovski preokret i Konstantinov mir, koji promiče razvoj hodočašća. Ljudi dolaze izdaleka častiti grobove svetih apostola i mučenika. Te su pobožnosti znak predanosti kršćana prvim svjedocima kršćanske vjere, ali i uloge posrednika koju sveti imaju pred Bogom.

Kršćanska umjetnost, značajka sve vidljivije evanđeoske poruke

Kršćanska umjetnost se postupno odvaja od grčko-rimske. Grade se prekrasne zgrade, bazilike,

samostani, svi ukrašeni mozaicima, oslikanim zidovima, prikazujući scene iz Svetog pisma. U kršćanskim središtima, udaljenima od velikih gradova, na raskrižjima, grade se brojne bogomolje, male crkve i kapele, izgrađene za prihvat vjernika, ali i hodočasnika tijekom liturgijskih slavlja.

Krajem četvrtog stoljeća kršćanstvo postaje religija rimskog svijeta: biskupije se množe, oblikujući taj prvi kršćanski svijet, njegove misli, njegov stil života, njegov umjetnički izričaj.

Organiziranje zajednica u biskupije

U Africi u četvrtom stoljeću riječ biskupija, koja je dotada određivala jedno upravno područje, postaje teritorij upravljani od biskupa. To je osobito postalo jasno godine 397., kad je, po kanonskom pravu, biskupu bilo zabranjeno miješanje u susjednu biskupiju. Biskupije su u porastu, u skladu s rastom kršćanske populacije na određenom mjestu. Evangelizacija tih područja osigurana je po biskupima koji šalju propovjednike u nekršćanska područja.

Krajem četvrtog stoljeća biskupije su vrlo brojne u istočnom dijelu Carstva i u sjevernoj Africi, ali mnogo rjeđe u zapadnom dijelu.

Kršćanski svijet na dva kolosijeka (V. – XIV. stoljeće)

Širenje kršćanstva izvan rimskog svijeta

Evangelizacija je od petog stoljeća postala koordinirano djelovanje apostolskih radnika koji imaju solidno razumijevanje Svetog pisma. Uistinu, kršćanska doktrina izabrala je jezik i usvojila kršćanski rječnik, temeljeći ga na dogmatskom sadržaju, koji je dugo i strpljivo bio građen od crkvenih otaca i koncila u prethodnim stoljećima. Kršćanstvo tih prvih stoljeća građeno je oko univerzalnosti poruke uskrslog Krista i oko dogme Presvetoga Trojstva. U prvih pet stoljeća kršćanstvo se proširilo diljem Rimskog Carstva, a od petog do petnaestog stoljeća evanđelje će se proširiti po cijelom europskom kontinentu, oblikovat će narode i njihove vladare, njihov način života, umjetnost i kulturu.

U srednjovjekovnom tisućljeću razlikujemo dva razdoblja

Od petog do desetog stoljeća širenje kršćanstva odvija se u nestabilnu političkom okruženju, s obzirom na tri velike najezde naroda koje destabiliziraju istočni i zapadni dio Carstva: germanski narodi, koji u petom stoljeću dolaze iz Skandinavije, Arapi, koji u sedmom stoljeću dolaze s Arapskog poluotoka, i Vikinzi, novi narodi iz Skandinavije, u devetom i desetom stoljeću.

Kršćanstvo od jedanaestoga do petnaestog stoljeća ulazi u fazu ukorjenjivanja i utvrđivanja. Navještaj evanđelja događa se u srcu kršćanskih naroda zahvaljujući plodnoj duhovnosti crkvenih redova – franjevaca i dominikanaca.

Pape u središtu misijske strategije

Razni pape koji se izmjenjuju u to vrijeme postaju glavni inicijatori i vođe misijskih pokreta diljem Europe, jačajući tako papinski autoritet nasuprot carigradskog patrijarha. Taj legitimitet rimskog prvosvećenika, kao nasljednika svetog Petra, posebno je branjen od pape Leona Velikoga (sredina 5. st.). To vjersko jedinstvo oko pape ne može se postići bez obraćenja naroda sa sjevera europskog kontinenta. Tako papa Celestin I. šalje 431. godine đakona Paladija, posvećena za biskupa, da nastavi pokrštavanje Irske, dok germanska plemena Angli i Sasi prodiru na otok Britaniju (Velika Britanija), a sveti Patrik (oko 390. – 461.) nastavlja evangelizirati Irsku, osnivati crkve i uvoditi latinski jezik.

U 6. stoljeću Grgur Veliki organizira i ubrzava konačno objedinjavanje u zapadnoj Crkvi rimske tradicije i barbarske vitalnosti. On je prvi benediktinac na papinskom prijestolju. Za vrijeme njegova pontifikata papinstvo je postalo vitalno središte "barbarskog" Zapada. On radi na jačanju odnosa s biskupima, zahtijevajući od njih primjeren život, baš kao i od redovnika. Grgur Veliki neke od njih šalje obratiti barbarske narode, npr. u anglosaksonska kraljevstva. Anglosaksonski će redovnici kasnije, u ime Rima, u sedmom i osmom stoljeću, ići evangelizirati Germane.

Obraćenje skandinavskih zemalja od X. stoljeća

Prvi misijski pokušaji u predjelima sjeverne Europe u osmom i devetom stoljeću nisu uspjeli, ali prema nekim povjesničarima, ipak su poneke kršćanske zajednice zaživjele, posebno u lukama. Kad su Vikinzi u devetom stoljeću krenuli na more i počeli uništavati europske obale, mnogi kršćani spasili su se bijegom. Brojna sela, samostani i kršćanska svetišta uz morsku obalu ili uz rijeke bili su uništena. Ipak, nakon što su naselili zapadnu Europu, vikinški upravitelji počeli su priznavati kršćansku vjeru, u želji da smire svoje osvojene teritorije, da opravdaju svoju vlast i na takav način

pridobiju stanovnike njihovih kolonija. U Irskoj i u Engleskoj vikinški su osvajači zatražili krštenje. U Normandiji Rollon i svi njegovi ljudi primaju krštenje 911. godine. Sjeverno od Rusije Vikinzi su počelo usvajati kršćanstvo još ranije, od 866. godine. Jedan od razloga zašto vikinški vođe žele pokrstiti svoje ljude jest želja za oživljenjem intelektualne aktivnosti svojeg naroda, zbog čega oživljavaju samostane, koji zatim postaju duhovna središta. Godine 966. vojvoda od Normandije Richard I. poziva redovnike iz Francuske da se nasele u njegovo vojvodstvo, da na taj način oživi duhovni i intelektualni život benediktinske zajednice.

U Norvešku je evanđelje došlo po obraćenim Vikinzima, koji su se vratili iz Europe. Oni pozivaju misionare iz Engleske, ali i iz Njemačke. U ranome dvanaestom stoljeću gregorijanska reforma i osnivanje cistercitskih samostana aktivno su uključeni u ukorjenjivanje kršćanstva i uspostavljanje stabilne crkvene organizacije. Jedan od glavnih poslanika u tome bio je engleski kardinal Nikola Breakspear (kasnije papa Hadrijan IV.), koji je 1152. osnovao metropoljsko sjedište u Trondheimu (Norveška).

Što se tiče Švedske, pokršćavanje je sporije zbog snažna poganskog otpora, a evangelizacija je prodrla iz Engleske, Njemačke i Rusije. Prelaženje na kršćansku vjeru postaje vidljivo tek u dvanaestom stoljeću. U cijeloj Skandinaviji Crkva se izgrađuje i ima tijekom srednjeg vijeka veliku slobodu djelovanja. Mnogi se poganski običaji održavaju ili asimiliraju u kršćanski kult, baš kao i lokalni jezici u liturgiju.

Od dvanaestog stoljeća raste broj samostana koji potiču na uključivanje skandinavskog svijeta u zapadnu Europu, posebice omogućavanjem duhovnih veza između redovničkih zajednica različitih zemalja, a prisutne su i trgovinske veze Skandinavije i ostatka Europe. Obnovljeno papinstvo, osobito pod Grgurom VII., i dalje je vrlo osjetljivo na osnivanje novih kršćanskih zajednica u Skandinaviji. Crkva pridonosi posebno svojom potporom u nastojanjima da se centralizira politički život oko vladara i da se smanje bratoubilački ratovi. Postupno nastaju monarhije, podržavane od Crkve, koje uspostavljaju bliske i izravne sveze s Rimom.

Može se reći da je u dvanaestom stoljeću nordijski svijet postao kršćanski. Skandinavija postaje zauzvrat misionarskom, slanjem apostolskih poslanika u Finsku i baltičke zemlje. Kao što je Engleska evangelizirala središnju Njemačku, a potom sudjelovala u obraćenju Sasa, tako i Sasi zauzvrat pridonose evangelizaciji Danske, a Danska i Švedska potom postaju baze za evangelizaciju baltičkih zemalja. Dotad je evangelizacija slavenskih i skandinavskih naroda te Mađara bila briga Rima.

Dominikanci i franjevci postaju glavni poslanici

Od trinaestog stoljeća pojavljuju se novi prioriteti. Politička moć države postaje još snažnija, pojavljuju se gradovi i doživljavaju snažan rast, napreduju krivovjerja, sveučilišta daju kršćanskoj misli više mjesta, omogućavajući povratak na evanđeoske ideale. Uspostavljaju se kontakti s muslimanskim svijetom i središnjom Azijom.

Sveti Dominik (oko 1170. – 1221.) i sveti Franjo (1182. – 1226.) pojavljuju se u povijesti Crkve u vrijeme kad Zapad doživljava duboke promjene. Prosjački redovi, osnovani od tih duhovnih velikana srednjeg vijeka, dijele zajedničke karakteristike. Oni ukidaju pravilo monaškog zatvaranja u samostane, da bi mogli pučanstvu naviještati riječ Božju. Idu dva po dva, u parovima, u područja koja su im dodijeljena, stavljajući se u službu Crkvi, ponekad i kao veleposlanici europskih vladara. Primivši važnu intelektualnu i duhovnu formaciju, postaju zastupnici svjetovnih i crkvenih vlasti, osobito papa.

Povezani s pastoralnom obnovom trinaestog stoljeća, prosjački redovi su glavni sudionici u reevangelizaciji mnogih europskih područja. Iz rodne Umbrije Franjo Asiški šalje svoju braću od 1215.-1216. godine u druge kršćanske zemlje: po Italiji, Francuskoj, Engleskoj, Njemačkoj, Mađarskoj. Sam sv. Franjo želi propovijedati u muslimanskim zemljama, stoga odlazi u Siriju i Maroko evangelizirati nevjernike. U Egiptu se susreo sa sultanom Malikom al-Kamilom. Usprkos ubojstvu petorice franjevaca u Marakešu 1220. godine, stavlja u pravilo svojeg reda obvezu propovijedanja Saracenicima i nevjernicima, ali i savjet: "ne raspravljati i ne svadati se i biti podložni priznajući se kršćanima; naviještati riječ Božju da nevjernici povjeruju i postanu kršćani, ne strašeći se progona". Muslimanski svijet postaje i briga Reda propovjednika, koji je osnovao sveti Dominik. To je jasno izraženo 1256. na njihovu saboru u Parizu.

Jedan od franjevaca, Jean de Montecorvino, odlazi u Perziju te, ukrcaвши se na brod u Perzijskom zaljevu, preko južne Indije dopre do Kine i nakon mnogih poteškoća, stiže u Peking, gdje osniva prvi franjevački samostan u Kini. Da bi tu novu franjevačku misiju učvrstio, traži od pape nove misionare. On mu pozitivno odgovara podizanjem Pekinga na rang metropolije, posvetivši šest biskupa, koji će odmah poduzeti dugo putovanje kroz Aziju. Jean de Montecorvino postaje nadbiskup Pekinga. No kršćanstvo u Kini nije preživjelo slom dinastije Mongola i preuzimanjem vlasti od dinastije Ming 1368. godine.

Tako je i s misijama u Mongolskom Carstvu te u drugim dalekoistočnim zemljama. Kršćanstvo u tim krajevima ostaje vrlo krhko ili pak izumire zbog političke nestabilnosti i zbog nedostatka redovita slanja misionara i neprijateljstva muslimanskih naroda, koji su tada već čvrsto ukorijenjeni u Središnjoj Aziji.

Prvi domaći svećenik u Mongoliji zaređen je tek 2016. godine.

Evandjelje je naviješteno svim narodima zemlje (XV. – XIX. stoljeće)

Petnaesto je stoljeće ključno razdoblje za papinstvo, tijekom kojeg se utvrđuje rimska papinska vlast, i razvijaju se ideje duhovne reforme (*Devotio Moderna*). No iznad svega Crkva prati velike pomorske događaje pod nazivom “velika otkrića”, svjesna duhovne dimenzije tih istraživanja, koja će otvoriti nova područja za evangelizaciju izvan Europe. Crkva želi sudjelovati u otkrivanju tih novih svjetova, novih naroda, novih vjerovanja.

Misijsko poslanje poprima novo značenje. Prije petnaestog stoljeća pojam misija nije se koristio za evangelizaciju, osim kao odnos u Presvetom Trojstvu, kao slanje Sina od Oca i Duha Svetoga od Oca i Sina. Sama riječ evangelizacija označavala je *širenje vjere* Kristova kraljevstva, *naviještanje evandjelja, zasađivanje vjere*.

Od kasnoga petnaestog do dvadesetog stoljeća riječ misije odnosi se na slanje misionara, posebno izabranih i osposobljenih za tu funkciju, bilo u unutrašnjost Europe, bilo preko mora. Redovitost u pomorskoj trgovini osigurava Crkvi bržu i učinkovitiju komunikaciju između europskih i svjetskih misija te održivost misionarskog rada.

Ta nova faza u povijesti evangelizacije ne bi bila moguća bez misijskih redova, kao što su franjevci i dominikanci, koji su od početka šesnaestog stoljeća razvili novi misijski pristup nepoznatim kulturama Europe. Njima će se pridružiti novi crkveni redovi, muški i ženski, i brojni laici, formirajući ljude, osposobljene i spremne otići na razne misijske zadaće, koje postaju sve brojnije.

Tih pet stoljeća evangelizacije može se podijeliti na tri razdoblja:

Prvo razdoblje: od 15. do 16. stoljeća;

Drugo razdoblje: 17. i 18. stoljeće;

Treće razdoblje: 19. stoljeće.

Prvo razdoblje od 15. do 16. stoljeća

Misije pod portugalskim i španjolskim patronatom

U petnaestom stoljeću ratovi u Europi pridonijeli su promijeni zapadnog kršćanskog identiteta: vjerska pripadnost veže se sve više i više uz kršćansku državu. Stogodišnji rat između Engleza i Francuza, osvajanje muslimanskih zemalja od Portugalaca i Španjolaca izbrusili su nacionalne osjećaje koji se bude u svakom kraljevstvu.

Znanje koje se brzo širi, zahvaljujući tisku, i koje svima nudi usavršavanje svijesti o Bogu (ponovno otkrivanje grčke i rimske antike, novi prijevodi *Biblije*, ponovno otkrivanje crkvenih otaca...) služi i državama u procesu konsolidiranja političke moći. Unutar Crkve i teoloških znanosti potiče se egzegeza, povratak izvorima olakšan različitim znanostima i arheološkim pronalascima. Kršćanska misao time počinje snažnije živjeti. Veliki pokret humanizma otkriva čovjeku njegove duhovne, intelektualne, moralne, fizičke i umjetničke mogućnosti.

Pomaže oblikovati čovjekovu dušu i značaj, obogaćuje mu ideje slobode i ljepote. Zapadni kršćanski svijet je dodatno prožet pokretima mistike *Devotio Moderne*, koja je nastala u zemljama sjeverne Europe i koja ističe kontemplativno sjedinjenje s Bogom, u svjetlu osobnog iskustva. Ta škola mistike širi se posebno u dominikanskim i franjevačkim zajednicama, iz kojih će prvi misionari otići u daleke zemlje u šesnaestom stoljeću.

Rim u XV. stoljeću izabire odlazak preko oceana

Pape su se 1417. godine iz Avignona ponovno preselili u Rim. Rim tako ponovno postaje glavni grad kršćanstva, koje se sučeljava s događajem koji će ga traumatizirati: godine 1453. Turci, pod vodstvom sultana Mehmeda II., zauzimaju Carigrad. Nakon pada Carigrada Turci osvajaju Albaniju, zatim Krim, Grčku, Mađarsku...

Papa Nikola V. shvaća da je započelo novo razdoblje u povijesti evangelizacije. Preuzimajući misijske projekte iz prošlih stoljeća, Rim odlučuje spasiti zapadno kršćanstvo tražeći saveze sa zemljama s onu stranu muslimanskog svijeta. U tu svrhu, okrećući leđa istočnom Sredozemlju, koje je trajno izgubljeno, papa odlučuje pratiti portugalsku pustolovinu na Atlantskom oceanu, koja je započela 1415. godine.

Evandjelje tako prelazi oceane i ide prema nepoznatim svjetovima, a tko bi bolje od Portugala mogao pomoći u ostvarenju toga velikog cilja? Portugalsko kraljevstvo ima veliko i dugo pomorsko iskustvo, političku stabilnost i brodove uz obale Afrike koji su godinama u potrazi za putem prema Aziji.

Portugalski patronat i misije u Istočnoj Indiji

Papa Nikola V. između 1452. i 1455. upućuje kralju Portugala dvije bule kojima mu potvrđuje punomoć za evangelizaciju u novootkrivenim zemljama i u onima koje će biti otkrivene tijekom drugih pomorskih ekspedicija. Godine 1514. papa Leon X. potvrđuje taj prijenos vjerske punomoći, *patronat* na sve crkve, uza sve pogodnosti u ondašnjim i budućim novootkrivenim zemljama.

Taj patronat će se prostirati na sve zemlje u Africi, Aziji i Americi koje su otkrivene u šesnaestom stoljeću. Prva biskupija na tom području je utemeljena u Funchalu, na otoku Madeiri, 1514. godine. Ta delegacija duhovne ovlasti državnim vlastima od tada obvezuje sve kandidate za misije koji prije svog odlaska moraju prisegnuti na vjernost kralju Portugala.

Istočna Indija

Međutim godine 1492. pomorska je ekspedicija Kristofora Kolumba, u ime kraljeva Španjolske, zasmetala i zabrinula Portugalce. Da bi izbjegao sukob, papa Aleksandar VI. 1494. godine pristaje na podjelu područja istraživanja svijeta između Portugala i Španjolske: istočni dio Atlantskog oceana ubuduće pripada Portugalcima, a zapadni Španjolcima.

Franjo Ksaverski (1506. – 1552.), posrednik između Istoka i Zapada

Od onodobnih misionara najpoznatiji je Franjo Ksaverski (1506. – 1552.). Za njega je bilo hitno potrebno *ići za Boga sve do kraja svijeta*. Njegova pisma odražavaju novu dimenziju misija u šesnaestom stoljeću: misije su, po njemu, po cijelom svijetu, onog dosada poznata, ali i ostaloga koji se još mora otkriti, jer se na taj način Božja objava nastavlja u srcu čovječanstva.

Prve misije u Africi

Godine 1490.-1491. Portugal šalje prvu misiju u Kongo. Ekspedicija se sastoji od svećenika, redovnika, poljoprivrednika i zidara. Istina, mnogi od njih ubrzo umiru zbog nepodnošljive klime i različitih bolesti. No za vrijeme te prve misije kralj i kraljica Konga primaju krštenje, 1491. godine, i time se uspostavlja savez između Konga i Portugala, kojim se Portugal obvezuje slati vojnu pomoć Kongu, u borbi protiv buntovnih plemena u regiji i jačanju tamošnje kraljevske vlasti. Zatim slijede dvije druge misije, koje nastavljaju započetu evangelizaciju. U ranome šesnaestom stoljeću, Alfonz I., novi kralj Konga i pobožan katolik, šalje jednoga od svojih sinova, Enriquea, na studij u Lisabon, u Samostan sv. Ilije. On će nakon povratka postati prvi biskup Konga, 1518. godine. No ta prva misija u Kongu se nije čvrsto ukorijenila, a trgovina robljem, koja u to vrijeme započinje uz afričku obalu, počinje kvariti odnose između portugalskih i afričkih vlasti.

Sredinom šesnaestog stoljeća isusovci započinju pokušaj evangelizacije u Mozambiku, na muslimanskom području. Početci su ohrabrujući, ali će muslimani ubrzo reagirati brutalno, zbog straha od gubitka svoje vjerske i trgovinske moći u regiji. Isusovački poglavar će biti ubijen, a misija napuštena. U isto vrijeme otvara se i veleposlanstvo u Etiopiji, pod upravom portugalskog kralja Ivana II. i Manuela I.

Španjolski patronat i misije u Zapadnoj Indiji

Španjolski kraljevi dopuštaju Kristoforu Kolumbu da pokuša doći u Aziju ploveći Atlantskim oceanom prema zapadu. Nakon otkrića Novog svijeta i ugovora iz Tordesillas 1494. Španjolska pojačava svoje ekspedicije prema "Zapadnoj Indiji", koja se smatra novim kontinentom, a koja će biti prozvana Amerikom. Godine 1508. papa daje španjolskomu kralju pravo nad tim novootkrivenim krajevima, ali prostranstva američkog kontinenta navode španjolskog suverena da svoju vlast prenese na španjolske doseljenike. To uzrokuje dramatično iskorištavanje Indijanaca od španjolskih doseljenika i zabranu rada misionarima i biskupima koji su imenovani u tim misijskim zemljama. Sukob između misionara i kolonizatora započinje španjolskim naseljavanjem na Antile. Godine 1511. dominikanac Antonio de Montesinos govori protiv iskorištavanja i porobljavanja Indijanaca: "Vi ste svi u smrtnom grijehu", vikao je kolonizatorima. Las Casas, još jedan dominikanac, nastavlja protestirati protiv izgreda koji se događaju prigodom osvajanja, ratova i svega ostaloga. On brani Indijance, upozoravajući da se njihovo pokrštavanje događa uz podmićivanje.

Njegovim izjavama se pridružuju i one pape Pavla III. iz 1537. godine, koji izjavljuje da Indijanci imaju dušu, da su racionalna bića i sposobni primiti vjeru te da ne smiju biti predmet bilo kakvih ograničenja. Karlo V., car Svetoga Rimskog Carstva i kralj Španjolske, svjestan zlouporaba kolonizacije, godine 1542. zabranjuje ropstvo Indijanaca. Na Sveučilištu u Salamanci Francisco de Vittoria, još jedan dominikanac, proširuje kritike postavljanjem pitanja prava na osvajanje u teološkom smislu.

Taj će dominantni kolonijalni položaj Španjolaca i Portugalaca biti osporen na kraju šesnaestog stoljeća, s dolaskom novih pomorskih sila, koje nemaju nužno projekt širenja evanđelja, jer ih zanima samo trgovina. Francuzi za vrijeme vladavine Franje I. kreću u kanadsku avanturu, Englezi potiču svoje engleske brodove presretače da slijede španjolske brodove, a Nizozemci, slijedeći portugalske rute, osvajaju strateške azijske destinacije na "putu začina". Portugalski imperij, na kraju šesnaestog stoljeća, sveden je na nekoliko luka u Aziji. Samo se katoličke misije u okviru patronata nastavljaju dalje širiti.

Nova definicija misija

Do petnaestog stoljeća svjedočili smo slanju misionara u daleke zemlje na način srednjeg vijeka i oni imaju zaslugu za otkrića nepoznatih područja na kršćanskom Zapadu, ali i zasađivanje evanđelja izvan Europe.

Od petnaestog stoljeća, zbog drugačijega geopolitičkog konteksta pronalaženja novih pomorskih putova i otkrića nepoznatih naroda i kultura, susrećemo nov pristup misijama. Misije ubuduće obuhvaćaju tri dimenzije: slanje stručnog osoblja koje se naziva misionari i koji su sve bolje i bolje formirani; zatim narode kojima su misionari poslani i koje se sve više i bolje upoznaje njihovo dopisivanje, i na kraju, zadatke koje treba ispuniti usred tih naroda: školovanje, liječenje i evangelizacija.

Drugo razdoblje 17. i 18. stoljeće

Nove misijske metode u sedamnaestom stoljeću

U sedamnaestom stoljeću evangelizacija Amerike i Azije nastavlja se u okviru *dvaju patronata*, portugalskoga i španjolskoga, uvijek u ozračju nepovjerenja između misionara i doseljenika. Rim u isto vrijeme dobiva mnogo informacija i upozorenja iz tih misijskih zemalja o nedostacima i opasnostima političkih pritisaka na misionare, kojima se želi omesti ili iskriviti poruka evanđelja. Krajem šesnaestog stoljeća, nakon Tridentskog sabora, pape poduzimaju prve mjere da bi se ispravilo razne propuste patronata i odvojilo misijsko djelo od političke vlasti.

Nova strategija misija Rima

Papinstvo početkom sedamnaestog stoljeća, nakon kritika mnogih članova klera i misionara, odlučuje nastaviti prekomorsku misijsku inicijativu. Ta odluka je podržana na Tridentskom koncilu (1545. – 1563.), koji je potvrdio autoritet pape i biskupa nad političkim vlastima i definirao volju za reformom Katoličke Crkve novom evangelizacijom.

U tom duhu papa Grgur XV. osniva 6. siječnja 1622. Kongregaciju za širenje vjere (*Propaganda fide*). Cilj te kongregacije je vratiti kontrolu nad misijskim aktivnostima u Europi i u dalekim zemljama i odvojiti misije od svakoga političkog utjecaja. Kongregacija za širenje vjere određuje si tri linije djelovanja:

- 1) bolju formaciju misionara, pripremajući ih za susret s narodima, njihovim običajima i različitim načinima razmišljanja;
- 2) formiranje domaćeg klera, koji će moći zamijeniti onaj europski;
- 3) vjernost Rimu.

Umjesto biskupa u misijama se potiče imenovanje titularnih apostolskih vikara, koji imaju ovlasti biskupa, ali bez biskupije, i nadležnost nad područjem unutar države ili dijela države.

Takav novi pristup misijama dovodi 1658. godine do osnivanja misijskog društva svjetovnih svećenika, odgovornih za otvaranje novih misija izvan područja patronata: to su Institut za vanjske misije u Parizu. Imenovana su četiri apostolska vikara za Aziju i Kanadu, koji 1659. primaju *Upute za apostolske vikare*. Taj tekst, precizan i koncizan, u prvi plan stavlja kvalitetu misionara kojeg se želi poslati, solidnost njegovog poziva, njegov značaj, koji treba biti obilježen razboritošću i razlučivanjem.

Po *Uputama*, misije se moraju razvijati u duhu jedinstva unutar Crkve, oko pape, da nova kršćanska zajednica ne bude samo nastavak koje od europskih zemalja. Tekst savjetuje brzo osnivanje sjemeništa za formiranje domaćih svećenika, unutar novonastalih kršćanskih zajednica. Tako je prvo sjemenište osnovano u Québecu (Kanada) 1663. godine. Jedini cilj kojeg misionari trebaju slijediti jest spasenje duša i uvođenje kršćanske vjere, koje nikako ne smije “nagrditi ili obeščastiti, ni obrede ni običaje, bilo kojeg naroda”.

Drama Crkve u Japanu početkom sedamnaestog stoljeća

Nakon boravka svetog Franje Ksaverskoga, između 1549. i 1551. godine, i dolaska brojnih isusovačkih misionara, u Japanu su osnovane mnoge kršćanske zajednice. Broj kršćana je 1614. godine bio procijenjen na 300 000, koji su pripadali svim slojevima društva.

Nažalost, neprijateljstvo budističkih redovnika, a prije svega politička revolucija, vraćaju svu vlast caru i izazivaju odbacivanje katolicizma, započinjući tako progon kršćana. Kršćanstvo će u sljedećim godinama biti zabranjeno, a japanski kršćani prisiljavani ili na otpadništvo ili na bijeg iz zemlje. Mnogi su pronašli utočište u Jugoistočnoj Aziji, kojima su se pridružili i isusovački misionari. Velik je broj onih koji su podnijeli mučeništvo za vjeru u Japanu tijekom progona kršćana te je tako proglašeno blaženima ili svetima nekoliko većih skupina mučenika.

Crkva u Kini i posljedice “svađe oko obreda”

U sedamnaestom stoljeću postoje velike rasprave o najboljim načinima evangelizacije naroda, različitih od onih u Europi. Ta rasprava je u središtu “svađe oko obreda”. U ranome sedamnaestom stoljeću u Aziji se biskupije protežu duž obala, ostavljajući relativnu slobodu djelovanju misionara. Godine 1557. Macao postaje središte za misionare u Aziji. Mladi isusovac Matteo Ricci (1552. – 1610.) onamo stiže 1582. Već 1583. taj čovjek, obilježen renesansnim humanizmom, otvoren i znatiželjan za sve, uči kineski jezik i uspijeva ući u Kinu. Svojim djelovanjem uvodi u Kinu znanost sa Zapada: kartografiju, matematiku, astronomiju... Tako započinje dijalog između kineske i kršćanske misli. Godine 1601. car ga poziva u Peking, gdje ostaje do svoje smrti, naučavajući zapadne znanosti, prevodeći kršćanske tekstove na kineski jezik i Konfucijeva djela na latinski.

Svemu tome pristupa s razboritosti i poštovanju prema kineskome kulturnom svijetu. Nakon smrti Mattea Riccija 1610. u Pekingu se nalaze osmorica isusovaca i mnogo kineske braće, a broj kršćana se procjenjuje na 2500. Portugalska isusovačka misija u Pekingu nastavlja djelo Mattea Riccija u sedamnaestom stoljeću, favorizirajući znanost kao najprikladniji način da se uspostavi kontakt s kineskim znanstvenicima i otvori, pomoću razuma, put k vjeri.

Unatoč promjeni dinastije godine 1644. isusovci nastavljaju živjeti u Kini, zahvaljujući svojoj funkciji na astronomskom sudu u Pekingu. Među njima dvojica će postati slavni: Adam Schall, koji ostaje 49 godina u Kini, i Fernand Verbiest, koji će biti imenovan predsjednikom Suda matematike i koji će uspostaviti prvi studij geografije u Kini. Francuski isusovci će im se pridružiti godine 1685. Obje misije razvijaju značajnu misijsku aktivnost, zaštićene njihovim znanstvenim radom na dvoru u Pekingu. Peking i Nanjing su postali biskupije godine 1690. Godine 1696. Rim, pun nade, osniva novih devet apostolskih vikarijata u Kini. No u isto vrijeme metoda evangelizacije Mattea Riccija i njegovih nasljednika stavljena je u pitanje od dominikanaca i članova Instituta za vanjske misije u Parizu. Spor nastaje oko liturgijske prilagodbe. Naime usvajanjem kineskih obreda i terminologije u prijevodima kršćanskih tekstova na kineski postavlja se pitanje o neiskrivljenosti prijevoda kršćanske teologije s latinskoga na kineski jezik.

Godine 1693. Charles Maigrot, iz Instituta za Vanjske misije, osuđuje u isto vrijeme i liturgijsku prilagodbu, tj. prihvaćanje kineskih obreda, i prijevod osnovnih pojmova kršćanske doktrine. Kritike su poslone u Rim i svađa oko takozvanih "obreda" počinje se širiti Europom. Sveta stolica je odlučila osuditi te obrede, bojeći se posebno zbog nepoznavanja kineskog jezika.

U međuvremenu je godine 1704. Sveta stolica javno proglasila svoju osudu i zabranila kineskim kršćanima upotrebu božanskih imena, kult Konfucija i predaka. Unatoč nekih rimskih ublažavanja 1720. godine car Yongzheng zabranjuje kršćanstvo u cijelom kineskom carstvu 1724. godine. Situacija kineskih kršćana postaje dramatična. S jedne strane riskiraju da budu izbačeni iz zajedništva Crkve ako i dalje nastave prakticirati zabranjene obrede, a s druge strane da budu progonjeni i zatvarani ako odbiju poslušati zakone carstva. Crkve su zaplijenjene, a misionari protjerani. Samo su isusovci u Pekingu izbjegli kazni, jer je car želio sačuvati te zapadne znanstvenike blizu sebe. U Kini u to vrijeme ima 40 isusovaca, od kojih je 36 svećenika, zatim četiri kolegija i 37 samostana.

Unatoč tomu neprijateljskom političkom okruženju, misije se polako, ali sigurno oporavljaju, ne više širenjem, nego više održavanjem i jačanjem postojećih kršćanskih zajednica. Nastavlja se s formacijom budućih kineskih svećenika. Kineski kler počinje preuzimati odgovornost za evangelizaciju od europskih misionara, gradeći tako "kinesku" Crkvu, potpomognutu inozemnim apostolskim radnicima koji ulaze ilegalno na kineski teritorij. Isusovci, s povlaštenim položajem na dvoru u Pekingu, rade sve u najvećoj mogućoj mjeri da zaštite te mlade zajednice, lokalni kler i da pomažu misionarima u zatvoru.

Misije u osamnaestom stoljeću

Osamnaesto stoljeće posebno je vrijeme u povijesti kršćanskih misija. Misijsko djelo se nastavlja u Americi, Aziji, na istočnom Mediteranu. Mnoge redovničke zajednice uključene su u evangelizaciju i organiziraju u Europi posebno osposobljavanje za one koji idu u misije. U prepisci između misionara i metropola raspravlja se o temeljnim misijskim pitanjima, o prilagodbi mjesnim kulturama, o razumijevanju *Pisma* u susretu s novim narodima, s novim kulturama. Misijska misao smatra da se svaki čovjek rađa dobar i da zbog toga treba imati poštovanja prema tim muževima i ženama koje je Bog stvorio, ali koji nisu primili Kristovu poruku ili su ju zaboravili, kao što su ponekad mislili neki misionari.

Budući misionari primaju točnije informacije o klimi, o materijalnim uvjetima ili obilježjima političke moći, krećući onamo sigurniji da prije samog propovijedanja moraju najprije razumjeti mjesnu kulturu. No, makar je poznavanje tih zemalja i naroda u to vrijeme Crkve daleko veće, kandidati za misije su malobrojniji u osamnaestom stoljeću, vjerojatno i zbog teoloških sporova oko obreda i krize koja je sijala sumnju među klerom.

Misijski prioritet u osamnaestom stoljeću sastoji se u jačanju kršćanskih zajednica koje su osnovane u prethodnim stoljećima i nastojanju oko što veće kvalitete njihove apostolske aktivnosti. Spisi misionara odražavaju više nijansiranih koncepcija evangelizacije, vode računa o društvenim ponašanjima, tj. građanskim ritualima u kristijanizaciji svakodnevnog života. U tim misijskim zemljama, čak i u neprijateljskim zemljama poput Kine, počinje gradnja kršćanskih građevina, crkvi i kapela, bolnica i sirotišta. U Europi se više pozornosti pridaje znanstvenomu prinosu misionara, zahvaljujući izdavanju i širenju njihovih djela.

Crkva i pitanje ropstva

Krajem petnaestog stoljeća kolonizacija Novog svijeta od Europljana zahtijeva brojniju radnu snagu na velikim plantažama koje se razvijaju, posebno šećerne trske i pamuka. Preuzimajući sustav koji je već prije bio uspostavljen od strane arapskih muslimana na afričkom kontinentu, europske pomorske sile organiziraju tzv. trokutastu trgovinu, koja se sastoji od kupnje zarobljenika na afričkoj obali, koji se zatim prodaju u dvama glavnim područjima Amerike, u Brazilu i na Karibima. Robove nude afrički kraljevi koji su ih stekli iz različitih ratovanja. Povjesničar Olivier Petre-Grenouilleau procjenjuje da je oko 6,6 milijuna robova bilo prevezeno između 1676. i 1800. godine. Mnogi misionari osudili su ropstvo, koje je bilo rasprostranjeno u zemljama koje su bile osvojene, pozivajući kraljeve i pape da ih zabrane. Ali politički i ekonomski interesi pomorskih sila, unatoč zakonima koji su zabranjivali ropstvo u Americi, poput osude pape Pavla III. godine 1537. i cara Karla V. iz 1542. godine, ne poštuju tu zabranu.

Opseg trgovine robljem iz Afrike, vođen posebice od Portugala i Velike Britanije, pozivao je misionare da razmisle o obliku misija koje će organizirati za zarobljenike po plantažama, da bi im pružili podršku i duhovnu pomoć i zaštitili ih što je više moguće od robovlasnika.

Tako se Crkva, unatoč neprijateljstvu robovlasnika, započinje organizirati za pokrštavanje robova, učenjem njihovih jezika. Vjeroučitelji afričkog podrijetla pomažu im u tom zadatku. Glazba i razne vjerske manifestacije pomoći će im u izgradnji zajedništva unutar populacije robova i davati im moralnu i duhovnu potporu. Među robovima se započinje oblikovati izvorna liturgija i rađati glazbena tradicija vlastita Afroamerikancima. Takva evangelizacija ne sprječava opstojanje afričkih vjerovanja, koja se postupno uklapaju u kršćansku praksu. No uloga misionara ne zaustavlja se na tome ne zaustavlja, jer će oni ubrzo postati posrednici i branitelji robova protiv zagovornika nasilja i robovlasnika.

Treće razdoblje od 19. stoljeća

Misije u devetnaestom stoljeću

U novooblikovanoj Europi na Bečkom kongresu 1815. godine pape preuzimaju upravljanje misijama. Kongregaciju za širenje vjere (*Propaganda fide*) reorganizirao je papa Pio VII. godine 1817., dajući joj veća sredstva. Kongregacija će preuzeti vodstvo misija i postati ministarstvo katoličkih misija, iskorištavajući slabosti španjolskog patronata, koji više ne može upravljati svojim misijskim područjima. Kongregacija započinje poticati djela materijalne pomoći i centralizirati ih u Rimu, dodjeljuje svakom misijskom institutu definiran teritorij za naviještanje evanđelja. Ta centralizacija eliminira svađe i sukobe između misijskih redova na terenu, koje narušavaju apostolsko djelovanje i brinu domaće kršćane u osamnaestom stoljeću.

Velike misijske strategije su također definirane u Rimu i u potpunosti su izuzete od političkog utjecaja. Slobodna u svojem djelovanju, Kongregacija za širenje vjere organizira crkvenu hijerarhiju, konstituirajući četiri pravna statusa s obzirom na navještaj evanđelja u povijesti evangelizacije: misija, prefektura, vikarijat, biskupija. Oni obilježavaju normalne faze kojima nekršćanska zemlja kreće k integraciji u kršćanstvo. Ravnatelji misija, bili oni vikari, apostolski prefekti ili voditelji misija, imenovani su, promicani i prebačeni u misije iz Rima, bez prijašnjeg odobrenja bilo koje

političke vlasti. Tijekom pontifikata pape Grgura XVI. uspostavljeno je 70 misijskih okruga u svijetu. Godine 1839. papa je podsjetio na osudu trgovine ljudima i ropstva te zabranio misionarima bilo kakvu podršku toj trgovini.

Godine 1845. instrukcija Kongregacije za širenje vjere *Neminem profecto* preuzima upute Grgura XVI. iz godine 1659. kojima misionarima zadaje dužnost uspostavljanja mjesnog klera u svim novonastalim Crkvama, naglašavajući tako potrebu za osnivanjem sjemeništa za formiranje autohtonog klera. Misionari ubuduće kreću iz Rima ili su dobili poslanje iz Rima i putuju o vlastitom trošku te više ne ovise o bilo kojoj vlasti.

Od 20 vikarijata koji su postojali 1800. godine broj se povećao na 600 vikarijata godine 1956. Osim što su se nove zemlje otvorile prema evangelizaciji, u Oceaniji i unutar Afrike, bivše misije počinju se dijeliti s obzirom na broj kršćana, koji je u neprestanu rastu.

Sveta stolica i misije nakon 1870. godine

Nasljednik Grgura XVI., papa Pio IX. nastavlja istu pastoralnu politiku prema misijama, održavajući sustav "provizije", koji je dodjeljivao svakomu području u misijama jedan misijski institut, organizirajući tako strategiju koja će uskoro moći oblikovati biskupije u zemljama "nevjernika" i koje će biti vođene po domaćim svećenicima.

Jedan od prvih izraza toga misijskog širenja jest i broj biskupa, koji je iz područja Kongregacije de propaganda fide sudjelovao na Prvome vatikanskom saboru 1869. Između 750 biskupa okupljenih u Rimu, 54 su bili iz Južne Amerike, a 67 iz Sjeverne Amerike.

Univerzalnost i jedinstvo u naviještanju Evanđelja (XX. stoljeće)

Prvi svjetski rat i njegove posljedice za misije

Prvi svjetski rat neminovno je uvukao kolonije u sukob. Misijska djelatnost je poremećena. Misionare i misionarke se povlačilo u Europu da bi se osiguralo kapelane za vojsku i medicinske sestre za bolnice, lišavajući mnoge misijske krajeve svojih apostolskih radnika.

Misije su patile zbog ogromna nedostatka misionara i zbog nedostatka materijalnih sredstava. Tijekom Prvoga svjetskog rata papa Benedikt XV., koji je izabran 1914. godine, u više je navrata pokušao biti posrednik i miritelj između zaraćenih naroda. On se u tu svrhu veoma angažirao za osnivanje Lige naroda, koja bi trebala pridonijeti održavanju mira u svijetu.

Novi kolonijalni gospodari, pobjednici rata, zatvaraju kršćanske misije koje ne pripadaju njihovoj nacionalnosti. Za mlade mjesne Crkve taj preokret nametnut od pobjednika teško je prihvatiti. Misionari koji su desetljećima bili prisutni, morali su otići, a zamijenjeni su novim misijskim zajednicama, što stvara nelagodu i nepovjerenje unutar mladih Crkvi.

Imenovanje mjesnih biskupa

Godine 1920. ta nestabilna i često nesigurna situacija u kojoj se nalaze misije tjera misijske crkve na stjecanje veće autonomije u apostolskom životu.

Papa Benedikt XV. osuđuje nacionalizam koji su pokazali europski misionari za vrijeme rata, i u svojoj enciklici *Maximum illud*, 1919. godine, prikazuje ga kao "strašnu kugu". On osuđuje zbrku koja prevladava u mnogim misijama između interesa Boga i domovine i kritizira prekomjerne privilegije ponekih europskih misionara.

Pozivajući se na *Upute*, iz 1659. godine, papa Benedikt XV. traži od svećenika i biskupa da se isključivo posvete *cjelovitomu* formiranju klera i odvajanju evangelizacije od nacionalne propagande: "Crkva je katolička: i ni u kojem narodu ona nije strankinja." Izražava se tako potreba za imenovanjem biskupa iz domaćeg klera.

Njegov nasljednik Pio XI., izabran 1922. godine, nastavlja misijsku politiku Benedikta XV. i ubrzava prijenos misijskih aktivnosti na mjesne kršćanske zajednice, ističući kapacitet tih populacija da preuzmu brigu o svom crkvenom životu.

Crkva na takav način predviđa dekolonizaciju. Pio XI. nastavlja formirati lokalnu crkvenu hijerarhiju: biskupe, svećenike i redovnike, ali i laike, obdarene intelektualnim, moralnim i materijalnim resursima. Katolička akcija umnogostručuje pokrete na svim misijskim područjima, formirajući tako laike za rad s većom učinkovitošću u humanitarnim djelatnostima koje su se razvile u misijama (zdravstvo, poljoprivreda, obrazovanje).

Godine 1926. enciklika *Rerum Ecclesiae* potvrđuje i razjašnjava te orijentacije, dopunjujući one iz *Maximum illuda*. Papa potiče domaće svećenstvo da nastavi s ukorjenjivanjem Crkve u svakoj zemlji i u svakom narodu, u vjernosti Rimu, uzimajući u obzir domaću kulturu. Potonja igra puno važnije mjesto u razmišljanju u misiologiji tridesetih godina.

Misiologija

Novi impulsi će potresti misije. Misijska strategija postaje izoštrenija, metode evangelizacije se mijenjaju zahvaljujući razmišljanju temeljenom na promatranju stvarnosti svijeta. Papa potiče studij misiologije, koja promovira veću znanstvenu analizu misionarskog poziva i strategije koje su se koristile u prethodnim stoljećima, stavljajući tako veći naglasak na kulturno okruženje misionara.

U tu svrhu otvara se Fakultet za misiologiju na Sveučilištu Gregorijana 1926. godine, misijski znanstveni institut u sklopu *Propagande fide* 1933., katolički misijski centar u Francuskoj, a osnovana je i Katedra za povijest misija na Katoličkom institutu u Parizu.

Rim umnaža inicijative da bi obogatio veze između starih i mladih kršćanskih crkava, koje cvjetaju na svakom kontinentu, i u tu svrhu osniva Svjetski dan misija (Misijsku nedjelju) 1926. godine, dan molitve za misije. Sv. Terezija od Djeteta Isusa proglašena je 14. prosinca 1927. suzaštitnicom misija i njezino štovanje razvija se na svim kontinentima. Mnoge akcije pojedinaca stavljaju se pod upravu Rima te se osnivaju različita djela za misije:

1. Djelo za širenje vjere;
2. Djelo svetog Djetinjstva;
3. Djelo svetog Petra apostola;
4. Misijska zajednica.

U isto vrijeme misijski muzeji, ističući etnološki aspekt, ponovno vrjednuju tradicionalne kulture, kao što je Lateranski misijski muzej. Na Zapadu se pojavljuje brojna literatura o misijama, tražeći načine da se časopisima i romanima oblikuje novo razumijevanje različitih kultura, te se distribuiraju filmovi i fotografije o misijama. Pio XI. potiče osnivanje kontemplativnih samostana u misijskim zemljama.

Internacionalizacija kongregacija

Pape zahtijevaju od europskih redovničkih kongregacija da u misijama utemeljuju novicijate i sjemeništa da bi zadovoljile tamošnje potrebe kršćanskih zajednica i na takav način potiču internacionalizaciju redovničkih zajednica. Ta internacionalizacija kongregacija, koja se nastavlja sve do naših dana, nije bez podizanja sumnji u metode misionarskog djelovanja tridesetih godina dvadesetog stoljeća. Jer ako se po sve većem broju domaćih misionara bolje ulazi u odnos s domaćim stanovništvom, povećava se i njihova spremnost da, u skladu s vlastitim kulturnim obrascima, razviju svoje teološke pristupe, napuštajući europsku teologiju. Zapadni misionari također postavljaju pitanja prilagodbe kršćanstva i sve više i više naglašavaju da ga treba osloboditi od bilo kojega europskog imperijalizma.

Misije nakon 1945. godine

Nakon Drugoga svjetskog rata svjedoci smo raspada kolonijalnih carstava, podjele svijeta na dva bloka, liberalni i komunistički, a pojavljuje se i skupina mladih novih neovisnih država, nesvrstanih.

Pio XII. i misije

U svijetu Hladnoga rata, papa Pio XII., koji je izabran 1939. godine, suočava se s novim geopolitičkim položajem i u mnogim svojim spisima podsjeća da su misije nadnacionalne. Rim ubrzava imenovanje kardinala i biskupa iz različitih crkava, predviđajući neovisnost kolonija.

Crkva mora odgovoriti na sve veću i snažniju sekularizaciju u društvu. Misijska misao pape Pija XII., s obzirom na nove prilike, redefinira poslanje Crkve oko dvije glavne osi: poslanje Crkve nije samo odgovornost pape ili Kongregacije za širenje vjere, nego i kolektivna odgovornost biskupa iz cijelog svijeta. On je 1945. napisao da je neophodna: “razmjena života i energije svih članova mističnoga tijela Kristova na zemlji”. To podrazumijeva da se razmjena između Crkava mora raznovrsnije razviti, jer misije nisu više stvar specijalista.

Enciklika *Fidei Donum*, iz 1957. godine, potvrđuje ta dva aspekta misija, s naglaskom na misijsku odgovornost svih mjesnih crkava i zajedništvo crkava unutar sveopće Crkve. Tako su rođeni misionari *fidei donum*, dijecezanski svećenici koji odlaze na određeno vrijeme u druge biskupije, na druge kontinente. Ti će svećenici ponuditi novi lik misionara, koji dolazi pomoći svojim kolegama u misijskim biskupijama.

Misije, inzistira papa, moraju biti i dužnost laika, i potiče osnivanje katoličkih pokreta, koje moli da se sve više angažiraju u kršćanskom apostolatu, na duhovnu i društvenu dobrobit svojih zajednica. Papa preporuča da si tim pokretima pridruže i laici koji su spremni napustiti svoju zemlju i otići u misije.

Kršćanstvo i inkulturacija

Od početka dvadesetog stoljeća, pape Benedikt XV., Pio XI. i Pio XII. podsjetili su na sposobnost kršćanstva da se prilagodi svakoj kulturi, ali bez priklanjanja bilo kojoj posebno. Misionari primaju sve bolju formaciju, koja im daje bolje duhovne i intelektualne načine da razumiju narode koje evangeliziraju i da uspostavljaju lakši kontakt s njima, svladavajući lokalne jezike.

Prije Drugoga vatikanskog koncila ne koristi se izraz inkulturacija za označavanje procesa ukorjenjivanja kršćanstva u domaću kulturu. Umjesto toga govorilo se o adaptaciji, prilagodbi ili namještanju.

Upozorava se na zamke koje postoje u prilagodbi evanđelja. O tome će se naširoko raspravljati tijekom zasjedanja Drugoga vatikanskog koncila, koji je otvoren 11. listopada 1962.

Vrlo pozorni prema situacijama i uvjetima evangelizacije, misionari, pastiri ili teolozi osobito pozornost pridaju ljudima koji nikada nisu čuli za Krista, ali i prema onima koji su se udaljili od Crkve nakon što su prihvatili kršćansku vjeru.

Drugi Vatikanski koncil, povratak izvorima i novi poticaj

Afirmacija i potraga za istinom, u susretu s osobom kojoj se predlaže evanđelje, zahtijevaju poštovanje i ljubav, slušanje i međusobno uvažavanje, braneći slobodu savjesti i vjersku slobodu. Biti jedno u Kristu znači biti uključen u misije, odakle i poslanje svakog kršćanina, odakle i hitna potreba za Crkvu da sluša Duha Svetoga. To ne znači više samo poslušati zapovijed: “Idite po svem svijetu i propovijedajte evanđelje svakomu stvorenju”, nego i da Crkva po svojim misijama bude služiteljica čovječanstvu, nasljeđujući Krista, koji je došao “da služi i život svoj dade kao otkupninu za mnoge” (Mt 20, 28), da “svi imaju život u izobilju” (Iv 10, 10).

Novi misijski duh Drugoga vatikanskog koncila

Papa Ivan XXIII. je unio nov Duh u Crkvu, tako da se ubuduće cijeli narod Božji osjeća odgovornim za svoju budućnost. Drugi vatikanski koncil je udahnuo novi misijski zanos cijelome svijetu. Ono što je snažno naglašeno na Koncilu jest prijelaz iz zapadne Crkve prema sveopćoj, s Crkve gdje su samo neki članovi stručnjaci misija, prema Crkvi gdje su svi kršteni pozvani biti misionari.

Približiti Krista, svjetlo svijeta

U prirodi je Crkve donositi svjetlo i biti u srcu svijeta znak ili sakrament živog Boga. Drugi vatikanski koncil želi na sve ljude proširiti Kristovu svjetlost, koja sja na licu Crkve, to jest s više odlučnosti navijestiti evanđelje svakomu stvorenju. Crkva se uistinu obnavlja samo po svom izvoru, to jest, Kristu, "svjetlu svijeta".

Na izvoru misija: Bog koji se objavljuje

Uzimajući u obzir dugu povijest Crkve i evangelizacije, Drugi vatikanski koncil potvrđuje da je u prirodi Crkve da bude misijska. To je poslanje samog Krista koje se nastavlja i razvija u povijesti. Misijska dinamika ima svoj izvor u planu Očevu, u ljubavi Oca i Sina, poslana od Oca, i Duha Svetoga, "glavnog pokretača misija" (*Redemptoris missio*, br. 21). Duh je na djelu posvuda, u svim kulturama, u srcu svakog muškarca i svake žene.

Misionar ne odlazi samo *spašavati duše*, nego ljude u njihovoj cjelokupnosti; ne ide samo *zasaditi Crkvu*, nego ponuditi evanđelje, osobu Isusa Krista, čak i ljudima koji ne žele ući u Crkvu po krštenju. Misionar se služi međureligijskim dijalogom i ekumenizmom, sudjeluje u djelima oslobođanja, promiče inkulturaciju i razvoja svake osobe i cijeloga čovjeka.

Misije su dužnost svih kršćana

Misije nisu djelo nekolicine ljudi koji bi bili stručnjaci za misije, nego su odgovornost svakog kršćanina po njegovu krštenju. Dakle nitko ne "posjeduje" misije, jer Bog je prvi misionar, izvor misija. Misije se danas žive na novi način, kao stvar svih kršćana, u zajedništvu sa svima koji prihvaćaju Krista, koji na razne načine sudjeluju u sveopćem poslanju Crkve.

Misije za sve

Komu treba približiti Krista? Svim narodima, svim muškarcima i svim ženama, svima koji ga ne poznaju. Na to nas poziva dokument Drugoga vatikanskog koncila *Ad gentes*, o misijskom djelovanju Crkve: "idite svim narodima" i ponudite im Krista!

Zaštitnici misija

Sveti Franjo Ksaverski - zaštitnik misija

Franjo Ksaverski rođen je 7. travnja 1506. u dvorcu Xavier, u Navarri, na sjeveru današnje Španjolske. Po nacionalnosti je bio Bask. Kao devetnestogodišnji mladić iz imućne obitelji i sin sveučilišnog profesora u Bologni, Franjo Ksaverski odlazi studirati u Pariz, na tamošnji slavan fakultet Sorbonu. Tijekom studija posebno se je sprijateljio sa sunarodnjakom Ignacijem Lojolskim.

Godine 1534. Franjo i još nekolicina prijatelja i istomišljenika pomažu Ignaciju u osnivanju Družbe Isusove. Položivši svečane zavjete, mladići su se dodatno obvezali da će ubuduće u siromaštvu i čistoći služiti Bogu i djelovati kao misionari. Svoje će poslanje u širenju kršćanstva obavljati kao misionari među nekršćanima u dalekim krajevima, želeći učvrstiti svoje apostolsko opredjeljenje. Franjo se za početak odluči s prijateljima hodočastiti u Svetu Zemlju. Čekajući brod za Palestinu u Veneciji, nepredvidive okolnosti uporno su mu odgađale put. U međuvremenu se Franjo zaredio i služio svoju prvu svetu misu, a zatim ga je put odveo u sasvim novom smjeru i želja da obiđe Svetu Zemlju nikad mu se nije ispunila.

Godine 1538. Franjo prati Ignacija u Rim te mu pomaže u završnim radnjama pri sastavljanju prve konstitucije i ustroja reda Družbe Isusove, koju je potvrdio papa Pavao III. 1540. godine. U svojoj 35. godini, po iznenadnom pozivu portugalskog kralja, isusovac Franjo bez oklijevanja odlazi u Indiju, uzevši sa sobom samo krunicu i časoslov. Tijekom putovanja vrijeme je bilo izuzetno loše te su putnici i većina posade patili od morske bolesti. Premda je i sam Franjo podnosio teško valove, on je svoje teškoće uspješno nadvladao molitvom i pomaganjem suputnicima. Nakon trinaest mjeseci trgovačkom lađom stiže u Gou, portugalsku koloniju južno od Bombaya, u današnjoj Indiji, i započinje svoje požrtvovno misionarsko djelovanje. U Goi ga dočeka tužna slika, mala kolonija Europljana koja se tek privikavala na teške životne uvjete u klimatski i zdravstveno nepovoljnoj sredini. U domorodačkom stanovništvu prevladavalo je veliko siromaštvo, glad, zarazne bolesti, neznanje... Za skromna Franju misionara bio je to veliki izazov. S krunicom u ruci i Božjom riječi na usnama ubrzo osvaja puk i masovno ga pokrštava, gladnima donosi hranu, djecu poučava, njeguje bolesne, oživljuje zamrle. Ostaje zapamćen po nesebičnoj pomoći za vrijeme jedne od epidemija koja se u to doba pojavila te zalazi među gubavce, od svih odbačene i napuštene.

Kasnije je odlazio na druga područja i kamo god bi došao, osnivao je misijske postaje koje su mogle funkcionirati i nakon njegova odlaska. U Rim je pismima izvještavao o svojim iskustvima, doživljajima, uspjesima i neuspjesima, te su njegova pisma tiskana i slana na cijeli Zapad. Na taj način je mnoge u europskim zemljama oduševljavao za misije. Da bi mogao što bolje razumjeti prilike u tuđim zemljama, Franjo je najprije učio jezik, običaje i izvorne oblike religije stanovništva, za pomoć je uzimao domaće pomoćnike.

U razdoblju od 1542. do 1552. misionarske odrednice su: Travancon, Malacca, Cejlon, Molučki otoci. Nemirni duh Franju Ksaverskoga odvodi u nova prostranstva Dalekog istoka. Kad je primio vijest o otkriću Japana, odlučio se otići i u najkraćem vremenu naučio je japanski jezik te je 1549. godine otišao u "novootkrivenu zemlju". Ploveći prema Japanu, molitvom će utišati oluju i spasiti mornare i brod. Godine 1550. krenuo je u glavni grad, današnji Kyoto, u želji da dođe do cara, ali nije uspio jer je bio odbijen.

Nakon kraćeg boravka u Japanu Franjo odlazi misionariti nazad u Indiju. Isusovačka družba u Rimu imenuje ga prvim provincijalom indijske isusovačke provincije, ali Franjo je već tada imao pred očima novi cilj. Bila je to Kina. Smatrao je da bi pokrštaivanjem Kine mogao steći veći utjecaj na Japan. Taj plan, nažalost, nije ostvario. Stigao je na otok San Tchao (Sancian), nedaleko od kineske obale, i dalje nije mogao, jer mu to kao strancu nije bilo dopušteno. Na otoku teško i iznenada oboljeva i nakon dva tjedna u samoći, bez potrebne njege, umire 3. prosinca 1552. godine od upale pluća, sa svega 46 godina života.

Posmrtni ostatci sv. Franje Ksaverskog kasnije su pokopani u Goi. Godine 1622. svetim ga proglašava papa Grgur XV., a papa Pio XI. proglasio ga je 1927. godine zaštitnikom Istoka i Djela za širenje vjere. Glavni je zaštitnik svih misija i misionara. Zaštitnik je pomoraca u olujama i postao je jedan od zagovornika protiv kožnih bolesti, zbog zasluga u liječenju oboljelih u epidemiji kuge koja je bila zavladała u Goi.

Sveti Franjo Ksaverski najveći je misionar svih vremena. Svim je snagama vršio Isusovu zapovijed: "Pođite i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeci ih čuvati sve što sam vam zapovijedio." Franjo je sve činio i trpio ne bi li ispunio želju i zapovijed svojeg učitelja Isusa Krista! Kao Isusovi učenici krštenjem smo i mi dužni širiti Božje kraljevstvo, ispunjavajući tako zapovijedi Krista Kralja.

Sveta Terezija od Djeteta Isusa - suzaštitnica misija

Sveta Terezija od Djeteta Isusa (Terezija Martin) rođena je Alençonu, u Francuskoj, 2. siječnja 1873. Bila je najmlađa od devetero djece iz pobožne katoličke obitelji. Već u prvim godinama života javlja joj se poziv za ulazak u samostan, što će u svojoj petnaestoj godini i ostvariti. Umire 1897. godine, u 24. godini života. Napisala je autobiografsko djelo *Povijest jedne duše*, u kojem iznosi cijeli svoj život od druge godine života pa do smrti.

Njezini roditelji, prije nego što su se upoznali i vjenčali, htjeli su ići u samostan i biti osobe posvećenog života, ali Bog je imao drugačije planove i spaja to dvoje ljudi. Budući da njezina majka nije primljena u samostan, zamolila je Boga da joj podari puno djece i da svi budu njemu posvećeni: “Moj Bože, kad nisam vrijedna da budem Tvojom zaručnicom kao moja draga sestra, ja ću se udati, da izvršim Tvoju svetu volju. Tad mi daj, molim te, mnogo djece, i da sva budu Tebi posvećena.” Bog je uslišio njezinu molitvu i ona je rodila *devet bijelih cvjetova*, od kojih je samo pet ostalo na životu i koje će otići u sveti red karmelićanaka.

Kad se Terezija rodila, njezin otac je očekivao sina, ali to nije promijenilo njegovu ljubav prema njoj jer će ona kao najmlađa postati njegova ljubimica. Primio ju je kao dar Božji, što možemo vidjeti iz nadimaka koje joj je davao: “moja mala kraljica” ili “kita cvijeća”. Terezija je bila veoma povezana sa svojom obitelji, ali najviše sa svojim ocem i sestrom Paulinom. Iako je bila nestašna i u nekim situacijama zločesta, veoma je poštovala svoju obitelj. Bila je vrlo osjećajna i odlazak sestara u samostan shvaća veoma osobno te se je razboljela. Ozdravila je po zagovoru Gospe od Pobjede. Bez obzira na nestašnost, bila je vrlo pametna. U četvrtoj godini života umire joj majka i obitelj nakon toga seli kod ujaka u Lisieux. Odabire si da će joj druga majka biti njezina starija sestra Paulina. Da ju je Bog zaista namijenio, pokazuju neki znakovi koje je dobivala tijekom života. Prvu riječ koju je znala napisati bilo je *nebo*, prvu propovijed koju je razumjela bila je o mucu Isusovoj. Posebno se pripremala za sakrament pričesti i svete potvrde i nestrpljivo je iščekivala te dan kad će prvi put primiti Tijelo Kristovo i kad će postati punoljetni član Crkve. Na blagdan Duhova ona ocu govori svoju želju da uđe u samostan. Pošto je bila još mlada, nije primljena, jer je imala svega devet godina. U žarkoj želji da uđe u samostan išla je biskupu Rèvèronyju u Bayeux, koji ju je odbio zbog godina i poslao papi da se njemu obrati. Ona odlazi u Rim, gdje ju prima Papa Leon XIII., koji nakon tri mjeseca odobrava njezin ulazak u samostan, tako da će Terezija sa svojih petnaest godina 9. travnja 1888. ući u karmelski samostan.

Voljela je život u samostanu, ali nije joj se sviđao samostanski ideal savršenstva. Tražila je što ju pati i muči i gdje čini propuste dok nije shvatila da je to ideal. Njezina želja bila je ostati malena. Njezina duhovnost naziva se *duhovnost malog puta* i uči nas da trebamo činiti male, svakodnevne stvari u životu, ali s velikom ljubavlju (uputiti osmijeh, koga ohrabriti, uvijek imati pozitivan stav...). Čak i njezine molitve nisu bile duge. U molitvi se obraća izravno Bogu i moli iz srca.

Svećane zavjete dala je 8. rujna 1890. Četiri godine nakon toga umire njezin otac. Njezina sestra Paulina postaje poglavaricom i donosi joj pisma dvojice mladih misionara koji žele da tko od karmelićanka moli za njihovo spasenje i apostolat. Terezija pristaje i moli za njih. Jedan od njih zvao se o. Maurice Belliere, koji je kao bogoslov druge godine osjetio poziv da ide u misije. Mala Terezija je

molila za njega dvije godine te mu je napisala 10 pisama. Tako je postala njegova duhovna učiteljica i upućivala ga je u tajne *malog puta* – puta pouzdanja i ljubavi.

Na Veliki petak 1896. Terezija je prvi put iskašljala krv i osjetila da joj se polako bliži kraj. Tijekom svih mjeseci bolesti imala je čvrsto pouzdanje u Boga i govorila je da ju Bog nikada ne će napustiti. Imala je jake bolove i dosta je trpjela. Umrla je 30. rujna 1897. Njezine zadnje riječi dok je gledala u raspele bile su: “Ah, ja ga ljubim! Bože moj, ja... te... ljubim!”

Nakon njezine smrti događala su se brojna čudesa. Jedna od sestara je ozdravila od glavobolje poljubivši joj noge, druga je osjetila jak miris ljubica u njezinoj ćeliji, gdje nije bilo nikakva cvijeta, i još brojna druga čudesa. Znakovito je da je otac Belliere, misionar za kojeg je molila, otišao u misije u Alžir upravo dan uoči njezine smrti, 29. rujna 1897. godine.

Sveta Terezija od Djeteta Isusa poznata je po mnogim citatima. Odgovore u svojem životu je uvijek crpila iz *Svetog pisma*. Uvijek je na poseban način štovala Isusa i Djevicu Mariju. Njezino autobiografsko djelo, pisano jednostavnim stilom, prožeto je jakom duhovnošću, odiše jakom poniznošću i hvalom Boga.

Ona je sama rekla: “Nitko me ne će zazvati, a da ne dobije odgovora.” 29. travnja 1923. papa Pio XI. proglasio ju je blaženom, a dvije godine poslije, 17. svibnja 1925., proglašena je svetom.

Terezija je imala misijsko srce i sanjala da postane velika misionarka. Međutim, budući da to nije bilo moguće, prepoznala je Božji poziv koji ju zove da podupire misije svojim molitvama i žrtvama, koje je ona odlučila raditi neprekidno. Ona bi duhovno usvojila bogoslove i buduće misionare i posebno molila za njih. Jednom je napisala: “Moja slaba ljubav, moje male patnje, blagoslovljene od Boga, čine da je Bog ljubljen nadaleko.”

Na mnogo načina molitve kontemplativnih redovničkih zajednica skriveno su srce Crkve, koje osnažuju život svih misionara. Mala Terezija je to znala i vjerno je darivala svoj život misijama po svojim molitvama. Budući da je prije smrti rekla da bi željela provesti svoje nebo čineći dobro na zemlji, ona je nastavila biti zaštitnica misionara i nakon smrti i bez sumnje nastavlja u pridobivanju mnogih milosti za misionare. Zato 14. prosinca 1927. papa Pio XI. pod njezinu zaštitu stavlja sve katoličke misije.

3.

Misijske ustanove Katoličke Crkve

Kongregacija za evangelizaciju naroda

Kongregaciju za evangelizaciju naroda osnovao je Papa Grgur XV. 22. lipnja 1622. Do 1982. Kongregacija za evangelizaciju naroda bila je poznata pod nazivom Kongregacija za širenje vjere (*Sacra congregatio de propaganda fide*).

Zadatak Kongregacije je oduvijek bio prenositi i širiti vjeru diljem cijelog svijeta. Dana joj je specifična odgovornost koordinacije i vođenja svih crkvenih misijskih nastojanja i inicijativa. To uključuje potpomaganje i formaciju svećenika i lokalnih hijerarhija, ohrabrivanje novih misionarskih društava, nabavljanje materijalne pomoći za misionarske aktivnosti Crkve itd.

Stoga je novoosnovana kongregacija postala uobičajeno i ekskluzivno sredstvo svetog oca pape i Svete stolice u provođenju ovlasti nad svim misijama Crkve i misijskom suradnjom.

Među mnoga važna postignuća Kongregacije za evangelizaciju naroda u gotovo 400 godina njezine povijesti ubraja se i sljedeće:

- *Upute*, iz 1659., poznate i kao *Magna Charta* Kongregacije, bile su upravljene svim apostolskim vikarijatima u Kini i Indokini te su sadržavale smjernice za sve misionare. Među njima dvije su posebno značajne: poziv na promicanje domaćeg klera i izričita posvećenost inkulturaciji, što je uključivalo i zabranu suprotstavljanja lokalnim običajima i tradicijama dotičnih zemalja osim ako su isti u suprotnosti s vjerom ili moralom;
- Papinski zavod *Urbanum* u Rimu 1627. osnovao je papa Urban VII. za formaciju svećeničkih kandidata iz misijskih zemalja. Kolegij je pripremao naraštaje domaćih kandidata za sveti red, uključujući većinu biskupa mladih crkava. Danas većina njih prolazi formaciju u sjemeništima i bogoslovijama koje su utemeljene u njihovim državama. Ipak, čak i danas kandidate iz misijskih zemalja njihovi biskupi izabiru i šalju u *Urbanum* u Rim, u svrhu teološke i pastoralne formacije na Međunarodnome papinskome misijskom zavodu sv. Pavla apostola i Papinskom zavodu sv. Petra apostola;
- Sveti papa Ivan XXIII. 1. listopada 1962. podigao je Zavod na razinu sveučilišta, s imenom koje i danas nosi: Papinsko sveučilište Urbanijana, s fakultetima teologije, filozofije, kanonskog prava i misiologije. U sklopu Sveučilišta je i Misijska knjižnica, koja sadrži otprilike 350 000 svezaka, a od 1933. objavljuje godišnju Misijsku bibliografiju, koja sadrži katalog svih trenutnih izdanja vezanih za misijske studije iz cijelog svijeta;
- Već 1926. godine Kongregacija je osnovala svoju vlastitu izdavačku kuću, "Polyglotta", za tiskanje knjiga na jezicima naroda koji žive na misijskim područjima, zadatak koji je prilično dobro obavljen. Kulturni i misionarski pothvati Kongregacije nastavljaju se i danas prikupljanjem sve misijske dokumentacije, organizirane i čuvane u pismohranama, koji su započeli s radom s njezinim utemeljenjem, a danas su otvoreni znanstvenicima iz cijeloga svijeta;
- Ustanovljenje novih crkvenih pokreta, od kojih danas 1095 ovisi o Kongregaciji;
- Prihvaćanje stotina instituta posvećenog života koji imaju misijsko opredjeljenje ili su utemeljeni unutar misijske nadležnosti;
- Formiranje papinskih misijskih djela;
- Centar za misijsko animiranje, koji omogućuje programe obnove i tečajeve duhovnosti i duhovnih vježbi koji su otvoreni svećenicima, muškarcima i ženama koji su članovi religijskih instituta, kao i laicima, te su usmjereni produblivanju misijskih poziva.

Struktura Kongregacije za evangelizaciju naroda

Drugi vatikanski koncil stavio je misijsku prirodu Crkve u sam fokus, naglašavajući odgovornost mjesnih biskupa i mjesnih Crkava, kao i suodgovornost Biskupskog zbora za zadaću misija *ad gentes*. Ubrzo nakon Koncila Kongregacija za širenje vjere preuzima svoje današnje ime, Kongregacija za evangelizaciju naroda. Koncilski dekret o misijskom djelovanju Crkve *ad gentes* s većom je jasnoćom redefinirao djelovanje Kongregacije, stvarajući obrise sastava njezinoga izvršnog tijela. Isti je dokument potvrdio da bi za sve misije i misionarske aktivnosti trebao biti nadležan jedan ovlašteni ured, to jest onaj za "širenje vjere", koji bi u cijelom svijetu trebao upravljati i koordinirati i sam misijski rad i misijsku suradnju. Stoga taj ured mora ujedno biti i sredstvo uprave i organ dinamičnoga ravnjanja, prilagođen znanstvenim metodama i sredstvima koja odgovaraju uvjetima današnjeg vremena, uvijek imajući na umu i sadašnjost – svakodnevno istraživanje područja teologije, metodologije i misijskog pastoralala (AG, 29).

Kongregacija se trenutno sastoji od 49 članova: 35 kardinala, pet nadbiskupa, dva biskupa, četiri nacionalna ravnatelja Papinskih misijskih djela i tri poglavara redova. Na čelu joj je nadbiskup Fernando Filoni, iz Italije.

Kongregacija ima izravnu i ekskluzivnu odgovornost za svoja misijska područja te unutar vlastitih odgovornosti, uspostavlja i raspoređuje misijska područja prema trenutnim potrebama i potražnji.

Kongregacija nadgleda upravljanje misijama i proučava sva pitanja i izvješća koja pošalju mjesni biskupi i biskupske konferencije.

*Svi narodi i kulture imaju pravo primiti poruku spasenja koja je Božji dar svakoj osobi. To je utoliko potrebnije kad se uzme u obzir koliko je mnogo nepravdi, ratova i humanitarnih kriza danas koje tek treba riješiti. Misionari znaju iz iskustva da evanđelje oprostjenja i milosrđa može donijeti radost i pomirenje, pravdu i mir. Nalog iz Evanđelja: "Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!" (Mt 28, 19-20) nije nimalo izgubio na snazi; štoviše sve nas obvezuje, u trenutnim prilikama i sadašnjim izazovima, osjetiti se pozvanima na novi misionarski "izlazak."
(papa Franjo)*

Papinska misijska djela

Papinska misijska djela je glavna institucija univerzalne Crkve i svake zasebne Crkve za misije u cijelom svijetu. Prema II. vatikanskom koncilu, Papinska misijska djela bi trebala imati glavnu ulogu u misijskom djelovanju Crkve.

Iako je to jedna organizacija, ima četiri različita ogranka s jednim zajedničkim ciljem – promicanje univerzalnoga misionarskog entuzijazma u srcu Božjeg naroda. To se postiže širenjem informacija, osvješćivanjem važnosti misija, promicanjem misionarskog poziva, sakupljanjem i podjelom materijalnih dobara potrebnih za pomoć misijama, za sam njihov rad i za mlade crkve koje traže kako izgraditi zajedništvo s drugim crkvama, da bi se dijelila dobra i pružala međusobna pomoć.

Četiri su papinska misijska djela:

- Djelo za širenje vjere,
- Djelo svetog Djetinjstva,
- Djelo sv. Petra apostola,
- Papinska misijska zajednica.

Svako od četiri papinska misijska djela ima vlastiti identitet i posebnosti, bilo po svojem cilju, bilo po sredstvima i inicijativama koje se koriste da bi se ti ciljevi postigli, prilagođeni i obnovljeni prema različitim crkvenim i društveno-kulturnim situacijama u kojima djeluju. Važno je primijetiti da, dok svako od njih čuva vlastiti identitet, istovremeno je svako od njih ujedno i svjedok ujedinenosti duha i namjera u djelima pape i biskupa posvećenih obrazovanju Božjeg naroda s plodnim misionarskim duhom.

Papinska misijska djela organizirana su na međunarodnoj, nacionalnoj i biskupijskoj razini.

Na međunarodnoj razini upravljanjem i međusobnom suradnjom Papinskih misijskih djela upravlja Glavno tajništvo, kojim predsjeda kardinal prefekt Kongregacije za evangelizaciju naroda, te Vrhovno vijeće, kojim predsjeda predsjednik Papinskih misijskih djela. Svako od djela ima i posebnoga glavnog tajnika. Vrhovno povjerenstvo nadgleda djelatnosti i razvoj svakog djela, dok Vrhovno vijeće, koje se sastaje jednom godišnje, donosi odluke vezane uz podjelu uobičajenih i izvanrednih donacija.

Na nacionalnoj razini Papinskim misijskim djelima ravna nacionalni ravnatelj, kojeg imenuje Kongregacija i mjesna biskupska konferencija.

U svakoj mjesnoj biskupiji biskup mora imenovati biskupijskog ravnatelja PMD-a, kojemu se povjerava poticanje raznih mjesnih pastoralnih aktivnosti (biskupijskih, župnih itd.) za univerzalnu misiju Crkve.

Papinsko misijsko djelo za širenje vjere

Uvod

Početak 18. stoljeća Crkva u Francuskoj proživljavala je teške trenutke zbog progona povezanih s Francuskom revolucijom, a i za vrijeme Napoleonove vladavine Crkva je još uvijek bila ugnjetavana od državnih vlasti. To je uzrokovalo da je slavni Institut za vanjske misije, koji je u 18. stoljeću poslao na tisuće misionara u misijske krajeve, u to vrijeme poslao samo dvojicu misionara na Daleki istok. U takvo vrijeme samo je kreativni genij angažirane mističarke, pionirke svojeg vremena, Pauline Marie Jaricot (1799. – 1862.) mogao dovesti do osnivanja Djela za širenje vjere. Ona je uvidjela nestalnost i prolaznost ljudskog postojanja te ispraznost svojih ovozemaljskih težnji, koje su dotada bile usmjerene na modu, ljepotu i prihvaćanje u imućnim i utjecajnim društvenim krugovima.

Odlučila je napustiti takav površan način života te je učinila zavjet čistoće i posebno se posvetila pobožnosti prema Presvetomu Oltarskomu Sakramentu. Vodila ju je misao da je najjednostavniji i najučinkovitiji način pomaganja misija u spajanju zajedničke molitve i zajedničkog djelovanja.

Osnivač

Pauline Marie Jaricot rođena je 22. srpnja 1799. u srcu Lyona, u industrijskoj četvrti gdje je cvjetala trgovina svilom. Na dan njezina rođenja bila je krštena po jednom “neposlušnom” svećeniku (koji nije pristao postati dio “građanskog” klera, poslušan državi). Pauline raste u bogatoj sredini, u obitelji vezanoj na kršćanske vrjednote, vjernoj papinstvu i monarhiji, imajući posebnu brigu za siromašne. Ona će proći razdoblje posebno burne povijesti, kako političke, tako i društvene i crkvene.

Povijesni kontekst

Od 1799. do 1862. godine, kada Pauline umire, u Francuskoj se uzastopno redaju nemirna razdoblja (konzulat, pa prvo carstvo, zatim dvije restauracije s Lujem XVIII., srpanjska monarhija te drugo carstvo).

U drugoj polovici devetnaestog stoljeća, u doba industrijalizacije, u Francuskoj se rađa nova društvena klasa, siromašna, bijedna, iskorištena do kraja. U Lyonu tkalci, majstori svile, rade 17 sati dnevno, s osrednjim prihodima, podvodeći svoje kćeri da bi mogli preživjeti.

U ranome devetnaestom stoljeću Crkva u Francuskoj oslabljena je donesenim mjerama protiv nje u svjetlu Revolucije iz 1789.: uspostavljanjem građanskog klera, ustoličenjem “neposlušnih” svećenika i onih “pod prisegom” te odstranjivanjem doprinosa za kult iz državnog proračuna. Val dekristijanizacije osiromašuje Crkvu u Francuskoj jer trpi od anticrkvene opozicije. Ugovor između pape Pija VII. i Napoleona potpisan 1801. Napoleonu daje pravo da imenuje biskupe. Katolici su podijeljeni između dviju struja: jedne vjerne papi, i druge, koja cilja na određenu autonomiju francuske Crkve od Svete stolice. U tom će okruženju rasti i napredovati Pauline Jaricot i oblikovati svoju osobnost i svoje odabire.

Djetinjstvo i mladost

Pauline Jaricot ima sretno djetinjstvo i mladost među svojim brižnim roditeljima i dobrodušnosti i zaštiti svojih braće i sestara. Kad je imala deset godina, poslana je u malu privatnu školu, gdje joj je jedan svećenik predavao vjeronauk. Od trinaeste do sedamnaeste godine provodi bezbrižan život, ispunjen slavljinama u očinskoj kući.

Pauline je lijepa, bogata, zdrava i ugledna. No, kao što će kasnije reći monsinjor Cristiani, jedan od njezinih biografa, pod maskom lakoće u dubinama njezine duše postoji ozbiljnost. Na Cvjetnicu 1816. Pauline je otišla sa svojom sestrom Sophie u crkvu sv. Nicetija da bi sudjelovala u euharistijskom slavlju. Toga dana otac Würtz propovijedao je o "obmanama taštine, svoga ja i izgleda".

Pauline se osjetila prozvana. Pitala je svećenika za savjet, a on joj kaže: "Predajte se iskreno našem Gospodinu da bi mogao s vama ostvariti svoje planove." Taj će dan ostati u Paulininu sjećanju kao dan njezina obraćenja.

Obraćenje

Pauline prekida sa svojim odabirima i navikama. Odlučuje se obući poput radnika u svilani. Počela je posjećivati siromašne, zatvorenike, liječila je bolesne i prihvaćala djecu s ulice. Pomaže i prostitutkama. Neke od njih i zapošljava u tvornici kojom upravlja njezin brat.

Na Božić 1816. Pauline polaže zavjet čistoće i svoj život posvećuje angažmanu za Boga i za ljude, a već 1817. Pauline okuplja oko sebe neke radnice iz tvornice svile koje će uz nju voditi život molitve i ljubavi. Ona ih naziva "preporoditeljice Isusova srca, neznana i omalovažavana", inicirajući tako renesansnu struju u duhovnosti koja će poticati štovanje Presvetoga Srca, odobrenoga od pape Lava XIII. 1899. godine.

Djelo za širenje vjere

Godine 1818. njezin brat Phileas, sjemeništarač u Parizu, traži od Pauline financijsku pomoć za misije u Kini, uz podršku otaca iz Instituta za vanjske misije. Tako je nastalo djelo "Tjedni novčić" ili milodar "ruke za ruku", koje Paulina pokreće zajedno s "preporoditeljicama" i 200 radnika tvornice.

Ujesen 1819. godine Pauline razvija njegovu organizacijsku strukturu, u kojoj kombinira materijalnu pomoć i oživljavanje duhovnih vrijednosti, a čiji je cilj podizanje svijesti o problemima misija, čineći od svakog vjernika potencijalnog poslanika. "Radi se o tome", piše ona, "da se okupi skupine po desetero suradnika koje bi svaka imale voditelja na čelu, okupljajući ih potom u skupine po stotinjak, i u skupine po tisuću." Ta će akcija ubrzo dobiti pristalice. Darovi koji će dolaziti bit će u cijelosti donirani Institutu za vanjske misije u Parizu.

U prvih pedeset godina djelovanja uspjelo se proširiti u nekoliko europskih zemalja, uključujući Italiju, gdje se poticao opći interes za misije objavljujući većinom obrazovne materijale, što je omogućilo da se javnosti otkriju pustolovna iskustva i humanitarni rad misionara, a da se time istaknu i različiti problemi s kojima se suočava misijski svijet. Tako je u Lyonu 3. svibnja 1822. službeno utemeljeno Djelo za širenje vjere.

Po želji Pauline Jaricot, djelo ima univerzalno određenje. Njezino glavno sjedište bilo je u Lyonu, a u Rim će biti preneseno 1922., kad će postati "papinsko", pod nadležnošću Kongregacije za evangelizaciju naroda.

Anali Djela za širenje vjere (kako se nazivala zbirka pisama iz misija i dokumenata vezanih za kulturu i misijsku animaciju) ugledali su svjetlo dana u Lyonu 1825. godine i dugi niz godina bili su najbolji izvor informacija o misijskom svijetu.

Važno je istaknuti duboku intuiciju Pauline Jaricot, koja tom prvom inicijativom naglašava ulogu laikata u Crkvi. Pauline, čija kvaliteta utemeljiteljice u to vrijeme nije priznata, ne pati od forme: “Još bolje, kaže ona, ako je djelo preuzeto od strane ruku koje su sposobnije od mojih.”

Po savjetu oca Würtza, povlači se da bi uz svoju biografiju sastavila i mali priručnik o duhovnosti, pod nazivom *Beskrajna ljubav u božanskoj euharistiji*. Živi unutarjni mir, koji opisuje na sljedeći način: “Izvor mira je hodanje za Isusom, gledajući njegov trag u svakom činu koji radimo, stavljajući prošlost u krilo njegova milosrđa i budućnost u njegovu predivnu volju, brinući se samo o sadašnjem trenutku.” Pauline tako otvara “mali put duhovnog djetinjstva”, koji će kasnije razviti sveta Terezija od Djeteta Isusa.

Djelo žive krunice

Pauline Jaricot, potaknuta pozivom pape Leona XII., koji u jubilarnoj 1825. godini prokazuje prodor antiklerikalizma u Francuskoj, pogođenoj dekristijanizacijom društva, odlučuje sučeliti se s korijenom zla. Za nju je “jedini lijek protiv ateizma život molitve”.

S tim mislima 1826. godine osniva Djelo žive krunice, s istim ciljevima univerzalnosti, solidarnosti i duhovnosti koji su je animirali, i na isti način koje je koristila za Djelo širenja vjere. Na način krunice koja se sastoji od meditacije o životu Krista i Djevice Marije, s molitvom triju *Krunica* po pet desetica, Pauline organizira skupine od po 15 članova po primjeru 15 otajstava Krunice. Želja joj je da njezino djelo bude potvrđeno od Rima, što se i događa kada papa Grgur XVI. službeno priznaje djelo 1831. godine. Djelo žive krunice ubrzo će dobiti pristaše i aktivno će sudjelovati u obnovi marijanskog duha, u koju će intervenirati i nekoliko ukazanja Blažene Djevice Marije.

Djelo svetog Djetinjstva

Pauline Jaricot planira razviti ono što bi po njoj bilo širenje djetinje vjere. Ona je prva koja će dati svoj prinos Djelu svetog Djetinjstva, koje je 1843. godine osnovao mons. Forbin-Janson.

Studija objavljena u časopisu *Katoličke misije* u rujnu 1935. godine naglašava govoreći o djelu: “to divno djelo koje prikuplja darove i omogućuje tisućama djece da se krste i budu školovana”, te zaključuje: “Pauline Jaricot je bila za misije, na neki način, kao Ivana Orleanska.”

Loretska kuća – sjedište Djela žive krunice

Godine 1832. kupuje kuću koju naziva Loretska kuća. Stavlja Marijin kip iznad ulaznih vrata, a na pročelje daje napisati: “Marijo bez grijeha začeta, moli za nas”, i započinje s praksom neprekidna euharistijskog klanjanja. Oko sebe okuplja zajednicu pobožnih mladih djevojaka koju naziva “Marijine kćeri”. Loretska kuća postaje sjedište Djela žive krunice.

Briga za kršćansko jedinstvo

Pauline Jaricot se također brine o jedinstvu kršćana. Svake subote organizira molitvu za pomirenje crkava, neku vrstu uvoda u Tjedan molitve za jedinstvo kršćana (označujući tako put ekumenizmu).

Paulinina putovanja u Rim

Pauline je vjerna kći Crkve i poštovana je od strane nekoliko papa. Na svim putovanjima u Rim pape su poticali njezino djelovanje u korist evangelizacije i molitvenog života te ju podupiru u osnivanju Djela za radnike.

Paulinin socijalni angažman

U studenome 1831. došlo je do ustanka tkalaca, koji je bio uzrokovan odbijanjem proizvođača da primijene minimalne tarifne cijene za svilu. Pauline Jaricot je na strani radnika i radnica u industriji svile, čime prekida odnos sa svojom sredinom. Ona odobrava borbu i prihvaća njihova uvjerenja te osuđuje bijedu u kojoj žive.

22. studenoga odigrala se krvava bitka, kad su se radnici iz svih područja četvrti pridružili tkalcima. Pauline Jaricot je uz liječnike, diže ranjenike, pomaže u prvoj pomoći. Jedan ju je od radnika upitao kako uspijeva ostati trajno i bez pogrješke uz ranjenike, a ona mu odgovara: “Molim Djevicu, koja mi daje snagu, i molim ju da ublaži patnje ovih ljudi koji su se borili za pravednu stvar.” Jedan tkalac povjerit će novinaru Henryju: “Poznajesh li jednu dobru ženu po imenu Pauline Jaricot? Ja ju poznajem pomalo kao sveticu. Ona se samo moli i poziva druge da mole za nas. U studenom je bila uz ranjene i umiruće dan i noć. Ima zasluga tim više što nije od nas. Ona je iz bogataške obitelji.”

Pauline će osobno intervenirati da bi izbjegla nasilan sukob između kraljevskih vojnika i radnika, sa sredstvima koja su joj na raspolaganju, kao, npr., baciti na stazu gdje prolaze vojnici mnoštvo medalja Djevice i letaka koji nose riječi: “Marija, bez grijeha začeta”. Njezina intervencija će se pokazati uspješnom. Doista, u gradskoj će se vijećnici sklopiti dogovori između proizvođača i tkalaca, kojima je obećano poboljšanje radnih uvjeta.

Paulinina razmišljanja

Ti će ju događaji duboko prožeti. Obraćajući se Crkvi, Pauline osuđuje tri nasilja koja tlače radničku klasu, i to “pohlepa koja odbija pravednu plaću, bezbožnost koja prisiljava na rad nedjeljom i rasipništvo”. Pauline Jaricot s vjerom i smislom za evangelizaciju koji ju vode želi provesti “mrežu solidarnosti, dajući prvoj skupini radnika sredstva za obnovu, da bi im se omogućilo da oslobode svoju braću i svu radničku klasu”.

U tom svjetlu će papa Lav XIII. u svibnju 1891. godine objaviti encikliku *Rerum Novarum*, u kojoj će dati osnove socijalnog nauka Crkve.

Angažman kod radničkog svijeta

Godine 1844. Pauline piše kardinalu Lambruschiniju, državnomu tajniku Grgura XVI.: “Zala koja proždiru Djelo za radnike čine mi se dostupna. Nešto me poziva na njihovo rješavanje.” Nakon što je dobila savjet od svojeg prijatelja sv. Ivana Marije Vianneya, arškog župnika, predviđa stvaranje besplatnih kredita “nebeske banke”, da bi pomogla radnicima u perspektivi održavanja vjere.

Godine 1845. ponuđena joj je mogućnost od dvojice privrednika da kupi za sebe tvornicu u stečaju: “postrojenje visokih peći koje se nalaze u blizini kapele posvećene Gospi od Anđela, opremljene zalihama željezne rude za proizvodnju lijevanog željeza najbolje kvalitete”.

Pauline vjeruje da je u tom projektu korištenja tvornice pronašla “neočekivano i providonosno

sredstvo za ostvarenje njezinih najplemenitijih ciljeva i najkorisnijih na socijalnom području”. Osim toga, kako je objasnila svojoj prijateljici, poglavarici družbe sestara uršulinki, mogla bi “dati posao dobrim i poštenim radnicima, koji bi bili plaćeni velikodušno, koji bi imali pravila koja bi ih posvećivala, a obrazovanje djece bio bi prioritet”. Pauline dolazi u posjed tvornice u koju ulaže cijeli svoj imetak (700 000 franaka) i čija je glavna dioničarka. Tvrtka posluje normalno tijekom osam mjeseci. Zapošljava stotinjak zaposlenika koji stanuju na licu mjesta sa svojom obitelji. Uokolo dviju visokih peći raspodijeljene su radionice kalupljenja, lima, valjaonice, skladište željeza i ugljena. Pauline je dala obnoviti kapelu Gospe od Anđela, gdje je svake nedjelje slavljena misa. Radnici izražavaju zahvalnost Pauline.

Propast tvornice

U svibnju 1846. dva poduzetnika, koji su postali poslovni menadžeri poduzeća, zatvoreni su zbog pronevjere i osuđeni nekoliko mjeseci kasnije. Pauline se okružuje pouzdanim suradnicima i pokušava pokrenuti poslovanje, ali su sudske tužbe u koje se morala angažirati da zaštiti svoja prava i poštenje protiv poduzetnika koji su “iskoristili njezinu vjeru”, kao i iznos nepodmirenih računa, koje je trebalo vratiti radi časti, slomili njezinu ustrajnost.

Tvornica je 1852. prodana, a u međuvremenu Pauline potpisuje obvezu plaćanja svih dioničara. Ona smatra da joj “odanost i čast diktiraju dužnost da izvuče iz ruševine sve koji su se angažirali radi njezina imena”. Odvjetnik ističe da Pauline Jaricot nije bila zakonski dužna na tu obvezu, jer nije bila moralno odgovorna.

Paulinino praštanje

Pauline, duboko pogođena nevjerom jednih i nerazumijevanjem drugih, skriva svoju patnju u Kristov križ, “svjetlo našeg života”. Pisala je jednoj darovateljici: “Tajna koja obavlja moj posao je ona od križa, jer je trebalo da po planu Božjem budem povezana s njim da bi zakomplicirao događaje koji su od mene napravili jednog Joba, prisilna siromaha”. U ušima joj odzvanjaju riječi arškog župnika koji je s propovjedaonice rekao: “Znam nekoga tko ima puno križeva i vrlo teške, a nosi ih s velikom ljubavlju, to je gospođica Jaricot.” U molitvi svetomu Josipu Pauline izražava osjećaje “istinskoga i potpunog oprost”, koji ju vodi naspram onih koji su ju “uvrijedili, tlačili, zlostavljali”. “Ako su moje boli”, nastavlja, “od nekih zasluga, neka oni budu prvi koji će iz njih ubirati plodove za njihovo spasenje, pa čak i za njihovu vremensku sreću.” Pauline Jaricot je prisiljena u potpunoj bijedi prijaviti se u dobrotvorni ured u svojem susjedstvu. Bolesna, nastavlja pomagati najsiromašnijima, uz potporu svojih Marijinih kćeri. Umire u ranim jutarnjim satima 9. siječnja 1862.

Papa Leon XIII. potvrdio je važnost njezina djela u svojoj deklaraciji u crkvi svetog Petra u Rimu 13. lipnja 1881. Istaknuo je: “Ona je organizirala Djelo za širenje vjere. (...) Ona je prekrasno širila i učinila neprestanim zaziv Majci Božjoj. Toj pobožnoj djevici dugujemo još početke djela koje ima za cilj obnovu radništva ... kojima je Pauline Jaricot posvetila velike iznose svojeg nasljeđa.”

Godine 1986. godine kardinal Decourtray želi da “Pauline Jaricot bude bez nepotrebnog odlaganja uznesena na čast oltara”. Papa Ivan Pavao II. prigodom svojeg posjeta Lyonu 1999. godine dozvao je u sjećanje “djelo koje je započela Pauline Jaricot za širenje evanđelja do nakraj zemlje” te je pohvalio “taj izvanredan poziv koji uljepšava dugu tradiciju Kristovih svjedoka, još od Lionskih mučenika i svetog Ireneja”.

Papinsko misijsko djelo svetog Djetinjstva

Uvod

Da bismo potpuno razumjeli veliku obrazovnu vrijednost Djela svetog Djetinjstva, moramo krenuti od njegove temeljne karizme. Ona je ukorijenjena u karizmi čija je osnovna snaga dar Duha, koji je potreban za putovanje do dječje svetosti. Pogodno vrijeme za osnivanje Djela svetog Djetinjstva bilo je za vrijeme Grgura XVI., bivšeg prefekta Kongregacije za evangelizaciju naroda. U prvoj polovici 19. stoljeća Europom je vladao val antiklerikalizma, ali je Duh Sveti oživio misijsku snagu Crkve, uključujući čak i djecu. Među organizacijama laika koje su tada bile osnovane jesu i Djelo za širenje vjere te Djelo svetog Djetinjstva. Djelo svetog Djetinjstva nastalo je u Francuskoj 9. svibnja 1843., nakon duga razdoblja razmišljanja tijekom kojeg se osnivač, mons. Charles de Forbin-Janson, biskup Nancyja, pitao kako spasiti kinesku djecu koja su zbog siromaštva i neznanja svojih roditelja bila prepuštena umiranju od gladi, i to bez sakramenta krštenja.

Osnivač

Nakon Francuske revolucije Charles de Forbin-Janson izabran je za biskupa Nancyja, ali zbog svojih ideja o uređenju monarhije morao je, nakon samo dvije godine službe, zauvijek napustiti svoju biskupiju i više se nikada nije smio vratiti. Mnogima u Nancyju nedostajao je zbog toga što je imao posebnu osjetljivost prema siromašnima. Njegova želja bila je otići u Kinu, ali zamolili su ga da ostane u Francuskoj i tamo naviješta Božju riječ. Mons. De Forbin-Janson osnovao je misijsko društvo i postao jedan od najgorljivijih propovjednika u cijelom svijetu. Održavao je prijateljske odnose s misionarima koji su otišli u Kinu i od njih je čuo o teškim uvjetima života djece iz najsiromašnijih obitelji. Novorođenu djecu često su ubijali, pogotovo djevojčice i djecu s poteškoćama u razvoju. Misionari su tražili pomoć da bi spasili najmlađe, tako da bi ih donijeli u svoje misije, gdje bi ih krstili i odgajali kao kršćane.

Biskup se ražalostio nad tužnom situacijom djece u Kini i počeo javno govoriti o teškim uvjetima u kojima žive. Često je razgovarao s Pauline Jaricot, koja je rekla da će podržati inicijativu. U početku je mons. de Forbin-Janson naišao na mnoge poteškoće zbog ideje o osnivanju još jednoga misijskog društva, zato što je u Francuskoj već djelovalo mnogo misijskih instituta. Članovi Djela za širenje vjere također su se protivili biskupovu prijedlogu, ali originalnost organizacije koja je bila usmjerena na to da *djeca pomažu djeci* prebrodila je svaku nedoumicu. Upravo te riječi *Djeca pomažu djeci* je postalo geslo ovog Djela.

Karizmataska narav

S obzirom na to da se činilo da je Kina predaleko za odrasle, biskup je privukao pozornost djece i zamolio ih da se odazovu i pomognu Crkvi, da bi spasili živote djece koja su umirala bez sakramenta krštenja. Zamolio ih je da svaki dan izmole *Zdravo Marijo* i svaki mjesec odvoje jedan novčić. Djeca su se odazvala njegovu pozivu i svojim odricanjima, molitvama i djelima solidarnosti započela graditi jedinstveno bratstvo, koje traje i danas i spašava djecu na svim kontinentima.

Ciljevi Djela svetog Djetinjstva uskoro su postali jasni osnivaču i njegovim suradnicima:

- Spasiti od smrti mnoštvo male djece, otvoriti raj najvećemu broju te djece, ponajviše krštenjem.
- Pripremiti obnavljanje naroda posvećenih drugim kultovima, darujući djeci kršćansko obrazovanje.
- Učiniti tu djecu oruđem spasenja, jer će jednog dana postati učitelji, katehete, doktori, svećenici i misionari.
- Djeca iz Amerike i Europe koja će pomagati djeci iz Azije i Afrike i sama će postići velike rezultate.

Djeca pomažu djeci

Od samih početaka Djelo svetog Djetinjstva definirano je kao put vjere koji je približavao misije srcima djece, omogućavajući im da otkriju radost služenja svojoj braći. Slogan “djeca pomažu djeci” prouzročio je veliku revoluciju u području apostolata. Prvi put su najmlađi djelovali kao protagonisti pastoralnog djelovanja Crkve i pokazali svoju poniznost, jednostavnost, ali i kreativnost i hrabrost. Uspjeli su svojom jednostavnošću postati dijelom jedinstvene solidarnosti i ispisali su njezine stranice ljubavlju koju im je mogao darovati jedino Duh Sveti.

Stopama svetaca

U Francuskoj je dobrotvorna karizma svetog Vinka Paulskog bila vrlo živa i dobro organizirana, pa ju je podržavalo i Djelo svetog Djetinjstva, uz jednu značajnu razliku: odgovornost za spašavanje života najsiromašnije djece nije bila povjerena odraslima, nego djeci. U vrijeme osnivanja biskup Orleansa mons. Fayet napisao je mons. de Forbin-Jansonu: “U spašavanju malenih Kineza ima nešto što bi Vam sveti Vinko Paulski poželio. U Crkvi nema ničega tako nježno milostiva kao ta ideja, a da joj Vi i niste utemeljitelj, rekao bih Vam da se ona mogla roditi samo u srcu jednoga velikoga i svetog biskupa. Kada kušnje koje ste morali proći ne bi imale drugog cilja u divnim naumima Providnosti negoli da Vam ostave vremena i slobode da unutar Crkve ostvarite jedno tako lijepo djelo, sadašnjost bi pojasnila prošlost i trebalo bi blagoslivljati Gospodina, koji mijenja zlo u dobro i koji Vas vodi do cilja najnevjerojatnijim putevima...”

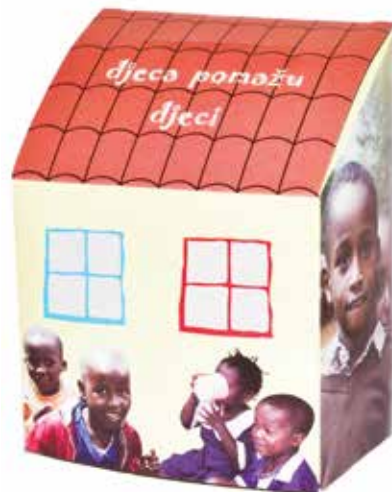
Prije nastanka Djela svetog Djetinjstva biskup je izabrao svetca zaštitnika, oca Gabrijela Perboyrea, koji je otišao u Kinu u dobi od 33 godine, uhićen i nakon ozbiljnih ozljeda ubijen 1840. Bolna povijest oca Gabrijela, kojeg je 1996. kanonizirao sv. papa Ivan Pavao II., zadivila je Francuze i njegova ljubav prema Kini bila je polazna točka mons. de Forbin-Jansonu. Djelo svetog Djetinjstva nastalo je iz krvi mučenika koji je bio apostol milosrđa. Dogovorena je suradnja te dvije organizacije: većina sirotišta u Kini povjerena je ocima lazaristima ili sestrama milosrdnicama. Ipak, Djelo svetog Djetinjstva imalo je veću snagu od organizacije svetog Vinka Paulskog, jer su djelovala djeca, a ne odrasli.

Protagonisti kraljevstva

Crkva u Europi doživjela je pravi misijski polet u prvoj polovici 19. stoljeća. Nekoliko tisuća navjestitelja evanđelja odlazilo je sa Starog Kontinenta u najudaljenije zemlje. Francuski misionari isticali su se u brojnosti i hrabrosti, tražeći duhovni polet iz mladih karizma misija *ad gentes*. U njihovoj domovini vjernici su ih pratili neprestanom molitvom i materijalnom pomoći, aktivno radeći u Djelu za širenje vjere, i na taj su način bili uključeni u misiju evangelizacije Crkve.

Dotad su djeca bila samo oni kojima je bilo naviješteno evanđelje i oni koji su primali pomoć. Osnivanjem Djela svetog Djetinjstva njihova uloga se promijenila i oni su postali aktivni sudionici naviještanja evanđelja. Biskupi i svećenici bili su izrazito iznenađeni vidjevši njihovu uključenost u misije, koja ih je stavljala u središte Crkve i u središte svijeta. Nekoliko mjeseci nakon osnivanja

Djela svetog Djetinjstva kršćanska zajednica postala je svjesna kolika je misijska snaga djece, u kojoj je bila očita prisutnost djelovanja Duha Svetoga. Mons. de Forbin-Janson usporedio je djecu s Mojsijem, jer su svojim molitvama i darežljivošću pomagali djeci u Kini, koja će kasnije i sama spašavati vlastitu braću i sestre tako što će postati učitelji, katehete, misionari, očevi i majke kršćanskih obitelji. S vremenom se pokazalo da je bio u pravu: među tom djecom bio je i prvi kardinal u Kini i prvo kanonizirano dijete.

Misijsko djelovanje djece bilo je posve novo i jedinstveno u povijesti Crkve, jer uloga pastoralne odgovornosti nikada nije bila povjerena djeci. U židovskoj kulturi djeca su pripadala kategoriji "onih bez dostojanstva" i u literaturi rabina uvijek su bili svrstani kraj osoba s mentalnim poteškoćama i gluhoonijemih osoba.

Hijerarhijski poredak

Isus je sam izokrenuo hijerarhijski poredak i stavio u središte ljude koji su dotada bili na margina društva. Tek s Kristom dijete dobiva drugačiju ulogu i uvažavanje. Kraljevstvo koje Isus opisuju u evanđeoskim parabolama često se uspoređuje s nečime malenim, što će postati veoma veliko: gorušičino zrno, zrno pšenice, komadić kvasca. Misijski duh djece pronalazi smisao upravo u tim trima parabolama: gorušičino zrno postat će grm u kojem će se gnijezditi bezbroj ptica; zrno pšenice će postati klas i nahraniti mnoštvo; mali komadić kvasca postat će tijesto i dati kruh svijetu. Za odraslu osobu to je proces promjene u kojem se nužno vraća u svoj djetinji oblik da bi mogla postati nova osoba stvorena na Isusovu sliku. Za dijete je to pitanje normalna unutarnjeg rasta, osvjetljena milošću krštenja i usmjereno razvijanju vrijednosti koje nosi u sebi.

Čak i danas neki nacionalni uredi Djela svetog Djetinjstva u Latinskoj Americi odabiru zrno pšenice kao sliku koja se javlja u animaciji i formaciji djece. Zeleno zrno podsjeća na putovanje malenih, izdanak koji je rođen iz svetosti krštenja i koji će dati zrele plodove, a žuto predstavlja zreli klas i simbol je djetinjstva kojemu Crkva povjerava određenu pastoralnu zadaću: spas djece u cijelom svijetu.

Uspjeh Djela svetog Djetinjstva

Od samih početaka Djelo svetog Djetinjstva pronašlo je put do srca biskupa i svećenika. Nakon prve godine predstavljeno je u 65 župa: mnogi biskupi uvrstili su ga u svoje pastoralne programe. Biskupi su pisali mons. de Forbin-Jansonu s kolikim su oduševljenjem djelo prihvatili odrasli, a župnici su govorili djeci o tome kako su sposobna učiniti velike stvari i na taj način pomoći maloj braći i sestrama koji žive veoma daleko.

U kronikama je zapisana priča o osmogodišnjem dječaku iz župe u Bordeauxu koji je čuo župnika kako govori o tome koliko je potrebno moliti i dati prilog da bi se pomoglo spašavanju djece u Kini. Dječak je došao kući i rekao majci: "Obvezno moramo pomoći djeci u Kini." "Da", odgovorila je žena, "ali vrlo smo siromašni i nemamo novca." "Da, naš novac je tamo", rekao je dječak i pokazao prema obiteljskoj ušteđevini. Njegova majka je odgovorila: "Sine moj, to nam je ušteđevina za kruh. Ostat ćemo bez kruha ako damo taj novac", a dječak joj je odgovorio: "Kako možemo ostati bez kruha kad ga dajemo dragomu Bogu?"

U prosincu 1843. mons. de Forbin-Janson napisao je u jednom pismu da Djelo svetog Djetinjstva već djeluje u Francuskoj, Belgiji, Nizozemskoj, Švicarskoj, Italiji, Engleskoj, SAD-u i Kanadi. Godinu kasnije već je djelovalo i u Kini, gdje su pobožne žene išle od kuće do kuće da bi pronašle djecu koja su bila u tešku stanju, krstile su ih i nosile misionarima.

Sirotišta

Broj djece koja su bila primljena u sirotišta ponekad je dostizao i dvije tisuće. Često su ih roditelji donosili u najranijoj dobi i uzimali ih natrag kad bi završili školu. Mons. de Forbin-Janson mogao je vidjeti tek početak djelovanja Djela svetog Djetinjstva, jer ga je Bog pozvao k sebi nakon godinu dana intenzivnog rada. Ipak, Bog mu je dao dovoljno vremena da apostolskom vikaru u Kini pošalje prvi prikupljeni novac, 5500 franaka, koji su prikupila djeca Europe za svrhu krštenja djece u Kini. Bio je to početak intenzivne komunikacije između Djela svetog Djetinjstva i mlade Crkve u Kini. U pismima su bila prekrasna svjedočanstva o tijeku apostolskog djelovanja malih i velikih misionara. Djelo svetog Djetinjstva stvaralo je iznimnu uzajamnost, u kojoj su se misije spajale s nevinošću i mučeništvom. Mnogi apostolski vikari pisali su djeci, zahvaljujući im na njihovoj materijalnoj i duhovnoj darežljivosti, a maleni su im uzvraćali jednim *Zdravo Marijo* i prilozima koji su bili plod njihovih odricanja: bila je to prava suradnja unutar Crkve, koju su ostvarivala djeca. S povijesnog gledišta, mnoga od tih pisama su izrazito važna, jer su izvor različitih vijesti i informacija o tom razdoblju. Ponekad se događalo da je Francuska ekonomska politika uzrokovala probleme za kinesku vladu i misionari su snosili posljedice tih događaja, čemu svjedoči masakr u Tientsinu, kad su ubijena dva oca lazarista i deset sestara milosrdnica, koji su upravljali velikim sirotištem Djela svetog Djetinjstva.

Zasluge za brzo širenje Djela svetog Djetinjstva pripadaju biskupima i svećenicima, ali i predanim laicima koji su animirali dječake i djevojčice i osvješćivali obitelji. U svakoj se državi Djelo svetog Djetinjstva oslanjalo na predane i strastvene žene, koje su znale na koji način djeci prenijeti oduševljenost i radost zbog spašavanja druge djece, zbog čega su djeca često osjetila pravi misijski poziv *ad gentes*. Mnoge obitelji željele su uključiti svoju djecu u Djelo svetog Djetinjstva na dan njihova krštenja, dajući prilog da bi na taj način i djeca u Kini mogla primiti milost krštenja. To je bio blagoslov za dijete, ali i predanost cijele obitelji. Čak je i sv. Terezija od Djeteta Isusa, u dobi od devet godina, bila uključena u Djelo svetog Djetinjstva.

Duhovnost Djela svetog Djetinjstva

Mons. de Forbin-Janson nije imao vremena razraditi teološki sadržaj Djela svetog Djetinjstva. Odabrao je taj naslov jer je želio da misijsko putovanje djece slijedi Isusove stope, koji je i sam postao dijete. Iz prvih pravila koje je mons. de Forbin-Janson odredio ipak se mogu izvući temeljni Djela svetog Djetinjstva:

1. Djelo svetog Djetinjstva pod zaštitom je Djeteta Isusa.
2. Blažena Djeвица Marija prva je svetica zaštitnica, zajedno s anđelima čuvarima, svetim Josipom, svetim Franjom Ksaverskim i svetim Vinkom Paulskim, koji su također zaštitnici Djela svetog Djetinjstva.
3. Sva krštena djeca mogu postati dio Djela svetog Djetinjstva.
4. Djeca mogu biti primljena od najranije dobi sve do prve pričesti.
5. Djelo svetog Djetinjstva organizira se u skupinama od 12 članova u čast prvih 12 godina Isusova života i njegova djetinjstva. Skupine se međusobno razlikuju prema brojevima od 1 do 12, koji odgovaraju svakoj od godina Isusova djetinjstva.

Skupine od 12 članova

Mons. de Forbin-Janson zamislio je da skupine od 12 djece pokrivaju godine Isusova Djetinjstva i na taj način odražavaju njegovu jednostavnost, njegovu šutnju, veselje, njegovo povjerenje u Majku, poslušnost prema zemaljskom ocu sv. Josipu i iznad svega želju za služenjem Nebeskomu Ocu. Zbog toga je mons. De Forbin-Janson počeo od razmatranja Isusovog Utjelovljenja. Bio je uvjeren da je Isus posvetio vrijeme djetinjstva sa svim njegovim slabostima i vremenima tišine i samoće te je ono time postalo izvorom milosti za svakoga, pogotovo za djecu i za one koji su poput djece. Prema karizmi Djela svetog Djetinjstva, formativno putovanje djeci treba dati novu savjest, jer su maleni nositelji milosti krštenja te je u njima prisutna punina Duha. Krštenje je slobodan dar koji pripada svakoj osobi, ali obilje milosti proizlazi iz činjenice da ono pripada svoj braći i sestrama, s kojima smo povezani Božjim očinstvom. Nikada ne smijemo dozvoliti da milijuni djece ostanu bez pravog izvora života. Misijska obveza proizlazi iz krštenja i zbog toga ne pripada samo odraslima, nego i djeci. Sve dok su djeca, maleni mogu biti misionari svojim molitvama i žrtvama čekajući odraslu dob, u kojoj mogu postati pravi misionari, predajući i vlastiti život.

Utjecaj crkvenog nasljeđa

Spontano nam se javlja pitanje na kojim je izvorima osnivač gradio temelje duhovnosti Djela svetog Djetinjstva. Takva duhovnost nije bila novost mons. de Forbin-Jansonu, jer je u sjemeništu bio pod utjecajem odgajatelja koji su bili povezani sa štovanjem Isusova djetinjstva. Oponašajući Mariju pred malim djetetom koje je Božji Sin, svaki vjernik prima milost nevinosti, unutarnjeg siromaštva, čistoće i poslušnosti. Dijete se potiče da se moli Djetetu Isusu i da ga časti, da mu se posvećuje i da nauči predavati mu svoj život. Sestre karmelićanke iz grada Beaunea u Francuskoj bile su u središtu pokreta u kojima su redovnici i ostali vjernici častili Isusovo djetinjstvo, postavši nalik djeci i tako je nastala zajednica "Prijetelji Malog Isusa".

Svaki 25. u mjesecu posebno mole *Kronicu Djetetu Isusu* i druge pobožnosti da bi se prisjetili trenutka utjelovljenja Riječi u zajedništvu srca i duha, u jednostavnosti, blagosti i poniznosti. Kraljevina Francuska bila je povjerena zaštiti Djeteta Isusa, malog kralja slave, u kojem su čistoća i nevinost naglašeniji od poniznosti. Sveti Ivan Eudes predlagao je da Litanije Djeteta Isusu budu obiteljska molitva i u svojoj je zajednici proširio svečanost svetog djetinjstva. Kasnije je mons. De Carcassonne tiskao *Litanije Djeteta Isusa* i dao ih svakom članu Djela svetog Djetinjstva.

Pobožnost prema Djetetu Isusu

Nakon 1660. osnovane su mnoge obrazovne i vjerske institucije izravno posvećene Isusovu djetinjstvu. Djecu se usmjeravalo k ljubavi prema Djetetu Isusu. Postoji velik broj književnih tekstova koji su govorili o Isusovu djetinjstvu. Otac Fenelon također ukazuje na važnost duhovnog djetinjstva i smješta djecu pokraj siromaha duhom, malenih u očima evanđelja, koji žive u jednostavnosti sadašnjeg trenutka i u svakom trenutku se prepuštaju vodstvu milosti.

Sv. Ivan Krstitelj Saleški stavio je svoju braću u kršćanskim školama pod zaštitu Djeteta Isusa, kojemu se je posvećivao svakog Božića. Predlaže način molitve koja je inspirirana otajstvima Isusova djetinjstva i iz koje kršćanski odgajatelji mogu pronaći snagu koja im je potrebna. Ta pobožnost doživjela je razdoblje krize krajem 17. stoljeća, kad su udruženja posvećena Djetetu Isusu bila zanemarena i kad se ta pobožnost zapostavila, također zbog jansenizma i općeg neprijateljstva prema mističnim iskustvima. Dok je ta pobožnost slabila u Francuskoj, u drugim je zemljama doživljavala procvat, kao što je bilo u Pragu i u talijanskoj književnosti 17. i 18. stoljeća, posebno u meditacijama sv. Alfonza de' Liguorija.

U 19. stoljeću ponovno su otkrivene stare pobožnosti Djetetu Isusu i nove kongregacije su se stavljale pod njegovu zaštitu. Kako mnogi dokumenti svjedoče, siječanaj je postao mjesec posvećen Djetetu Isusu. Po Djelu svetog Djetinjstva biskup iz Nancyja vratio je djeci privilegirano mjesto posvećenja: djetinjstvo Božjeg Sina. Misije su im otkrile da duhovno mjesto njihova rasta proizlazi iz sakramenta krštenja i vodi k euharistiji. Najprije djeca primaju milost krštenja iz izvora milosti i dijele ga sa svojom braćom i sestrama, a zatim primaju hranu iz euharistijskog dara i postaju *razlomljeni kruh* koji se daje njihovim vršnjacima, koji žive u teškim uvjetima.

“Mali put” sv. Male Terezije od Djeteta Isusa najsjajniji je primjer takva života. Dužnost je Crkve pratiti malene na njihovu putu svjetlosti, da bi svojom vjerom postali misionari u svakodnevnom životu. Misija Djela svetog Djetinjstva postala je stvarna malim akcijama, mislima o miru, bratskim ponašanjem, igrom, radom, molitvom, razmatranjem Božjeg lica, koje odražava lica naše najudaljenije braće. Djeca pomažu djeci i zajedno s Isusom koračaju prema Ocu. To je smisao prijedloga koji nalazimo u današnjem statutu:

“Djelo svetog Djetinjstva nudi pomoć mjesnim župama pomažući odgajateljima da postupno ožive univerzalnu misijsku svijest kod djece i usmjere ih prema duhovnom i materijalnom zajedništvu s djecom u najsiromašnijim zemljama. Papinsko misijsko djelo svetog Djetinjstva pridonijelo je nastanku i procvatu misijskog poziva od samih početaka.”

Misijska animacija

Djeca povezuju osjećaj za misije s osobnim susretom s Kristom: ako to putovanje zauzme važno mjesto u njihovim srcima, djeca osjećaju potrebu da dijele s drugima radost tog susreta. Pripovijedati o Isusu znači govoriti iz vlastitog iskustva da pojedinac ne može ostati zatvoren u sebe, nego mora biti otvoren za cijelu zajednicu. Zbog toga misijska animacija dovodi do zrelog iskustva rasta u vjeri pa tako djeca i mladi odrastanjem postaju aktivni članovi i evangelizatori svoje zajednice. “Djeca imaju jednakost u apostolskim aktivnostima u kojima sami djeluju. U skladu s vlastitim mogućnostima, oni su živi svjedoci Krista među svojim vršnjacima” (*Apostolicam Actuositatem*, br. 12)

Prigodom Svjetskog dana mladih 1993. sv. papa Ivan Pavao II. rekao je: “Udruženje koje je uzdignuto do papinske titule djeluje na svim kontinentima i njegova služba se pokazala dragocjenom i providonosnom. Ono pridonosi poticanju djece na misijsku djelatnost, daje im pravo života i rasta u ljudskom dostojanstvu i posebno im pomaže u razvijanju njihove želje za znanjem, ljubavlju i služenjem Bogu. Suradnja mladih u evangelizaciji danas je potrebna više nego ikada: Crkva polaže velike nade u sposobnost djece za spašavanjem svijeta.”

Kada počinje misijska animacija?

Misijsko putovanje obuhvaća cijeli život pojedinca i crkvene zajednice. Isus je zapovjedio: “Idite i propovijedajte evanđelje po cijelom svijetu”, a na to je svaki kršćanin pozvan nakon svojeg krštenja. Misijska animacija započinje postupnom sviješću o misijskoj obvezi koju je Krist povjerio svojoj Crkvi i koju je Crkva povjerila svakomu članu zajednice. Osoba ne postaje misionar odjednom, nego postupno. Misijska animacija mora zahvaćati djecu, adolescente i mlade, imajući na umu njihov rast u vjeri i poticati u njima svijest da svoju kršćansku vjeru trebaju dijeliti s drugima. Identitet djeteta nužno se gradi prema postojećim modelima.

U misijskoj animaciji posebno je važno biti u kontaktu s osobama koje pridonose stvaranju pozitivnog iskustva s misijama. Proces udaljavanja vlastite pozornosti od obitelji u mladima stvara osjećaj praznine, koji se mora kompenzirati novim modelima, a to mogu biti: Franjo Ksaverski, Charles de Foucauld, Terezija iz Lisieuxa, Terezija iz Kolkate, Ante Gabrić, kao i ostali misionari i misionarke. Svako dijete sanja o tome da će biti “pozvano” učiniti velike stvari, osjeća potrebu da bude korisno u svijetu i u životu, a umjesto toga često se suočava s nezahvalnom stvarnošću obrazovnog sustava. Misijska animacija omogućuje mu da, čineći djela milosrđa i solidarnosti, zadovolji potrebu za time da učini nešto bitno u ovom svijetu.

Znanje o situacijama u svijetu zbog kojih djeca trpe (nejednakosti, boli i iskorištavanja) uče djecu da promišljaju i sami sebe propituju. Misijska animacija ne traži od djece da rješavaju velike probleme u svijetu, koji su iznad njihovih mogućnosti, ali ih uči kako uključiti Boga u svoj svakodnevni život: “vaša je zadaća predstaviti Boga ljudima”.

Papinsko misijsko djelo svetog Petra apostola

Uvod

Karizmatična i uvelike laička narav Papinskoga misijskoga djela jasno se vidi u osnivanju Papinskoga misijskoga djela svetog Petra apostola. Ustvari, to je djelo rođeno u Francuskoj na prijedlog apostolskog vikara Nagasakija mons. Cousina, iz Instituta za vanjske misije u Parizu, koji je bio uvjeren u potrebu za mjesnim klerom, to znači za svećenicima koji su u ono vrijeme bili poznati pod nazivom “domorodački svećenici”. Stoga se to djelo zauzima za jednu od najhitnijih potreba u širenju evangelizacije: obrazovanje i formaciju domaćih svećenika podizanjem i održavanjem sjemeništa u misijskim zemljama. Da bi ostvario svoj naum da ima sjemenište u Japanu radi duhovne i teološke formacije japanskih svećenika, mons. Cousin se obraća mladoj laikinji Jeanne Bigard.

Krhki život s velikim idealom

Jeanne Bigard rođena je 12. prosinca 1859. u Costanceu, malom gradiću na jugu Normandije, u vrijeme kada je Francusku potresao pokret obnove nakon pada Napoleonova carstva. Jeanne se zbog krhka zdravlja obrazovala kod kuće i ta je naobrazba bila na višoj razini od one koje su primali njezini vršnjaci, sudeći prema visokoj obrazovanosti obitelji Bigard, ali uz njih nije osjećala ni najmanji dašak slobode, veselje igara, toplinu prijateljstava, kako su u tome uživali njezini vršnjaci.

Mistična iskustva

Za Božić 1869. Jeanne se prvi put ispovjerala, a u svibnju iduće godine primila je prvu svetu pričest. Za svetu potvrdu morala je čekati povratak biskupa Cousina, koji je u Rimu sudjelovao na Prvome vatikanskom saboru.

Kad je imala 14 godina, privukao ju je tekst sv. Hilarija o djevičanstvu i odlučila je postati pobožna; smatrala je da je samo odabir radikalnih zahtjeva evanđelja i njihovo potpuno upijanje jedini zadovoljavajući put, ali su je događaji koji su uslijedili odveli u posve drugom smjeru. Bog će ju zapravo pozvati da se prikaže za misionarsku Crkvu i izložiti ju čak i vatrenu suđenju.

Potpuno sudjelovanje u “misteriju križa”

Oluje su se u najvećoj snazi obrušile na obitelj Bigard: prvo si je njezin otac oduzeo život 1878., zatim je 1887. tragično preminuo njezin brat René. Pišući pismo prijatelju fra Villionu, koji je bio misionar u Japanu, teškim riječima, punima boli, izrazila je svoje žaljenje za preminulim bratom Renéom i u isto vrijeme golem osjećaj krivnje što nije bila prisutna uz njegovu smrtnu postelju. “Oče, oče,” pisala je s očima punim suza, “vidite li našu nesreću i našu žalost? Moj jadni brat, moj voljeni René umro je dok smo mi bile daleko od njega.” Ali ohrabrena sigurnošću da će biti primljen u Očeve ruke, dodala je: “Oče, to je neizmijerna utjeha: moj jadni brat nam je pisao da ga je ova nesreća podsjetila na obećanja koja je dao Svemogućemu Ocu i koja je održao.” O bratovoj tragičnoj sudbini u svoj je dnevnik zapisala: “Duboka i nevjerojatna tuga zavila je cijelo moje biće u žalovanje. Od tog vremena sam sve, čak i najsunčanije prizore gledala kao kroz veo.”

Jeanne je osjećala tugu koja ju je pogodila u srž njezina postojanja, patnju koju samo oplemenjen duh može osjećati, ali nije izgubila iz vida smisao cijele te patnje: molila se Svemogućemu Ocu riječima iz knjige Tome Kempenca *Nasljeduj Krista*: “Gospodine, poškropi gorčinom sve ono što nije od tebe i što nisi ti, tako da se ne navežem ni na što stvoreno.” Jeanne je odabrala najteži put da se približi Bogu, odvojivši se od stvari koje kvare, od ljudi koji prolaze.

Misionarsko ožvljenje: središte privlačnosti

U vrijeme Jeannine mladosti vidljiva je široka mreža misionarskog rada modernog doba, čije korijene nalazimo u prednapoleonskoj Francuskoj. Institut za vanjske misije u Parizu postao je središte misionarskog oživljenja i poticaja za neke misionarske ustanove koje su molitvom i uz dobrovoljnu pomoć nudile podršku misionarima na Dalekom istoku i u Sjevernoj Americi.

Zahvaljujući poticajima različitih ljudi, osobito Pauline Jaricot, pokrenuto je Djelo za širenje vjere u Lyonu. Stephanie i Jeanne Bigard, upravo posredstvom Djela za širenje vjere upoznaju neke svećenike koji su bili u misijama na Dalekom istoku, postavši osobama od njihova povjerenja i podupirući njihov rad. Stephanie i Jeanne Bigard su se svim snagama posvetile tomu poslu. “Kad bi se našao koji slobodni trenutak”, zapisala je Jeanne, “mama i ja bismo se bacile na naš posao, na putovanjima, u vlakovima pa čak i u predsobljima čekajući svoj red.” Malo-pomalo misije su postale središte privlačnosti, što je dovelo do prekida samoće i do stupanja majke i kćeri Bigard, usprkos svim poteškoćama i tuzi, u novi život misijske obnove.

Odgovor Djela za širenje vjere na lokalno uređenje

Baš u vrijeme kad je raslo misionarsko djelovanje, u Europi se osjetila potreba da se u misijske zemlje uvede lokalna hijerarhija, oslobođena političkih pritisaka i samostalna u pastoralnom radu. Institut za vanjske misije, s kojim su redovito bili u kontaktu, već je neko vrijeme spominjalo izgradnju crkava i zajednica sastavljenih od domaćih članova. Realizacija tog programa nije bila laka. Rimski Kongregacija za širenje vjere počela se aktivno baviti pitanjima domaćeg klera, spominjući *Upute iz 1659.*, kojima su se poticali misionari da daju maksimalnu važnost formaciji domaćeg klera. Prošlo je više od 200 godina, a od svega toga ostalo je samo mrtvo slovo na papiru.

Od biskupa i đakona tražilo se da iskažu svoje slaganje s aktualnom temom. U Uputama iz 1845. godine apostolski vikari, izravno ovisni o Djelu za širenje vjere, pozvani su da prenesu odgovornost u ruke domorodačkih svećenika i da se ne boje staviti europske misionare pod njihovu upravu. Odgovori su bili puni opreza i suzdržani. Navodili su se brojni razlozi za odgodu odluke koja je zapravo bila vrlo hitna. Jedan od razloga bili su i progoni kršćana, koje su uporno spominjali. Djelo za širenje vjere uvidjelo je da nisu shvatili njihov plan. Upravo su progoni s ciljem masovnog protjerivanja stranih misionara bili razlog hitna prijedloga stvaranja domorodačkog klera. Povijest je pokazala da je Djelo bilo u pravu.

Hitna formacija domaćeg klera

Dug niz godina ključni problem stvaranja lokalnih crkava na misijskom području bio je formiranje domaćeg klera. Može se pretpostaviti da majka i kćer Bigard, potpuno posvećene misijskomu cilju, nisu imale namjeru ograničiti svoju uključenost u sve to darivanjem prihoda za izgradnju malih misijskih crkava i za druge veoma važne stvari, nego su htjele cijelim bićem učiti u bilo koji misijski izazov, za dobrobit cjelokupne budućnosti misija. To je bio koncept koji je trebalo u potpunosti razviti, istražiti i pripremiti.

Jeanne i njezina majka imale su dovoljno razumijevanja da sve to pokrenu. Tako su usmjerile svoju pozornost na domaće svećenike, koji bi u svakom trenutku osiguravali kontinuitet misijskog djelovanja. Sve je krenulo jednim pismom pristiglim 3. lipnja 1889. od biskupa u Nagasakiju mons. Julesa Alphonsea Cousina, člana Instituta za vanjske misije. Zabrinut zbog vraćanja “nekih dječaka koji bi bili odlični sjemeništarci i kasnije svećenici” njihovim obiteljima (i to samo iz financijskih razloga), pitao je žene Bigard za njihovu pomoć i financijsku potporu.

“Možda sam u krivu”, napisao je, “ali sada kad vas poznajem, vjerujem da u našoj kršćanskoj Francuskoj mora postojati velik broj ljudi nadahnutih istinskim katoličkim duhom, koji ne će odbiti povezati se s našim radom za domaći kler, osobito ako su toga svjesni.” On predlaže “posvajanje sjemeništarca, koji bi kasnije na sveti oltar prinosiso uspomenu na svoje dobročinitelje, i za života i nakon njihove smrti.”

Za Jeanne i Stephanie to je pismo bilo jasan poziv. Domaći kler bio je poziv na koji su se odazvale i tomu bezuvjetno posvetile svoje živote. Odmah su se posvetile prikupljanju sredstava za sjemeništarce u Nagasakiju i skupljanju informacija od biskupa i apostolskih vikara pariškog Instituta za vanjske misije o stanju i broju lokalnih svećenika u njihovim zemljama.

Jeanne je još neko vrijeme svoju pozornost usmjerila na misije na Dalekom istoku, odakle nisu baš stizale dobre vijesti. Kina, koja se našla usred sukoba Velike Britanije i Francuske oko priznavanja njezina suvereniteta, svoju je diplomatsku jednakost i trgovinsku slobodu uskoro zamijenila pobunama i masakrima Europljana, misionara i kineskih obraćenika. Katolička vjera, koja je više od stoljeća bila zabranjena, nakon tri godine rata našla je priznanje zahvaljujući primirju s Velikom Britanijom, ali mir nije dugo trajao. Godine 1856. izbio je drugi rat, nakon kojega je Francuska sebi prisvojila brojne trgovinske koncesije; katolicizam je bio priznat, obraćenicima je osigurana sloboda, a misionarima sloboda djelovanja, no kršćanstvo koje štiti samo mirovni sporazum može donijeti samo ogorčenje duša.

Boksterski ustanak, koji su 1898. godine pokrenuli kineski ekstremisti, pokosio je više od 200 katoličkih i protestantskih misionara i više tisuća kineskih kršćana. Jeanne se osvrće na te događaje u pismu prijatelju fra Villionu, koji je smatrao da su progoni u Kini potaknuli brojna obraćenja u Japanu. Jeanne, koja je mogla promatrati situaciju od samog početka, ne slaže se s njim: “Istina je”, priznaje, “da u Japanu imaš slobodu, a nije li upravo to kineskim kršćanima bilo zajamčeno kad je ovaj stravičan ustanak, koji će možda dovesti do propasti katoličke vjere u toj zemlji, počeo?” Postojao je samo jedan način da se izbjegnu takve posljedice: pripremiti svećenike u svakoj zemlji. “Zašto nisu slušali poruke iz Rima nakon vapaja upozorenja fra De Rhodessa?” Zato što su u “tom besmislenom protivljenju domaćemu kleru ustrajali tvrdoglavi ljudi koji su imali toliko zla u svojim jednostavnim dušama”.

Odličan projekt Djela sv. Petra apostola

Pitanje domaćih svećenika, o kojima govori i mons. Cousin u svojem pismu 1. lipnja 1889. godine, počelo je obuzimati misli Jeanne i njezine majke, prizvavši način na koji bi se riješio središnji problem misija: trajnost. Društvo koje će Jeanne uskoro osnovati potpuno je u skladu s naukom papa i idejama koje zastupa Djelo za širenje vjere, u nadi da će tako preobraziti misije u pojedinim crkvama. Glavni uvjet, naravno, bio je domaći kler. Da bi sve to bilo shvaćeno, bilo je potrebno pričekati viziju Crkve kakvu donosi Drugi vatikanski koncil.

Osnivanje Djela sv. Petra prošlo je različite faze: prvo su se, da bi se ispunio zahtjev mons. Cousina i drugih misionara, skupljale školarine za sjemeništarce i pakirali crkveni ukrasi za misije. Jeanne govori, uvjerava, pokreće. Iznad svega daje sebe kao žrtvu za uspjeh te prekrasne ideje, koju je našla posebno istaknutu u pismu pape Inocenta XI. koje je napisao jednom od prvih apostolskih vikara na Dalekom istoku: "Više bih volio vidjeti ređenje jednoga jedinog svećenika iz tih područja nego da čujem za susret pedeset tisuća vjernih." Ta ju je ideja, poput obraćenja, ispunila. Jeanne je istraživala svoju nutrinu u razgovoru s Bogom. Razumjela je da njezino djelo ne smije ostati ograničeno samo na Japan i mons. Cousina, već bi trebalo proširiti svoj pogled na sve misije svijeta, budući da cijeli misijski svijet treba svećenike.

Projekt stiže u Rim

U vrijeme gotovo potpune indiferentnosti vijest da je u srcu Francuske započeo pokret za domaće svećenike nije prošla neopaženo. Pariški nuncij pozvao je promotorice Bigard da svoje ideje stave na papir. Tako je 1. veljače 1892. godine nastao prvi službeni izvještaj. U preliminarnoj fazi projekata predloženo je i službeno osnivanje Djela sv. Petra, kojemu bi pripadale i "predane žene koje su namjeravale odbaciti svijet" i "posvetiti svoje bogatstvo ili barem dio njega zajedno sa svojim radom domaćemu kleru".

"Bilo bi mi posve neshvatljivo i suprotno duhu kojim bismo trebali biti nadahnuti da sačuvamo vlastitu budućnost na račun gubitka svećeničkih i redovničkih zvanja zbog nedostatka financijskih sredstava", izjavila je Jeanne Bigard. Govoreći o sebi i svojoj majci, Jeanne je rekla da ima prihod od 8500 franaka, čemu se svake godine dodaje još 4500 franaka od njezine bake. "Moja baka veoma je posvećena misionarima i vjerujemo da njezina vjernost njima i nama ne će biti umanjena kad ju izvijestimo o našem novom projektu, o kojem trenutno ne zna ništa", napisala je.

U budućnosti djelo bi trebalo biti otvoreno svim ljudima svijeta koji bi mogli pridonijeti, ovisno o svojoj želji i mogućnostima, potpori za:

1. osnivanje trajnih studija,
2. posvajanje sjemeništaraca,
3. molitvu, darove, rad.

Da bi se omogućilo stabilno postojanje djela, trebalo je ispuniti dva uvjeta: milost od Boga i blagoslov od pape. Papin blagoslov bi se moglo dobiti samo uz prezentaciju dokaza, no na to se nije dugo čekalo. Papa Lav XIII. daje blagoslov i pruža prigodu za to već u svojoj enciklici *Ad extremas orientis*, kojom je "otvorio" pitanje domaćih svećenika tako što je utjecao na promociju visokih sjemeništa za pripremu svećenika za sve crkve Dalekog istoka. Taj važan dokument, o čijim su argumentima za lokalno uređenje raspravljali i papini nasljednici u velikim enciklikama 20. stoljeća, doveo je u prvi plan upravo ciljeve Djela sv. Petra apostola i Jeanne Bigard.

Argumenti pape Lava XIII. učinili su oblikovanje lokalnog uređenja hitnim slučajem. Misionari koji nisu znali jezik i običaje tog područja bili smatrani strancima, dok bi domaći svećenici, koji su iz te sredine, imali potpunu podršku. Nakon tog se počelo razmišljati da broj stranih misionara ne će biti dostatan s obzirom na rastući broj obraćenika. Na kraju se napokon išlo ukorak s praksom koju su uveli apostoli i koju su otada prenosili sveti oci. Rješenje koje je predložio papa Lav XIII. dovelo je do kraja ispitivanje i istrage: "Jednom kad se sjemeništa otvore, nadamo se da će iz njih izlaziti motivirani i predani svećenici."

Djelo sv. Petra apostola tad je već imalo tisuću aktivnih suradnika i dugu listu školarina u iznosu do tisuću franaka za sjemeništarce iz Azije i Afrike. To je trebalo biti dovoljno za odobrenje od Rima.

Priznanje Crkve

Odobrenje sveopće Crkve stiglo je u obliku blagoslova pape Lava XIII., koji ga je poslao 12. srpnja 1895., uza zahvale donatorima, a ne Jeanninu djelu, kojemu je još uvijek nedostajala biskupova potvrda. Papin blagoslov mogao bi srušiti stupove francuskog biskupstva i natjerati ih da jamče potvrdu Djelu sv. Petra apostola za domaći kler u misijama, koji bi time postali dio sveopće Crkve. Djelo za širenje vjere je po svojim prefektima, kardinalima Ledochowskome i Jacobiniju, zajamčilo svoju potporu Djelu sv. Petra.

Uspom na Golgotu

Osjećaj samoće i ostavljenosti obuzeo je i Jeanne, kao i mnoge druge osnivače i osnivačice. Jeanne Bigard bila je sama uza smrtnu postelju svoje majke Stephanie, boreći se s tugom i usamljenosti. “Primila me plačući”, napisao je jedan misijski biskup koji je u prolazu svratio k njoj. Ostavši sama, ispovjedila je: “Čini mi se da moj život nakon osnivanja Djela nema više smisla i da sam sve pokrenula bez razmišljanja.”

Svoje je duševno stanje opisala duhovniku, koji ju je diskretno savjetovao. Ponudila je svoje patnje Bogu, a pomogla joj je i ljubav onih koji su oduvijek bili uz nju. Bojala se duhovne tame i molila je Isusa da joj bude suputnik na putu, “do dana kad ću se izgubiti u tvojoj ljubavi”. Bila je nemirna zbog nastavka rada svojeg djela, jer nije našla odgovarajućeg suradnika. Na kraju je sebe i Djelo sv. Petra apostola povjerala kongregaciji franjevačkih Marijinih misionarki, koja je, kako se činilo, odgovarala njezinim očekivanjima.

Događaji koji su se zbili sve do njezine smrti 28. travnja 1934. godine otkrivaju beskompromisnu logiku Božjeg djelovanja, koja s jedne strane nudi bogatstvo vječnog spasenja, a s druge strane traži žrtvovanje i uništenje smrtnog tijela. U to je teško povjerovati, a još teže živjeti.

Novi biser u srcu misionarske Crkve

Djelo sv. Petra apostola tad je legitimno ušlo u život Crkve. Prvi put se pojavljuje u poznatom dokumentu *Maximum illud* pape Benedikta XV., s obzirom na plan koje je imalo za sjemeništa i lokalnu hijerarhiju. Sveti oci su ga obogaćivali duhovnim uslugama i bogatstvima, kako je to Jeanne Bigard željela. O njoj su svi promišljali kad se je govorilo o prijelazu iz misija na lokalne Crkve te je Djelo sv. Petra apostola papa Pio XI. 3. svibnja 1922. proglasio “papinskim djelom”.

Ali još je trebalo prijeći dug put koji je zacrtala Jeanne Bigard; 1926. godine papa je nagovorio još uvijek neodlučne kongregacije da njeguju lokalne duhovne pozive i da im pruže formaciju koja im je potrebna. On je posvetio prve kineske, japanske i vijetnamske biskupe, a uskoro je njihov primjer slijedio i prvi apostolski vikar, kojeg je posvetio papa Pio XII. 1939. godine. Tad je rekao: “Bila nam je radost utemeljiti lokalnu crkvenu hijerarhiju u mnogim zemljama.”

Godine 1951. papa Pio XII. dao je jasnu sliku postignutih rezultata: broj vjernika je skočio s 15 milijuna (koliko ih je bilo 1926. godine) na 26 milijuna. “Tad su gotovo sve misije bile povjerene stranim misionarima. Danas je u 88 misija utemeljeno domaće svećeništvo.” Broj sjemeništaraca se povećao s 1770 na 4300, a to je bilo prije podizanja Sveučilišta Urbanijana i Kolegija sv. Petra u Rimu.

Papinsko misijsko djelo sv. Petra apostola danas

Danas postoji oko 415 000 svećenika u cijelom svijetu, od kojih je 28 000 u Africi i 43 000 u Aziji. Poruka Jeanne Bigard bila je poput čuda s gorušičinim zrnom koje mora umrijeti da bi dalo ploda. Njezino djelo odigralo je ključnu ulogu u mnogim aspektima evangelizacije, jer je vjerovala u univerzalnost spasenja i u više oblika navješćaja, ali još je mnogo koraka trebalo napraviti na tom putu.

Poziv se nastavlja

Naša vremena još uvijek predstavljaju izazov za to djelo. Iako se oko toga naporno radi, ono je još daleko od ispunjenja svojeg cilja, ali u posljednjih sto godina vidljiv je značajan napredak. Do danas je Crkva svih kontinenata postala stvarnost, ali prolazi najosjetljivije razdoblje svojega univerzalnog rasta i razvoja. Prinos inkulturaciji evanđelja, što je specifičan cilj svih mladih crkava, zahtijeva maksimalnu uključenost i solidarnost, da bi se spriječilo slabljenje nove evangelizacijske energije.

Vrlo često pojave se slučajevi kada biskupi u mladim crkvama traže pomoć. “U mojoj biskupiji” – napisao je jedan afrički biskup – “zamijetio sam sve veći priljev mladića koji žele postati svećenici, ali zbog našeg siromaštva ne možemo izgraditi strukture potrebne za prihvaćanje duhovnih poziva koje Gospodin podiže. Pomozite nam da ova dobra prigoda ne propadne!” I neka ovo stoljeće ne bude uzaludno: neka ne bude samo prošla uspomena, nego sadašnje proročanstvo!

Papinska misijska zajednica

Uvod

Otac Paolo Manna (1871. – 1952.), osnivač Papinske misijske zajednice klera (danas Misijske zajednice), rođio se i djelovao u vrijeme kad je Crkva doživljavala svoju ekspanziju u svijetu. U kolonijama različitih europskih zemalja, na novootkrivenim kontinentima, bile su tisuće svećenika i redovnika koji su djelovali u ime kršćanske dužnosti pomaganja siromašnih i spasenja svijeta. Naravno, u duhu vremena, bilo je u tome, dijelom, i svjesne demonstracije europske superiornosti, kao i uvjerenja da se uz vjeru mora donijeti i civilizacija. No treba istaknuti da su misije započele prije kolonizacije i da su preživjele dekolonizaciju.

Misijske družbe koje su se u to vrijeme rađale pronalazile su među mladima mnogobrojna zvanja. Uz njih, s namjerom da ih se podrži duhovno i materijalno, rađali su se i organizirali pokreti laika, koji prvi put u Crkvi preuzimaju dio odgovornosti za misije na organiziran način. Prvi put u povijesti Katoličke Crkve širenje evanđelja postaje briga svih.

Osnivač

Paolo Manna rođen je u Avellinu (Italija) 16. siječnja 1872. u skromnoj i pobožnoj obitelji. Dva njegova strica i najstariji brat bili su svećenici. Nakon osnovne škole polazi srednju tehničku školu u Avellinu i Napulju, nakon čega upisuje studij filozofije na Sveučilištu Gregorijana u Rimu. Tamo je osjetio poziv od Gospodina i ulazi u sjemenište Instituta za vanjske misije u Milanu 1891. godine, u jedan od mnogih instituta i misijskih družbi osnovanih u tom periodu u Italiji i diljem Europe. Za svećenika je zaređen 1894. i s 22 i pol godine odlazi u misije u Istočnu Burmu, kao član Instituta za vanjske misije.

Tijekom dvanaest godina misijskog rada vratit će se u Italiju tri puta, zbog teška zdravstvenog stanja, a posljednji će put, na svoju veliku žalost, ondje i ostati. Bilo je to za njega kratko, ali intenzivno misijsko iskustvo, koje je donijelo puno plodova misijskomu kraju gdje je djelovao, ali koje mu je i omogućilo da studira etnologiju, čije će spoznaje kasnije prikupiti u knjižici od stotinjak stranica.

Vrijeme provedeno u misijama u njemu je razvilo duh zapažanja što se tiče metoda evangelizacije i misijske situacije u svijetu. Po svemu tomu shvatio je Božju volju za svoj život: da pisanjem i objavljivanjem publikacija postane misijski animator cijele Crkve, misionar Misijske zajednice. Povjerenost mu je vođenje časopisa *Le Missioni Cattoliche*, čiji je glavni urednik bio od 1909. do 1921. godine. Od njega je napravio instrument kojim je Italiju stavio u "stanje misija", propovjedaonicom s koje će prenijeti svoja iskustva, težnje i misijske ideale.

Cilj njegova rada nije bio pomaganje misionarima molitvama i priložima, nego prije svega odgajati ljude da shvate da im je dužnost da bude što više misionara, kako na području "starog kršćanstva", tako i na misijskom području, da bi Crkva mogla u potpunosti ispuniti svoju zadaću koju je dobila od Gospodina – širenje radosne vijesti. Kao urednik časopisa izazvao je nevjerojatno oduševljenje za misije i rađanje velika broja misijskih zvanja. Tako je započelo njegovo djelo.

Razvoj ideje

Otac Manna je posredstvom svoje g časopisa pokrenuo kampanju za opredjeljenje klera za misionarsko djelovanje. Genijalno i inteligentno pisao je članke i knjige u kojima je zasjao iskren duh nesebičnog misionara koji je sve radio na slavu Božju i za dobro duša. Njegov prijatelj i suradnik otac Giovanni Battista Tragella, prvi talijanski misiolog, napisat će prvu njegovu biografiju i nasloviti ju *Goruća duša*.

Prva poruka koju je o. Manna poslao Crkvi inzistirala je na činjenici da je predanost i služenje svećenika misijama, ne samo potrebno za njihov uspjeh, nego im je za njih živjeti i dužnost, koju su primili od Krista: “Biti katolik, biti svećenik i ne zanimati se aktivno, na ovaj ili onaj način, za očuvanje, i za širenje vjere, znači ne razumjeti evanđelje. Što bismo rekli o katoliku koji ne zna *Deset zapovijedi*? Zar ćemo onda Kristovu zapovijed: ‘Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svim narodima...’, svečanu i jasnu zapovijed koju je dao svojim učenicima, smatrati neobveznom? Isus Krist je sebe do kraja predao, i misionari daju svoju mladost, svoje nade, često i svoje živote ... pa zar da onda svećenici u svojoj domovini i vjernici laici baš ništa ne moraju činiti? Ići i poslati, evo u dvije riječi dužnost katolika ... evo kako Crkva može brzo ispuniti svoje poslanje... Problemi među katolicima su mnogobrojni, ... sve samo neka pitanja i pitanja, a o širenju vjere, koje je veza-no za sam život Crkve, ni riječi, ni rješenja.”

Misijska zajednica

Razlog zašto se o. Manna posvetio pisanju svoje biografije o Misijskoj zajednici 1937. (prilagođeni 1941.) bilo je dijelom i na inzistiranje o. Tragelle, povjesničara i misiologa. U podnaslovu *Nastanak jedne ideje* nalazi se istina o tome kako je rođena Misijska zajednica. Otac Manna priznaje da je “uvijek smatrao biografije površnima”, pogotovo zato jer “nije lako, nakon svih ovih godina, listati u dubini svoje duše i pronaći s apsolutnom preciznošću nastanak ideje”.

Osim toga, u slučaju Misijske zajednice, stvar je još teža jer ona nije bila, kao što neki misle, brzo i definitivno otkriće onoga što se danas zove Misijska zajednica: ona je najviše prirodan i spontan rezultat razmišljanja, s puno osobnog truda, ideja koje su dozrele tijekom nekoliko godina, realizirane u povoljnim okolnostima. Ustvari, ideja oko organiziranja Misijske zajednice klera je imala više pokušaja na različitim stranama, ali nijedna nije zaživjela osim ona oca Manne. Ona je bila rezultat njegova osobnog iskustva i polako je sazrijevala u njegovim spisima, koji su bili izraz njegove osjetljivosti, njegovih nada i prosudbi o misijskoj suradnji.

Od 1907. godine – kad je po prvi put počeo vezivati misije uz obaveznu suradnju klera – pa sve do 1917. godine, kad se Misijska zajednica prvi put pojavila u javnosti, lijepa, formirana i odobrena, prošlo je punih deset godina. Cijelo to vrijeme ideja Misijske zajednice polako je dobivala svoje konkretne obrise, tj. da svećenici ne mogu ostati ravnodušni prema zahtjevu obraćenja cijelog svijeta, za koje ih je Isus posvetio. Odbijati brigu svećenika za misije nije logično. Svećenici ne mogu ignorirati ili izgubiti interes za misije. Svećenici su posvećeni za obraćenje svijeta. O. Manna će priznati da: “Ideja nije ni nova ni neobična.” Sve više uvjeren u ispravnost svoje ideje, o. Manna usmjerava antene svoje osjetljivosti prema onomu što je smatrao pogrješnim u misijskoj suradnji i u časopisu kojim je upravljao, o tome neprestano piše. U isto vrijeme postaje osjetljiv i u svakoj svojoj izjavi, studiji ili akciji promovira plan za osnivanje Misijske zajednice. Njegovo prvo djelo bila je knjižica *Operarii autem pauci*, objavljena 1909., u kojoj naglašava potrebu uvođenja i širenja dvaju već postojećih misijskih djela, Djela za širenje vjere i Djela svetoga Djetinjstva.

Nije znao da će njegova razmišljanja jednog dana postati temelj za ono što će postati Misijska zajednica klera. Ideja o Misijskoj zajednici klera pokrenuta je neovisno od bilo kojega vanjskoga ili unutarnjeg utjecaja, bila je prirodna i spontana posljedica proučavanja situacije. Časopis mu je bio izvrsna podloga za promicanje misijskih ideja. On mu je poslužio, da, unatoč svih poteškoća, potiče kler na veće pomaganje misija, predlažući mu širok spektar akcija. I kad se Misijska zajednica klera formirala, nije trebalo razmišljati o metodama i idejama koje bi ustanova morala imati, jer su ideje i njihov duh bili već odavno ocrtani i izneseni javnosti.

Misijsko obrazovanje

Prema o. Manni, aktivnost katolika u Italiji za misije u ono vrijeme bila je praktički na nuli, jer je nedostajao odgoj za to. Zato će on početi govoriti o misijskom obrazovanju, svjestan koja će biti prva dužnost Misijske zajednice, a to je odgajanje svećenstva za misije, a po njemu i svih ostalih. Bez obzira na sve što je dotada bilo dobro učinjeno u tom smislu, po njemu, trebalo je još snažnije poticati misijski odgoj u bogoslovijama. I to će postati jedan od najvažnijih zadataka Misijske zajednice.

Kao što u bogoslovijama učimo o drugim istinama kršćanstva, treba isto tako učiti, produbiti i otkriti Božje planove kako osvojiti svijet evanđeljem po propovijedanju i misijama. Zato je potrebno dodatno proučavanje evanđelja, "koje bi trebalo proučavati s raspelom u ruci, pred kartom svijeta", govorio je o. Manna. "Takvo učenje će ne samo protresti našu ravnodušnost, već će i ispraviti neke od naših zabluda o tome. Moramo bezuvjetno i prije svega reformirati naš način razmišljanja", dodaje o. Manna.

Smatrao je da se mediji, ne samo "mali časopisi o misijama, koje uglavnom čitaju ljudi koji su već obraćeni", nego veliki mediji, snažnije angažiraju i "pomognu oblikovati savjesti katolika o tim idealima života". On smatra da je misijsko obrazovanje neophodno Crkvi i njezinu poslanju u svijetu.

“Ako je Crkva ta koja hoda u korak sa svijetom i osvaja ga za Isusa Krista, njezina djeca moraju uzeti u obzir njegov program...” Taj evangelizacijski program zahtijeva od ljudi da “imaju jasnu viziju svoje zadaće, sa srcem punim ljubavi za Isusa Krista”. “A da bi se imalo tu jasnu viziju, da bi se upoznalo mogućnosti koje nudi obraćenje raznih naroda svijeta, da bi se upoznalo sustave religija te metode apostolata i poteškoće s kojima se susreće vjera među tim narodima ... potreban je prilagođen studij.”

Misiologija

“Studij misiologije bi morao poslužiti da Crkva sačuva čistim svoj kršćanski duh i utjelovi velike evanđeoske ideale u stvarnost ovoga svijeta, u kojem živi i djeluje. Studij misiologije također mora poslužiti da bi u nama oživio velike motive za apostolat. Ti motivi moraju biti dobro prezentirani i studirani jer su snažni, veliki i neodoljivi. Ti motivi moraju biti ne samo produbljeni, nego i osvježeni i potvrđeni uvijek novim činjenicama; činjenicama koje nudi suvremena povijest katoličkih misija, događajima iz političkog i znanstvenog svijeta te napretkom trgovine i cjelokupne ljudske zajednice.”

Nasuprot te očite i hitne potrebe, ali i suočen s veličinom zadatka, o. Manna zaključuje da je “poželjno da stručne osobe pišu o toj temi s teološkog i sa znanstvenog aspekta i da to pitanje bude uključeno u nastavni plan studija u bogoslovijama, a tečaj crkvenog zemljopisa i povijesti modernih misija bi sve to trebao nadopuniti.” “I što više bavim time,” kaže on, “to me više obuzima njegova bezmjerna veličina i važnost, i sve više shvaćam svoju malenost i svoju nesposobnost da se time bavim. No nadam se da moj glas ne viče u pustinji i da će se drugi, vrsniji i sposobniji od mene, baviti time i uspjeti potaknuti misijsko buđenje.”

Papinska misijska zajednica

Prvi međunarodni kongres Misijske zajednice održan je 3. siječnja 1922. i podržao je ideju o. Manne za poučavanje misiologije u sjemeništima, pa čak i za poučavanje cjelokupne teologije u misijskoj perspektivi, što je dotada bilo nepoznato područje u katoličkim obrazovnim institucijama.

Svojim brojnim propovijedima i tiskanim izdanjima o. Manna je oduševljavao za misijski ideal, a mladim je ljudima postavio izazov da taj ideal i ostvare. Za njega misijski poziv nije različit od svećeničkoga ili općenito kršćanskog poziva. Njegov je moto bio: “Svi su misionari”! Smatrao je da su svi krštenjem postali misionari, ali ponajprije svaki svećenik, po svojoj prirodi i definiciji. Svojim je nastupima i smjelim izjavama bl. otac Manna proročki navijestio deklaracije Drugoga vatikanskog koncila, posebice *Ad gentes*, *Lumen gentium*, *Optatam totius* i *Presbyterorum ordinis*.

Njegov san o osnivanju Misijske zajednice za kler ostvaren je velikom podrškom pape Benedikta XV., i to zahvaljujući spremnu zalaganju bl. Guida Marije Confortija, biskupa Parme i utemeljitelja misionara ksaverijanaca, koji ju je službeno priznao 31. listopada 1916. godine. Papinska misijska zajednica brzo se je proširila nakon enciklike *Maximum illud*, iz 1919., u kojoj papa potiče da bude prisutna u svakoj biskupiji.

Dekretom od 28. listopada 1956. papa Pio XII. dao je Zajednici naziv “papinska” te je preimenovala u Papinsku misijsku zajednicu svećenika, redovnika i laika. Kraće se naziva Papinskom misijskom zajednicom. Njezino djelovanje sastoji se u traženju modernih metoda evangelizacije, poticanju formacije bogoslova u misijskim zemljama te u osnivanju mjesnih crkava, koje bi vodilo domorodačko svećenstvo.

U svojim je kasnijim godinama o. Manna je skicirao svoj velik, proročki i dalekosežan misijski plan. Netom prije održavanja Drugoga vatikanskog koncila pozvao je starije crkve da osnuju misijske bogoslovije, da bi izravno mogle sudjelovati u evangelizaciji svijeta i pomagati mladim crkvama. U svojem apostolskom pismu *Graves et increscentes*, na 50. godišnjicu utemeljenja Papinske misijske zajednice, papa Pavao VI. izjavio je da “kao što bi se Krista trebalo nazivati prvim misionarom, tako bi se svi svećenici, zbog svetog reda koji su primili, trebali smatrati misionarima”. Ta papina izjava potkrijepljena je i mnogim crkvenim dokumentima. U istom pismu Pavao VI. definira Papinsku misijsku zajednicu kao “dušu ostalih djela za pomoć misijama”.

Sve ovisi o svećenicima

Da bi potaknuo rađanje misijskih zvanja, o. Manna je u svojim mnogobrojnim spisima naglašavao nezamjenjivu ulogu svećenika u naviještanju evanđelja i stvaranju misijske svijesti u Božjem narodu. Nakon što je papa Pio X. poslao pismo svim vrhovnim poglavarima misijskih instituta u Italiji, o. Manna ovako primjećuje: “Nije se moglo izgubiti iz vida svećenike i ono što se od njih očekuje za misije”, te nadodaje: “Ako kršćani imaju obavezu pomagati misije, onda ju svećenici imaju neizmjerljivo više.”

Godine 1914. pokrenut je mjesečni listić pod nazivom *Misijska animacija*, koji je pokazao da “kršćanskom puku odgovara misijska ideja i da svećenici, pravilno usmjeravani i pomagani, mogu postati veliki promicatelji i organizatori misijskog pokreta». Za ilustraciju, planirana brojka od 10 000 pretplatnika listića udvostručena je u dva mjeseca, a za manje od godinu dana stigla je do 100 000 pretplatnika. Iz tog razloga, kao i zbog proučavanja statuta Misijske zajednice, o. Manna pokreće svoj listić, po modelu Narodnog saveza katolika Italije, i u srpnju 1914. objavljuje, najprije u časopisu, a zatim u posebnoj knjižici za talijanske biskupe, svoje ideje koje će činiti temelj Misijske zajednice. Ta je knjižica izazvala zanimanje mnogih biskupa, a potom su se ubrzo počele pojavljivati male zajednice i misijske skupine. Nažalost, Prvi svjetski rat uzrokovalo je nove probleme za misije, ali nije nimalo smanjio, nego je čak i povećao, predanost svih “da ih se spasi”.

O. Paolo Manna umro je 15. rujna 1952., a papa Ivan Pavao II. proglasio ga je blaženim 4. studenoga 2001. godine.

Glavni izazovi

Za razliku od drugih djela (Djelo za širenje vjere, Djelo svetog Djetinjstva i Djelo svetog Petra apostola), specifična zadaća Misijske zajednice jest promicanje misijskog djelovanja i širenja misija, ali ne materijalnom pomoći, nego zauzetim djelovanjem onih koji su, poput apostola, primili zapovijed: “Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga...” (Mt 28, 19)

Zato u glavne izazove Misijske zajednice posebno spada formacija klera. Mlade Crkve, iz kojih dolazi vitalnost kršćanstvu, to zahtijevaju. Afrika nema kvalificiranog osoblja za obuku u misijskom pozivu. Azija, s druge strane, već ima kvalificiranog osoblja. Ali u nekim zemljama mjesne Crkve izložene su progonu. Latinska Amerika pak pati od nedostatka kršćanskog svjedočanstva. Ni Hrvatska nema tradiciju misijske formacije i nedostaju joj kvalificirani misijski odgajatelji.

Nema sumnje da će se, ako studij misija postane obvezan u bogoslovijama, broj misijskih zvanja povećati i da će svećenici i mladi odrastati s većim interesom za apostolat. U svemu tome sigurno

će pomoći i proučavanje povijesti misija, koje nužno uključuje i saznanje o velikim primjerima modernih misionara, što je važan čimbenik za povećanje žara i pobožnosti.

Papa Franjo

Papa Franjo se je 4. lipnja 2016. u Vatikanu susreo s nacionalnim upraviteljima Papinskih misijskih djela i onima koji rade sa Zborom za evangelizaciju naroda. Susret je organiziran povodom 100. obljetnice osnivanja Papinske misijske zajednice, koju je utemeljio bl. Paolo Manna, svećenik i misionar Instituta za vanjske misije. Papa Franjo je sudionicima rekao da je Duh Sveti vodio Crkvu prema uvijek sve dubljemu razumijevanju vlastite misijske naravi, što je “sazrelo na Drugome vatikanskom koncilu”.

Bl. Paolo Manna je isticao važnost formacije biskupa i svećenika za misije, a po njima i laika. Međutim taj naglasak na formaciji klera ne znači svođenje Papinske misijske zajednice na jednostavnu kleričku stvarnost. Umjesto toga ona podupire “hijerarhiju u službi misijske naravi Crkve”, a ta narav je vlastita svim članovima na njihov poseban način. Tako pastiri pomažu da Crkva uvijek i posvuda bude u stanju misije.

“Misije čine Crkvu i povezuju njezine vjernike s Božjom spasonosnom voljom”. Usredotočite se na trajnu formaciju o misijama, s nakanom “služenja i hranjenja misijskoga poslanja cijele Crkve”. Premda su organizirana misijska nastojanja važna, potrebna je određena strast, mistika. “Bojim se da vaš rad može ostati vrlo organiziran, savršeno organiziran, ali bez strasti” – a tako bi mogla raditi i nevladina organizacija: misije su bez “mistike svetaca i mučenika” beskorisne. Ako što treba žrtvovati, žrtvujemo organizaciju i idimo naprijed s mistikom svetaca. Uključimo se svi u ponovno promišljanje svojega poslanja, s ciljem primjerene obnove metoda “i vjerodostojne obnove”.

4.

Misionari slavenskih naroda

Ćiril i Metod

Proces civilizacije slavenskih naroda počinje s dvojicom solunske braće. Ćiril i Metod bili su sinovi vojničkoga i državnog dostojanstvenika iz Soluna. Već u mladosti učili slavenski jezik, jer je okolica Soluna bila slavenska, a mnogi u Solunu su govorili slavenski. Metod, stariji brat, rođen je oko 814. godine. Pripremao se je, kao i otac, za vojničku službu. Bizantski car postavio ga je za kneza, tj. carskog namjesnika u današnjoj Makedoniji. Zbog ondašnjih burnih vjerskih i političkih borbi knez Metod povukao se u samostansku tišinu.

Konstantin, Metodov mlađi brat, redovničkim i svetačkim imenom Ćiril, rođen je 826. ili 827. godine. Od mladosti je pokazivao odlike pobožnosti i bistrine uma te veliku želju za znanjem. Ćirilov uzor bio je crkveni otac Grgur Nazijanski; ugledavši se u njega zavjetovao se Bogu na vjernost. Poslije očeve smrti Ćiril odlazi u Carigrad i tamo se školuje na carigradskome državnom sveučilištu. Nakon završena studija Ćiril se je zaređio za svećenika i postavljen je za patrijarhova tajnika. Povukao se u samostansku osamu napustivši crkveno-političku službu. Prihvatio je službu profesora filozofije te je služio domovini i kao poslanik za obranu kršćanske vjere i države. U pratnji carskog poslanstva godine 851. branio je kršćansku vjeru i državu na arapskom državnom dvoru u Samari, kod Bagdada. Bio je svjestan koliko je bitna obrana kršćanske vjere u nevjerničkom kraju te koliko je pogibeljna, ali neustrašivo je prihvatio svoj poziv. Nakon povratka iz Samare povlači se u samostan i s bratom Metodom pripravlja se za misijsko djelovanje među Slavenima.

Kazarski vladar molio je bizantskog cara 860. godine neka mu pošalje učenu osobu koja bi u javnim raspravama opovrgnula židovske i muslimanske propovjednike. Bizantski car je odabrao Ćirila i Metoda te su braća otišla u kazarsku državu na čelu carskog poslanstva. Na kazarskome državnom dvoru Ćiril je svetom mudročću i uzorom svoje kršćanske krjeposti nadvladao židovske i muslimanske propovjednike. Pridobio je Kazare na kršćansku vjeru i na savez s Carigradom. U kazarskoj državi braća su susretala i Slavene te su oni čuli za misijsko djelovanje Ćirila i Metoda, kao i za njihovo poznavanje slavenskog jezika. Tako je za njih čuo i moravski knez Rastislav.

Velikomoravska Kneževina bila je već kršćanska, ali samo površno, zbog mnogih poganskih običaja. Knez Rastislav u Carigrad je poslao pismo u kojem moli za poslanike koji će moravski narod poučiti kršćanstvu. "Naš je narod kršten, ali nemamo učitelja. Ne razumijemo ni grčki ni latinski. Ne znamo slova ni njihovo značenje; stoga nam pošaljite učitelje koji će rastumačiti riječi *Svetog pisma* i njihovo značenje." Car je pozvao Ćirila i Metoda i rekao im što moli knez Rastislav. Ćiril se umoran vratio iz kazarske države, ali nije ga napustila apostolska upornost. Za njega je pismo moravskog kneza bio Božji poziv.

Ćiril je prije odlaska u Veliku Moravsku sastavio slavensko pismo – glagoljicu te je nedjeljna evanđelja preveo na slavenski jezik, kao i misne molitve. Braća su 863. godine krenula u Moravsku. Izabrali su moravske učenike te ih pripremali za svećeničku službu. Koristili su se najviše bogoslužnim knjigama koje su prevodili na slavenski jezik. Poučavali su i narod kršćanskoj vjeri i dosljednom kršćanskom životu. Nakon tri godine odabrane učenike su pripremili za svećeničku službu te ih otpratili u Rim da ih tamo papa zaređi za svećenike. Na putu u Rim zaustavili su se u Panoniji kod slavenskog kneza Kocelja. Knez je zavolio Ćirila i Metoda te im je bio veoma odan. Za vrijeme boravka u Panoniji Sveta Braća su poučavala više od 50 izabranih panonskih učenika.

Nakon posjeta Panoniji nastavili su svoj put prema Rimu. U Rimu ih je dočekaao papa Hadrijan II. Svojim svetačkim primjerom Ćiril i Metod zadobili su povjerenje pape te im je blagoslovio slavenske bogoslužne knjige i na taj način potvrdio slavensko bogoslužje.

U Rimu je 14. veljače 869. godine Konstantin obolio te nedugo zatim i umro. Pred smrt je položio svečane redovničke zavjete i uzeo redovničko ime Ćiril. Bratu je prije smrti rekao neka se ne povlači u samostan, nego neka nastavi slavensko misijsko djelo. Ćiril je do kraja života molio za svoje učenike, za jedinstvo opće Crkve, da svi složno hvale i slave Boga Oca i Sina i Duha Svetoga. Ćirilove posljednje riječi koje je izgovorio prije smrti: "Gospodine, Bože moj ... čuj moju molitvu: čuvaj vjernim svoje stado ... daj da raste tvoja Crkva novim mnoštvom, okupi sve u jedinstvu, učini od njih izabrani narod, sjedinjen u pravoj vjeri i u pravoj religiji i udahni u njihovo srce riječi svoje nauke, jer to je dar što ga primismo od tebe, što nam je dano da propovijedamo evanđelje Kristovo, iako toga ne bijasmo dostojni." Papa Hadrijan nakon Ćirilove smrti Metoda postavlja na mjesto apostolskog legata za širenje kršćanstva u slavenskim pokrajinama. Godine 869. u jesen postavio ga je za nadbiskupa te ustanovio Panonsko-moravsku nadbiskupiju. Metod je sa svojim učenicima u Panoniji uredio slavensko bogoslužje.

Nakon toga Metod odlazi u moravsku kneževinu, koju su tada zaposjeli Nijemci, koji su ga nasilno uhvatili i osudili protivnici slavenske liturgije koji su isticali da postoje samo tri sveta jezika na kojima se mogu vršiti vjerski obredi: hebrejski, grčki i latinski. Papa Ivan VIII. Metoda je oslobodio nakon dvije i pol godine, te se mogao vratiti u Panoniju. Odande odlazi u Moravsku, kojom tada vlada knez Svatopluk, a koji za misijsko djelovanje Ćirila i Metoda nije imao razumijevanja. Knez je ipak djelovanje Svete Braće morao prihvatiti jer je već bilo čvrsto ukorijenjeno u moravskom narodu.

Nakon Metodove smrti 885. godine protjerali su njegove učenike te su porušili slavensku vjersku i svjetovnu zgradu u Moravskoj i Panoniji. Protjerani učenici prenijeli su slavensko misijsko djelovanje među Južne Slavene – Hrvate, Srbe, Bugare i Makedonce. Krajem 10. stoljeća misijsko je djelovanje preneseno u Rusiju, a odande je utjecalo na većinu Europe.

Utjecaj svetih apostola Slavena Ćirila i Metoda na hrvatske krajeve bio je velik. Život i misijsko djelovanje na koje su bili pozvani braća Ćiril i Metod pokazuju da povezanost kršćanske vjere sa znanostima, umjetnošću i sa svim učincima napretka treba čuvati, jer ta sveza u prošlosti bila je jedan od bitnih razloga predanosti naroda i njegova ugleda među drugima te će u budućnosti isto tako biti izvor napretka u javnome i privatnom životu.

Ćiril i Metod su pridonijeli utvrđivanju kršćanstva u Hrvata i širenju kod Hrvata glagoljskog pisma, bogoslužja, književnosti i jezika te su na njemu izgradili temelje svoje nacionalne književnosti i književnoga jezika.

Papa Ivan Pavao II. ih je 31. prosinca 1980. godine proglasio suzaštitnicima Europe.

Hrvatski misionari

Hrvatski misionari tijekom povijesti (do početka 20. stoljeća)

Uvodne napomene

Hrvatski narod primio je kršćanstvo nakon seobe naroda i dolaska na Jadran i u Panonsku nizinu u ranome srednjem vijeku. Kao što je već spomenuto, u kristijanizaciji našeg naroda osobito su važnu ulogu imala sveta braća Ćiril i Metoda, koji su nakon misijskih pohoda odlazili u Rim i o svom djelovanju izvještavali pape. Crkva se u našem narodu ukorijenila i razvilo se redovništvo, najprije benediktinski red, a ubrzo nakon osnivanja k nama su došli franjevci i dominikanci. Oni su imali značajnu ulogu u kristijanizaciji Bosne i Hercegovine.

Sv. Nikola Tavelić, koji je živio u 14. stoljeću, jedno je vrijeme bio misionar u Bosni, a oduševio se i za misijsko djelovanje u Svetoj Zemlji, među muslimanima, gdje je i umro mučeničkom smrću.

Prema našim saznanjima, u hrvatskoj literaturi ne postoji sustavan i cjelovit prikaz hrvatskih misionara. Ipak postoji dobro obrađeno djelovanje hrvatskih misionara iz isusovačkog reda u prekomorskim i drugim zemljama. Tražeći informacije o prvim hrvatskim misionarima služili smo se pismohranom misijskog lista Radosna vijest. U ovom prikazu želimo navesti hrvatske misionare od najranijeg poznatog razdoblja, do prve polovice 20. stoljeća. Iz hrvatskog naroda bilo je od vremena sv. Nikole Tavelića do početka 20. stoljeća relativno malo misionara. U većoj mjeri, u odnosu na druge redove, misionari su bili isusovci. Naime misionari franjevci i dominikanci redovito su bili iz većih europskih država, koje su imale kolonije.

U 19. stoljeću u europskim zemljama osnivane su posebne misijske družbe, muške i ženske, ali takve družbe nisu se raširile i u našim krajevima, pa se niti misijska djelatnost u Crkvi u Hrvata nije posebno razvijala kao drugdje. Isusovci su pritom pozitivan izuzetak, jer je veći broj isusovaca, članova Austrijske provincije, otišao u 17. i 18. stoljeću u Latinsku Ameriku i u Indiju, a išli su u Indiju i ranih godina 20. stoljeća.

Ovaj prikaz prvih hrvatskih misionara pripreman je za potrebe Vjeronaučne olimpijade za osnovne i srednje škole u 2017. godini te se služio trenutno dostupnim izvorima. Između tridesetak misionara o kojima smo pronašli podatke izabrani su oni o koji su na neki način reprezentativni i za koje smo pronašli relativno više podataka.

Neki misionari, premda to u ovom prikazu nije izričito i opširnije navedeno, uz misijski rad, isticali su se u obrazovnom radu i znanstvenom istraživanju, te su dali značajne doprinose kao putopisci i kartografi.

Naši prvi misionari dragocjeni su po svojem prinosu evangelizaciji cijelog svijeta. Potaknuti Isusovim pozivom, odazivali su se služenju Crkve na područjima i među narodima u skladu s poticajima Svete stolice. Odlazili su u novootkrivene zemlje i isticali se herojskim i svetačkim životom.

1. Sv. Nikola Tavelić, franjevac, misionar u Bosni i Svetoj Zemlji

Sv. Nikola Tavelić rođen je između 1340. i 1350. godine u Šibeniku. O njegovu djetinjstvu i odrastanju ne zna se mnogo. Upravo kad je Nikola završio studije, zatražio je bl. Bartul Alvernski, koji

je tada upravljao Bosanskom franjevačkom zajednicom (vikarijom), na poticaj pape Grgura XI., šezdeset dobrih i učenih redovnika koji će širiti Kristovo evanđelje u Bosni. Nikola je u Bosni proboravio dvanaest godina. Proživljavao je u njoj radost obraćenja i tugu neuspjeha. Teškoće nisu bile male, a posebno ga je teško pogađalo što su mnogi ljudi bili tvrdi i nepristupačni za evanđeosku poruku.

Premda je Bosna bila misijska zemlja, ipak su se u franjevačkom redu misije među Saracenicima (muslimani) držale za jedne od težih. Nikola se velikodušno odazvao da pođe među Saracene u Svetu Zemlju. Kad je došao u Jeruzalem, Nikola se nije zadovoljio ispovijedanjem hodočasnika i još malobrojnijih vjernika koji su boravili u Jeruzalemu. On je htio privući Kristu i one koji ga ne poznaju. Držeći da će najlakše pridobiti Saracene ako pridobiju njihova poglavara kadiju, Nikola se u društvu s vjernim subratom i prijateljem fra Deodatom, s kojim je bio i u Bosni, te s još dva subrata zaputio k njemu. Ali kao što su u Svetoj Zemlji riječi sv. Franje Asiškoga ostale bez uspjeha, isto se tako dogodilo i s propovijedanjem njegovih duhovnih sinova. Jedino što je sv. Franjo poslije svojeg neuspjeha mirno mogao otići, dok su ova četvorica misionara osuđena na mučenje i smrt. Tako je Nikola postigao krunu mučeništva. Godine 1889. Nikola je proglašen blaženim, a 21. lipnja 1970. proglašen je prvim hrvatskim svetcem.

2. Marin Temparica, isusovac, misionar u Turskoj

Marin Temparica rođen je 1534. u Dubrovniku. Kao i mnogi Dubrovčani, bavio se je trgovinom u turskim krajevima na Balkanu. Isusovce je upoznao u rodnom gradu i ušao u isusovački novicijat u Rimu 15. listopada 1582., u dobi od 48 godina. Već u ljeto 1583. određen je za misije u Carigradu, s još jednim isusovcem i dva časna brata. Temparica je bio pogodan za tu misiju zbog bogata životnog iskustva, poznavanja turskih krajeva i turskog jezika. Početkom studenoga 1583. misionari su stigli u Carigrad. U snalaženju su im pomagali mletački i francuski poslanici. Francuski poslanik predstavio ih je velikomu veziru, koji ih je dobro primio. U predgrađu Galata dobili su kuću i crkvu sv. Benedikta. Lijepo su uredili samostan i crkvu. Svakodnevno su marljivo poučavali djecu i odrasle katolike koji su ondje živjeli. U crkvu su dolazili mornari i trgovci s mletačkih, dubrovačkih i francuskih lađa, koje su često pristajale u gradu. Najviše vremena posvećivali su zatvorenicima i robovima, što im je papa posebno preporučio. Zatvorenici su po dan radili, a po noći su bili strpani u tamnice, koje su bile izuzetno prljave. Misionari su dolazili k njima po noći i do zore bi ih ispovijedali, služili im sv. misu i pričješćivali ih. Taj rad je bio i opasan, jer kad je tko pobjegao iz tamnice, Turci bi posumnjali da su im misionari u tome pomagali. U ljeto 1584. izbila je u gradu kuga i misionari su se brinuli za bolesne i umiruće. Temparica je krajem 1584. obolio te je bio pozvan da se vrati u Rim. Umro je 29. travnja 1591. u Italiji.

3. Ivan Vreman (Ureman), isusovac, misionar u Kini

Ivan Vreman rođen je 5. lipnja 1583. u Splitu. Radi odlaska u misije u Kinu otputovao je 1609. u Portugal. U Portugalu je sa skupinom drugih misionara čekao pet godina na odlazak u Kinu, jer je 1610. u Kini buknuo progon misionara. U Kinu je otplovio 5. travnja 1615. U ožujku 1616. stigao je u Gou, u Indiji, a potkraj ljeta te godine doplovio u Macao, malu portugalsku koloniju na jugu Kine. Zbog učestalih progona u Kini ostao je u Macau četiri godine. Konačno je 1619. s još jednim subratom otplovio u Kinu i stigao u grad Nanchang. Ondje je ostao nekoliko mjeseci i trpio od teške bolesti crijeva, a dvorio ga je časni brat isusovac Kinez. Na kineskom jeziku zvao se Jo-Wang Tchang-Yu. Umro je 22. travnja 1620. godine.

4. Nikola Ratkaj, isusovac, misionar u Indiji

Nikola Ratkaj rođen je 1601. u Velikom Taboru. U misije je krenuo iz Rima, preko Portugala, gdje se 24. ožujka 1623. ukrcao na lađu za Indiju. Naporno putovanje narušilo mu je zdravlje. Stigao je u Gou, u Indiji, i tamo boravio gotovo dvije godine teško bolestan. U Goi je studirao teologiju. Za svećenika je zaređen 26. rujna 1624. Prvu sv. misu služio je u crkvi sv. Pavla, na grobu sv. Franje Ksaverskog. Zapadna Indija postala je Nikoli druga domovina. Više od 35 godina djelovao je po selima i u školama toga prostranog kraja, a najviše u okolici današnjeg velegrada Mumbaija. Inscrpivši se napornim radom, preminuo je u Thani 25. veljače 1662. Iz različitih vijesti često se spominje da su ga suvremenici vrlo cijenili zbog njegovih krjeposti i misionarskog rada i da je umro "na glasu svetosti".

5. Ivan Ratkaj, isusovac, misionar u Meksiku

Ivan Ratkaj rođen je 22. svibnja 1647. u Ptuju, u Štajerskoj (danas Slovenija). U isusovački novicijat stupio je 11. studenog 1664. Za svećenika je zaređen 4. travnja 1676. Krajem travnja 1678. krenuo je iz Beča s petoricom austrijskih isusovaca u Genovu, gdje su se s raznih strana skupljali isusovački kandidati za misije. Dvadesetorica njih ukricali su se 11. lipnja 1678. na lađu za Španjolsku, ali su zbog jake bure tijekom plovidbe zakasnili u Cadiz, odakle su već isplovile prekooceanske lađe za Ameriku. Nova prigoda im se pružila tek u ljeto 1680., kad je velika ekspedicija kretala u Ameriku. U meksičku luku Vera Cruz prispjeli su 15. rujna 1680. te nastavili kopnom do glavnog grada. Ivan je poslan u pokrajinu Tarahumanu, koju su nastanjivali Indijanci istog imena. Ivan je najprije djelovao u misiji Ypomeran, a zatim je poslan u gorsku misiju Tituaca. Slijedila je misija Carichi. Često je obilazio okolna sela, krijepio bolesnike i brinuo se za duhovno i tjelesno dobro urođenika. Nastojao je ukloniti njihovu najveću manu, a to je bilo noćno opijanje i raskalašeno ponašanje. Njegov kolega je zapisao je: "Sve je trošio za druge, osobito za svoje Indijance, i veselio se što im može činiti dobro. Halja mu je imala toliko zakrpa da bi se i najniži novak zacrvenio kad bi je obukao." Ratkaj je napisao tri izvješća u obliku dnevnika, u kojima detaljno opisuje svoje putovanje u Meksiko. U njima je podrobno opisao tamošnji kraj i indijanske običaje, a izradio je i zemljopisnu kartu pokrajine Tarahumane, prve u meksičkoj povijesti s ucrtanim misionarskim postajama, španjolskim utvrdama i indijanskim selima. Krajem 1683. Ivanu je naglo pozlilo. Nakon desetak dana teške agonije preminuo je 26. prosinca 1683. godine.

6. Ferdinand Konščak, isusovac, misionar u Meksiku

Ferdinand Konščak rođen je 2. prosinca 1703. u Varaždinu. Ujesen 1729., tek što je završio drugu godinu teologije, otputovao je u španjolsku luku Cadiz radi čekanja lađe za Ameriku. Krajem 1730. otplovio je iz Cadiza, a 19. travnja 1731. prispijeva u meksičku luku Vera Cruz. Ondje je dovršio teološki studij 1731. te je poslan u Donju Kaliforniju, u Meksiku, gdje su isusovci u južnom dijelu poluotoka osnovali 15 redukcija (misijskih postaja). Bila su to naselja u kojima su pokršteni Indijanci živjeli civiliziranim životom pod vodstvom misionara, privikavajući se kršćanskomu načinu života. Sjedište Konščakova djelovanja bila je redukcija Sveti Ignacije, najsjevernija u lancu isusovačkih misija. Kao revan misionar, Konščak je poučavao Indijance u kršćanskoj vjeri, raznim zanatima i praktičnim umijećima. Putovao je stotinama kilometara kroz neprohodne planine i beskrajne pustinje u potrazi za pogodnim predjelima gdje bi sagradio nove misije. Posebno je tražio izvore vode, bez koje je bilo nemoguće osnovati misije u onim pustim krajevima. Usput je obratio mnogo urođenika. Za nekoliko godina pokrstio je preko 540 pripadnika plemena Cochimies, a oko 1751. još 448 drugih Indijanaca. U civiliziranju primitivnih krajeva imao je značajnih uspjeha: godine 1748. osnovao je rudarsko naselje Sveti Antun, a 1752. novu redukciju, Sveta Gertruda, i u

nju uselio oko 600 Indijanaca, koje je sam obratio i pokrstio. Mnogo obraćenih urođenika doveo je sa sjevera u misiju Sveti Ignacije i udario temelje misiji Sveti Franjo Borgia, koju su drugi dovršili tri godine nakon njegove smrti. Iscrpljen neprestanim putovanjima i napornim radom, preminuo je 10. rujna 1759., u 56. godini života, u misiji Sveti Ignacije.

7. Ivan Marchesetti, isusovac, misionar u Paragvaju

Ivan Marchesetti rođen je 10. prosinca 1704. u Rijeci. Potomak je plemićke obitelji koja je podrijetlom bila iz Italije i koja se s vremenom pohrvatila. Ivan je dobro govorio hrvatski. U isusovački novicijat u Beču stupio je 27. listopada 1720., a ondje je studirao i filozofiju. Zatim je dvije godine predavao u gimnazijama u Gorici i Trstu. Teologiju je studirao u Grazu. Za svećenika je zaređen 1733. Od rane mladosti gajio je želju za misionarskim radom, a isticao se govorničkim darom pa su ga poglavari odmah nakon studija poslali u prekomorske misije. Već ujesen 1733. odlazi u Španjolsku, a početkom iduće godine oputovao je iz Cadiza u Južnu Ameriku. S tridesetak drugih misionara prispio je 25. ožujka 1734. u Buenos Aires. Nakon učenja jezika i pripreve odlazi na područje isusovačkih redukcija i u središnjoj misiji Candelaria 2. veljače 1738. polaže zadnje zavjete te započinje misionarski rad.

Indijanske redukcije bile su zapravo pravi gradovi, sa zidanim stambenim zgradama, trgovima, crkvom, bolnicom, radionicama i tvornicama te uređenim vodovodom i kanalizacijom. Imale su obično od tri do sedam tisuća stanovnika. Indijanci koji su prihvatili da žive u tim naseljima imali su razvijen kulturni i vjerski život. Svi su pohađali školu. Bavili su se raznim zanatima i malom industrijom (tekstilna, drvena, šećerane). Obrađivali su velike plantaže pamuka, šećerne trske, duhana, paragvajskog čaja, kukuruza). Držali su farme konja, goveda, ovaca. Sav bi prohod od prodaje služio za zajedničke potrebe i dijelio se na jednake dijelove. Radili su šest sati na dan, a ostalo vrijeme posvećivali su izobrazbi, kulturnim djelatnostima i razonodi. Kad bi se dvoje mladih vjenčalo, dobili bi stan, komad zemlje i sve potrebno da mogu osnovati obitelj. Sami Indijanci su među sobom birali upravitelja i razne službenike.

Marchesetti započinje svoj rad kao pomoćnik poglavara u redukciji Sveti Franjo Borgia, na rijeci Urugvaju, a zatim postaje misionarom u redukciji Tijelo Kristovo, na istočnoj obali rijeke Parane. Od 1742. djeluje nekoliko godina u misiji Sveti Ivan Krstitelj. Inače se Marchesetti kao župnik i pomoćnik bavio uglavnom pastoralnim radom, katehizacijom, vođenjem škola te brigom za bolesne i nemoćne. Već kao iskusni misionar 1745. postao je poglavar i župnik redukcije Sveti Petar i Pavao. Zadnje godine svojeg života djelovao je u kao poglavar i župnik u misiji Sveta Marija, između rijeka Parane i Paragvaja. U ljeto 1766. teško je obolio te je bio smješten u bolnicu redukcije Candelaria, gdje je preminuo 5. veljače 1767.

8. Ignacije Szentmartony, isusovac, misionar u Brazilu

Ignacije Szentmartony rođen je 28. listopada 1718. u Kotoribi, u Međimurju. Potječe iz plemićke obitelji mađarskog podrijetla, koja se je s vremenom pohrvatila, a majka mu je bila Hrvatica. Nakon gimnazije u Zagrebu, ušao je 27. listopada 1735. u isusovački red u Beču. Studirao je filozofiju u Grazu i teologiju u Beču. Nakon studija predavao je matematiku u Grazu. U proljeće 1751. otišao je u Portugal i čekao dvije godine dok se skupila skupina znanstvenika koji su za potrebe Španjolske i Portugala trebali u području Amazonije poduzeti astronomska promatranja i geografska mjerenja. Polovicom svibnja 1753. otplovili su u luku Para, na ušću rijeke Amazone. Početkom listopada 1754., pod vodstvom Furtada, guvernera pokrajine Maranhao, iz Para kreće velika ekspedicija

inženjera i matematičara, uz pratnju tisuću vojnika i Indijanaca, tokovima rijeke Amazone i zatim Rio Negra. Zbog lošeg postupanja guvernera ekspedicija je zapala u različite poteškoće. Ignacije se zauzimao za vojnike i urođenike. Znao se zadržati i po nekoliko mjeseci u kojem selu kad bi izbila epidemija te njegovao bolesne i umiruće. Zbog njegove zauzetosti za urođenike Furtado ga je optuživao kod svojeg brata Pombala, prvog ministra Portugala. Zbog neslaganja s guvernerom, stalnih putovanja rijekama i nezdravim krajevima, Ignacije je u kolovozu 1756. obolio. Napušta ekspediciju i vraća se u grad Paru. U obližnjoj misiji Ibyrajuba ostaje četiri godine na oporavku i ujedno s ostalim misionarima djeluje među Indijancima. Guverner Furtado već je 1756. potjerao nekoliko isusovaca iz pokrajine, dok je njegov brat Pombal u Portugalu pokrenuo veliku propagandu protiv njih, ograničavao im djelovanje i konačno 1760. naredio izgon isusovaca iz Portugala i svih portugalskih kolonija. Iste godine svi su misionari iz Amazonije uhićeni i odvedeni u luku Para. U rujnu iste godine otplovili su u Portugal. Szentmartony je bio zatvoren u jednoj tvrđavi u Lisabonu, u podzemnu ćeliju bez svjetla. Austrijska vladarica Marija Terezija tražila je njegovo oslobođenje, a Pombal ga je u tajnosti dao otpremiti u zatvor u dvorac Azeitao, gdje su uvjeti bili povoljniji. Nakon osam godina tamnovanja Ignacije je 1769. opet odveden u zatvor u Lisabonu. Nakon Pombalova pada početkom 1777. zatvorenici su u lipnju iste godine oslobođeni te su se mogli vratiti kući. U rujnu je stigao u Beč, a primila ih je i carica. Zatim odlazi u Varaždin, gdje je 1783. napisao kajkavsku gramatiku. Posljednje godine života proveo je Međimurju, a preminuo je 15. travnja 1793. u Čakovcu ili Belici.

9. Nikola Sučić, isusovac, misionar u Peruu

Nikola Sučić rođen je 20. rujna 1716. u Rijeci. Nakon gimnazije kod isusovaca u Zagrebu, stupio je u isusovački novicijat u Beču 27. listopada 1736. Nakon studija filozofije i teologije poglavari ga šalju za gimnazijskog profesora u Pečuh, ali Nikola bude uskoro izabran za prekomorske misije u Peruu, u Južnoj Americi. Sredinom 1749. Nikola polazi iz Pečuha u Španjolsku. S dvadesetak drugih misionara ukrcao se 12. listopada 1750. na lađu za Cartagenu, u Kolumbiji. U srpnju sljedeće godine stigli su u Peru. Nikola je odmah bio poslan među Mojos Indijance, koji su živjeli u današnjoj sjeveroistočnoj Boliviji. Isusovci su na tom području osnovali redukcije potkraj 17. i u prvoj polovini 18. stoljeća. Godine 1748. postojalo je već 21 takvo naselje, s više od 33 tisuće Indijanaca. Budući da su živjeli u vrlo plodnoj ravnici, misionari su ih naučili obrađivati zemlju i uzgajati stoku. Usto su ih poučavali u raznim zanatima, kao što je tkanje, obrada metala, zidarstvo, stolarstvo, rezbarstvo i slično. Sva naselja posjedovala su plantaže pamuka, kukuruza, šećerne trske i riže. Osim toga uzgajali su razne vrste južnog voća i povrća. Bavili su se lovom i ribolovom. Upravu redukcije vodili su sami urođenici, a misionari su sve nadzirali i trudili se da svi urođenici nauče jezik mojo, da bi se svi međusobno lakše sporazumijevali. Inače su govorili vrlo različitim narječjima.

Cijelo vrijeme svojega misionarskog djelovanja Sučić je proveo u redukciji Sveta Magdalena. U vrijeme Sušičeva dolaska ta zajednica je imala 3000 Indijanaca, koji su pripadali plemenu Itonama. Misionari su se brinuli u prvom redu za duhovno dobro vjernika, ali su nadzirali i gospodarske djelatnosti. Svakog dana i svake večeri posvetili bi jedan sat obilasku bolesnika, a tijekom dana nadgledali bi rad u radionicama, na plantažama i farmama. Bili su upućeni u osnove poznavanja medicine i njoj poučavali sposobne urođenike. Dvaput na dan držali su vjeronauk djeci, a odraslima subotama i blagdanima.

Određba španjolskog kralja Karla III od 2. travnja 1767. o izgonu isusovaca iz kraljevstva i njegovih kolonija počela se je primjenjivati u misijama plemena Mojos tek početkom iduće godine. Tako su

u siječnju iduće godine isusovci Sučić i Reitter morali napustiti misiju Sveta Magdalena. Svi misionari iz ovih misija stigli su preko Anda do obale Tihog oceana. U Arici (luka u današnjem Čileu) ukrcali su se na lađu za Španjolsku, kamo su stigli 24. kolovoza 1769. Sučić nije dočekao povratak u svoju domovinu, jer je iznemogao od naporna puta, na koji je morao poći teško bolestan. Umro je kao najzapušteniji siromah u nekom svratištu kod Cadiza 25. veljače 1770. godine.

10. Filip Vezdin, bosonogi karmelićanin, misionar u Indiji

Filip Vezdin rođen je 25. prosinca 1748. u mjestu Cimof (njemački Hof am Leithaberge), u Gradišću, u Austriji, u obitelji gradišćanskih Hrvata. U blizini je bio karmelićanski samostan, gdje je upoznao Red bosonogih karmelićana i oduševio se njihovim načinom života. Pošto je godinu dana proveo u novicijatu samostana bosonogih karmelićana u Linzu, 1769. položio je redovničke zavjete i otišao na studij filozofije i teologije u Prag. Godine 1773. poslan je u Rim, gdje je 1774. izabran za misionara na Malabarskoj obali (danas Kerala), u Indiji. Nakon duljega zadržavanja u Portugalu, u Malabar je stigao 1776. Ondje je boravio 13 godina kao misionar, a bio je imenovan i generalnim vikarom. Svoje slobodno vrijeme posvećivao je učenju malajalamskoga i sanskrta te proučavanju indijske kulture. Nakon povratka u Europu 1789. djelovao je kao profesor orijentalnih jezika (Orijent = Istok, jezici istočnih zemalja, u koje spada i Indija) u Misijskom sjemeništu, zatim kao knjižničar u Veneciji i Padovi, a od 1800. bio je pročelnik Misijskoga sjemeništa i predstojnik studija u Zavodu Urbanum u Rimu. Umro je u Rimu 7. siječnja 1806. godine.

11. Stjepan Mlakić, redovnik misijske družbe Sinovi Presvetog Srca (FSC) iz Verone, misionar u Sudanu

Stjepan Mlakić rođen je 1884. u Fojnici, u Bosni i Hercegovini. Školovao se je kod isusovaca u gimnaziji u Travniku. Više studije završio je u Millandu, u Tirolu, u Austriji. Nakon studija kraće vrijeme pripremao se u Veroni i Rimu za misije u Sudanu, u Africi. U Khartoum je stigao 14. rujna 1920. godine. Tamo je bio upravitelj misionarske škole. Djelovao je među Šilucima i Nuerima. Zanimljivo je da je multikulturalnost, s kojom je živio u rodnoj Bosni, pronašao i u Africi. U jednom pismu kaže: "U školi ima i katolika i nekatolika i pokrštenih crnaca, Arapa, Kopta itd." Već 1933. predložen je za crkvenog poglavara šilučkih misija, no budući da nije bio Talijan, u veronskoj središnjici nisu prihvatili njegovo imenovanje sve do 1938., kad je dekretom Kongregacije za evangelizaciju naroda postao apostolski prefekt Prefektura Bahr el Gebel, u Južnom Sudanu, sa sjedištem u Jubi. Osim hrvatskoga govorio je njemački, talijanski, engleski i arapski. Za njega je značajno da je otkrio da u Egiptu postoji selo Ibrim, u kojem su živjeli bosanski muslimani, koje je ondje naselio turski sultan. Donirao je bogatu kolekciju Etnografskomu muzeju u Zagrebu. Smatra se jednim od prvih hrvatskih afrikanista. Umro je 1950. godine.

12. Ivan Fiorović, isusovac, misionar u Libanonu

Ivan Fiorović rođen je 30. prosinca 1819. u Vodovađi, u Župi Pločice, u Konavlima. Bio je iz brojne i siromašne obitelji, pa je već sa sedam godina služio kod jednoga dubrovačkog plemića. S 14 godina bio je mornar na Sredozemlju. Već nakon godinu dana postaje sluga francuskog konzula u Aleksandriji, u Egiptu. Bio je krivo optužen i otpušten. Opet postaje mornar, tada na turskom parobrodu, i tri godine plovi između Carigrada i Aleksandrije. Jedno vrijeme imao je trgovinu u Carigradu, dok ga nisu provalnici opljačkali. Opet se vraća plovidbi, a zatim neko vrijeme trgovini na Malti. Zatim otvara hotel u Carigradu. Kako se nigdje nije mogao smiriti, na neko vrijeme vraća se u rodni kraj. Opet se dao na putovanja u Gibraltar, Trst i Španjolsku te služi kao mornar. Putujući kroz mnoge zemlje, naučio je više jezika, ali budući da nije bio školovan, miješao je u govoru

sve jezike koje je poznao. Godine 1850. doživio je brodolom uz obalu Male Azije. Doplivao je do obale i došao do samostana redovnika lazarista. Razmišljao je o prolaznosti života. Uspoređivao je sreću i mir tih skromnih redovnika i svoje dugogodišnje lutanje i nemiran život.

Nakon dvije godine, dok je boravio u Rimu, odlučio je pristupiti isusovcima. Odlazi u Francusku i 4. svibnja 1852. u Avignoinu ulazi u isusovački novicijat za časnog brata. Poglavari ubrzo upoznaju Ivanovu prirodnu nadarenost, veliko životno iskustvo, poznavanje jezika i istočnih zemalja te odrede da bude svećenik i misionar u Libanonu. U rujnu 1858. otplovio je u Libanon, a 1860. u Bejrutu je zaređen za svećenika. Nakon velika pokolja koji su izvršili muslimani nad kršćanima u Libanonu, isusovci osnivaju u Bejrutu sirotište za preživjelu djecu i upravu povjeravaju Fioroviću. Francuzi su zauzeli Libanon i Bejrut je postao velika luka i trgovinsko središte. Ivan se je posvetio radu sa siromašnim radnicima izloženim materijalnim i duhovnim nevoljama. Poučavao ih je u vjeri i upućivao ih kako da se združeni međusobno pomažu. Neumorno je obilazio trgovine, tržnice i luku pozivajući radnike, obrtnike, mornare i trgovce u isusovačku rezidenciju gdje ih je okupljao. U početku je dolazilo malo ljudi, a nakon dvije godine dolazilo je oko tisuću muževa i mladića. Posjećivao je i brinuo se za bolesne, prosjake i zatvorenike u tamnicama. Osnovao je Kongregaciju Blažene Djevice Marije, u koju je za njegova života bilo upisano 14 000 ljudi. Svi članovi su provodili uzoran kršćanski život. Dvaput godišnje Ivan im je davao duhovne vježbe. Članovi su se međusobno pomagali. Prvi je u onim krajevima uveo hodočašće u Jeruzalem. Preminuo je 4. rujna 1898. godine.

13. Aleksa Benigar, franjevac, misionar u Kini

Aleksa Benigar rođen je 1893. u Zagrebu. Roditelji su mu bili Slovenci, doseljeni u Hrvatsku. Niže razrede gimnazije pohađao je s Miroslavom Krležom u Gornjogradskoj gimnaziji u Zagrebu. Gimnaziju je nastavio u Franjevačkom liceju u Varaždinu i nakon gimnazije ušao u franjevački red. Teologiju je započeo studirati u Njemačkoj, ali ju je prekinuo zbog bolesti te kasnije nastavio u Zagrebu i na Trsatu, kod Rijeke. Za svećenika je zaređen 1915. u Zagrebu. Na Papinskom orijentalnom institutu u Rimu pohađao je postdiplomski studij teologije te postigao doktorat. Kao misionar otišao je u središnju Kinu, u Hankov. Tamo je ostao 25 godina. Bio je profesor teologije u bogoslovnom sjemeništu. Sudjelovao je formaciji stotina mladih kineskih katoličkih svećenika. S dolaskom komunista na vlast imao je mnogo neprilika. Bio je u zatvoru 1952., a 1954. protjeran je iz Kine zajedno s velikim brojem drugih katoličkih svećenika. Otad je živio u Međunarodnom zavodu svetog Antuna u Rimu. Dugo je skupljao dokumentaciju i svjedočanstva o bl. Alojziju Stepincu te je objavio opsežnu knjigu Alojzije Stepinac – hrvatski kardinal u Rimu 1974. Umro je u Rimu 1. studenoga 1988., u 96. godinu života, na glasu svetosti.

14. Pavao Mesarić, isusovac, a kasnije kartuzijanac, misionar u Indiji

Pavao Mesarić rođen je 1894. godine u Prelogu. U Zagrebu je kao sjemeništarač polazio gimnaziju i bio povezan s isusovcima koji su pastoralno djelovali među zagrebačkom mladeži, osobito u Marijinim kongregacijama uz baziliku Srca Isusova. Nakon velike mature, kao bogoslov zagrebačkoga bogoslovnog sjemeništa, stupio je u Družbu Isusovu 12. studenoga 1912. u Zagrebu. Filozofiju je studirao u Innsbrucku, u Austriji, od 1914. do 1917., a zatim je tri godine obnašao službu odgajatelja i profesora u travničkom sjemeništu i gimnaziji.

Od 1921. do 1925. studirao je teologiju u Enghieniu, u Belgiji. Misionarski poziv osjetio je za vrijeme studija teologije. Belgijski su isusovci u ono vrijeme kao misionari djelovali u Indiji u pokrajini

Bengaliji i dolazili ponekad na odmor u domovinu, s nakanom da bi u subraći budili želju za misijskim poslanjem. Za svećenika je zaređen 1925. godine. Te iste godine vratio se kao mladomisnik nakratko u domovinu, da bi se oprostio od svojih najbližih i od domovine prije odlaska u misije u Indiju. Tijekom mjesec dana kao budući misionar u Bengaliji o. Pavao obilazio je hrvatske gradove i držao predavanja o misijama. Cilj mu je bio animirati građanstvo za misije, osnivati misijske skupine i skupiti sredstva za putnu kartu do Indije.

O. Mesarić i isusovački student Antun Vizjak oprostili su se 22. studenoga 1925. od mnoštva vjernika u svetištu Srca Isusova u Zagrebu i sutradan su otputovali iz Zagreba, preko Ljubljane, u Rim, a zatim u Marseille. Parobrodom su nastavili preko Sueskog kanala za Indiju.

U Hamirpuru, u Kraljevini Gangpur (Bengalija) o. Mesarić će djelovati kao misionar od 1927. do kraja prosinca 1929. Iz Hamirpura nakon tri godine misionarskog rada, 26. prosinca 1929., seli se u misiju Morapai, učiti bengalski jezik. U pismu od 1. siječnja 1930. piše da je dotada naučio jezike hindu i sadri, ali da je sada određen otići u Boshonti, gdje se govori bengalski. On je osnivač prve hrvatske misije u Indiji – Boshonti. U Boshontiju gradi zgradu misijske postaje, osniva i gradi škole, sirotište, internat i školu za djevojke, kapelice u mnoštvu sela gdje hindui prelaze na kršćanstvo. Privremeno se nastanio u jednoj maloj kolibi od blata, poput ostalih u selu pokrivenoj slamom, u uvjetima krajnje oskudice, okružen, kako piše, rojevima komaraca, štakorima i zmijama otrovnicama.

Osnovao je banku riže i imao ključnu ulogu u ublaživanju gladi što je zahvatila ono područje. U četiri godine, koliko je prošlo od njegova dolaska u Boshonti, o. Mesarić se u srpnju 1934. mogao pohvaliti da njegova misijska postaja u dvadesetak sela ima već 1099 krštenih vjernika i 305 katekumena. U misijskoj postaji Boshonti, koju je osnovao, p. Mesarića naslijedio je o. Josip Vizjak.

Prinos o. Mesarića osobito je značajan na području društvene pravde, zbog čega dolazi u sukob s nepravednim institucijama i državnim činovnicima koji iskorištavaju narod. Krivo je optuživan u mnoštvu sudskih procesa i konačno na sudu proglašen opasnim za institucije države, širiteljem bune i otpora u narodu. Zbog toga je 1938. premješten u misiju Sadhkiru, u današnjem Bangladešu. Tamo je bio osamljen, bez podrške koju je imao u Boshontiju i bez sredstava za život i rad. Isusovački general pozvao ga je 1939. u Rim. Nakon toga je o. Mesarić, u dogovoru s redovničkim poglavarima, napustio Družbu Isusovu, da bi ušao u red kartuzijanaca, pod redovničkim imenom brat Stanislav, s nakanom osnivanja jednog samostana toga strogog katoličkog reda u Indiji. Nakon formacije u samostanu kod Montpelliera, u južnoj Francuskoj, bio je poslan u Indiju. Tamo je naišao na potpuno nove prilike nastale u Indiji tijekom i nakon Drugoga svjetskog rata. Njegovoj su se zamisli osnivanja kartuzije u Indiji oprle nepremostive zapreke, pa se vratio u Francusku u svoj matični samostan. Umro je kao kartuzijanac u Francuskoj 1968. godine.

15. Bl. Marija od Propetog Isusa Petković, utemeljiteljica družbe Kćeri milosrđa, misionarka u Južnoj Americi

Bl. Marija od Propetog Isusa Petković rođena je 10. prosinca 1892. u Blatu na Korčuli, u vrlo imućnoj obitelji. Od djetinjstva je siromaštvo bližnjega nalazilo velikoga odjeka u njezinu životu. Već s pet godina pohađala je pučku školu. Nastavlja školovanje kod sestara službenica milosrđa u rodnom Blatu, gdje se stručno usavršavala u šivanju i domaćinskim poslovima. Od redovnica je dobila odgoj u općeljudskim i kršćanskim krjepostima.

Već od prvih godina svjesnoga života pokazivala je suosjećanje i razumijevanje prema ostaloj djeci, osobito siromašnoj. Siromaštvo bližnjega nalazilo je velikoga odjeka u njezinu srcu i ucjepljivalo se u njezino dobro pamćenje. Jednom zgodom, kad je majka spriječila Mariju da pomogne dvjema sirotama koje je dovela sa sobom u kuću, Marija se pokorava i tiho u sebi izgovara vapijuću želju da joj Bog jednom dadne mogućnost da pomogne svima potrebnima koje susretne.

Kad je imala 22 godine, Marija je doživjela borbu dvostrukoga zvanja – kontemplativni ili apostolski život. U sebi prepoznaje sposobnosti i nagnuća i za jedno i za drugo. Dubrovački biskup Josip Marčelić potiče Mariju da se opredijeli prije svega za pomoć napuštenoj djeci i nezbrinutim udovicama rodnog mjesta, koje je u to vrijeme bilo zahvaćeno mnogim nevoljama. Budući da su nakon završetka Prvoga svjetskoga rata talijanske redovnice službenice milosrđa napustile svoj zavod i mjesto Blato, biskup Marčelić je zamolio Mariju da sa svojim djevojkama koje su bile spremne slijediti put služenja siromašnoj i ostavljenoj djeci useli u napušteni zavod i u njemu nastavi voditi pučku kuhinju, u kojoj je ona već i prije surađivala. Tako je na Blagovijest, 25. ožujka 1919. godine Marija s pet djevojaka iz Blata i Vele Luke, pod mudrim vodstvom biskupa Marčelića, započela put koji je vodio utemeljenju nove redovničke družbe u Blatu, što se je i ostvarilo 4. listopada 1920. godine.

U početcima sestre su radom svojih ruku uzdržavale do tristotinjak siromašne djece. Pomoć mjesnih i državnih vlasti bila je neznatna, stoga su se sestre morale na različite načine skrbiti za sredstva, pa im ni prošnja nije bila tuđa. Marija je više puta išla u prošnju po Slavoniji i Vojvodini. Zdušan rad nove družbe potaknuo je mnoge djevojke da im se pridruže, što je Mariji omogućilo da preuzme vodstva mnogih dječjih domova, rad u župama i drugdje. Velikodušno se odazivala svakomu pozivu za pomoć drugima, koja se ponajčešće očitovala kao duhovno-obrazovni odgoj djece i mladih, potom njega bolesnika i starijih osoba.

Hrvatski misionar fra Leonard Rusković zamolio je Mariju da pošalje dvadesetak svojih sestara u misije u Južnu Ameriku. Marija, puna pouzdanja u Boga, odvažila se je na taj smion korak, rad u misijama. Prvih sedam sestara nakon dvomjesečne priprave zaputilo se je u novo podneblje Latinske Amerike i 31. ožujka 1936. godine stižu u Argentinu te preuzimaju rad u Buenos Airesu. U početku su sestre radile u jednom sanatoriju za imućnije ljude. Sestre su dobro znale da to nije njihova karizma. Marija zatvara tu prvu misiju i šalje sestre u predgrađa, onima koji su bili izloženi zapuštenosti i bijedi. U nepunih pet godina trideset sestara napušta domovinu i posvećuje se radu s djecom u vrtićima i školama te radu s bolesnom, slijepom i mentalno oštećenom djecom. Danas na tom plodnom polju rada u Argentini, Paragvaju, Čileu i Peruu djeluje oko 250 kćeri milosrđa, od kojih je većina domorodačkoga podrijetla, što je više od polovice ukupnog broja redovnica u družbi danas.

Takvu uspjehu u misijama znatno je pridonijela i Marija, koja je od 1940. do 1952. godine bila misionarka, po svojoj dubokoj želji, ali ne i po planiranim okolnostima. Ona je samo namjeravala kao vrhovna poglavarica obaviti službeni pohod sestrama, kako to propisuju redovnička pravila, ali su ratne okolnosti spriječile njezin povratak u Europu. U Europu se Marija vratila 1952. godine, i to u Rim. Uvidjela je da je za tad već međunarodnu družbu uputnije imati vrhovnu upravu u središtu kršćanstva. Umrula je 9. srpnja 1966. u Rimu. Proglašena je blaženom 6. lipnja 2003. godine u Dubrovniku, o trećem pohodu Ivana Pavla II. Hrvatskoj.

Otac Ante Gabrić

Otac Ante Gabrić rođen je u Metkoviću 28. veljače 1915. godine. Osnovnu školu je završio u Metkoviću, gdje je redovito služio kao ministrant. U rujnu 1926. godine odlazi u Travnik, gdje ostaje do mature u lipnju 1933. godine. U Travniku se njegovo zvanje, koje je imao od najranijeg djetinjstva, učvrstilo još jače. Nikada u životu nije dvojio oko životnog poziva.

30. srpnja 1933. godine stupio je u isusovački novicijat u Zagrebu. Prve zavjete je položio 1935. godine te nakon toga odlazi na studij filozofije. Prvu godinu studija završio je u Gorici, a drugu i treću u Gallarateu, kraj Milana. Te godine bile su godine studija, tihog rada i pripreme za život.

Nekoliko godina nakon studija molba oca Ante Gabrića prihvaćena je i on kreće u misije. Prije odlaska posjećuje svoje roditelje, kojima je bilo neizmjereno teško što odlazi u misije u Indiju, te započinje misijska predavanja po domovini od Osijeka do Dubrovnika, ukupno 62 predavanja. Primijetio je mnogo oduševljenja vezanih za misije u domovini. Iste te godine 1938., 16. listopada odlazi u misije, te stiže 5. studenoga u srce Bengalije, u glavni grad Calcuttu.

Prvo godinu dana uči engleski i bengalski, jer bez znanja jezika misijski rad nemoguć. Već sljedeće godine poslan je u misijsku postaju Boshonti, s ciljem brige oko tamošnje škole. Ondje je još bolje naučio bengalski te ga je znao čitati i pisati, bio mu je gotovo kao materinji jezik. Teologiju završava na obroncima Himalaja, u mjestu Kurseongu, gdje je i zaređen za svećenika 21. studenoga 1943. Nakon što je završio nauke poslan je u misijsku postaju Morapai, gdje je ostao godinu dana. Zahvaljujući dobro naučenu bengalskom jeziku, nije imao problema s poukom ni propovijedima te je držao osmodnevne duhovne vježbe na bengalskome. Nakon svega slijedilo je 16 godina misijskog djelovanja u Boshontiju. Mjesto mu je veoma priraslo srcu, ali situacija je bila veoma teška zbog siromaštva i prevelike udaljenosti drugih sela. Zbog toga dolazi do mnogih pogibelji na putovanjima. Dane i dane je provodio po udaljenim selima, puno vremena provodeći na putu pješice kroz nepregledna rižina polja ili po nasipima kanala. Znao se je voziti biciklom i kad je padala kiša prolaziti kroz blato i vodu. Spavao je gdje god ga je noć uhvatila te se je hranio svime što je dobio od dobrih, siromašnih ribara i seljana, a često je morao i postiti s njima. Spavao bi u njihovim vlažnim kolibicama i seoskim kapelicama, drhteći danima od groznice jer je bio mokar. Susretao se je sa zmijama i tigrovima, ali uvijek je išao junački naprijed, s veseljem u srcu.

Na sve to dijagnosticirano mu je proširenje srca te mu je liječnik rekao da ne bi smio puno pješaćiti, ali ga je Nebeski Liječnik čuvao, kao i molitve tolikih prijatelja i dobročinitelja, kojima se redovno javljao.

Podigao je školovanje na novu razinu, dao sagraditi mnoge zgrade, bolnicu, dao uvesti struju, i sl. Bolnici je dodana operacijska sala i rodilište, jer je u tim krajevima smrtnost djece kod porođaja velika.

Od prvih dana svog boravka u Bengaliji počeo je izdavati mali povremeni listić *Tamo gdje palme cvatu*. Svake godine pisao je mnoga pisma prijateljima i dobročiniteljima te članke za razne nakladnike diljem svijeta.

Iz Amerike je primio stotine i stotine tona pšenice, kukuruza, ulja te uza silan napor sve to dopremio u Boshonti. Organizirao je rad uz pomoć glavara sela. Na taj je način popravljao putove, nasipe, kanale, vrtove te ljudima pomagao da imaju bolju žetvu.

U rujnu 1962. godine odlazi u Morapai i odmah se daje na posao. Obnavlja staru župnu crkvu te gradi novu kuću za udovice i samostan časnim sestrama. Obavljao je i one obične i neobične poslove velike župe. Brinuo se za siromašne, za rad na poljima, prehranjivao 3 000 dječice u 28 seoskih škola.

Njegova zadnja misijska postaja od 1975. do njegove smrti bila je Maria Polli (Marijino Selo). Slao je mnoštvo djece u školu, otvarao večernje škole, gdje se poučavalo zanatima. Osnovao je i "koope­rativno društvo" – blagajnu solidarnosti, u koju je svaki član mjesečno davao po jednu rupiju i iz koje je mogao poslije dobiti pomoć ako bi se našao u potrebi. Ondje su posebno bujala duhovna zvanja, pa tako o. Ante 1977. godine bilježi da je iz župe u samostan već otišlo 40 djevojaka, a u sjemenište osam dječaka.

O. Ante i Majka Terezija

Otac Ante usko i često je surađivao s Majkom Terezijom, koju je papa Franjo 4. rujna 2016. proglasio svetom. Oboje su bili poznati po zadivljujućoj brizi za tamošnje ljude, bez obzira na vjeru. S njom se susretao kad god bi se našao u Calcutti, razgovarali su, planirali, bili jedno drugome ohrabrenje.

Majka Terezija je o. Antu opisala riječima: "Što je otac Ante učinio u Bengaliji, morali biste doći tamo i vidjeti. To nije moguće kazati. Jedino je moguće kazati da smo zahvalni njegovoj obitelji što su dali svoga sina, svoga brata Isusu. Što su ga žrtvovali za Boga, da on bude svjetlo, radost, mir, živa Isusova ljubav u Bengaliji, gdje ljudi nikada nisu znali da je moguće ljubiti kao što je on ljubio njih. On je doveo Isusa i Mariju u obitelji i oni žive radosnim životom."

Misijsko poslanje

Ocu Anti Gabriću uvijek je bilo bitno probuditi zanimanje za misije kod drugih i potaknuti ih na misijsku suradnju. Na sve moguće načine pokušavao je probuditi nova misionarska zvanja kod mladih. Boravak u domovini bio mu je kao neka vrsta pučkih misija po župama i samostanima, po selima i gradovima. Doista je probudio misionarski duh u mnogim srcima. Više je puta dolazio u domovinu, prvi put 1969., nakon 31 godine misionarskog rada. Na slavlju u Solinu 1976. ostat će zapamćeno kako ga je narod nosio na rukama.

Uz sav karitativni posao, na prvom mjestu uvijek mu je bilo njegovo svećeničko misijsko zvanje. Revno je obilazio sela, propovijedao, poučavao, tražio duše. Iako je napravio i izgradio puno toga, duhovna izgradnja mu je bila najvažnija.

Jedna zgoda pokazuje koliko mu je bilo važno ono malo, nesebično darivanje drugima, smatrajući velikim misijskim pothvatom ispuniti želju za narančom bolesne djevojčice Magdalene i šalje čovjeka sedam milja po nju. "Oboljela je od tifusa... Htio sam nešto dati Magdaleni. Imao sam nekoliko biskvita u torbi. Nabavio sam joj malo mlijeka u selu pa sam sve to za nju pripremio. Onda sam je zapitao da li još nešto želi. Kao da se bojala reći. Onda potihom prošapće: 'Jednu malu naranču!' I oborila je oči, jer se bojala, da je previše tražila. Malo poslije otvori oči. Bolne oči, s blagim, prikrivenim osmijehom, kao da su se molile da se ne ljutim na nju zbog ove molbe... 'Malu naranču.' Gdje ću je dobiti u ovom pustom kraju?! No, bilo kako bilo, Magdaleninu želju treba ispuniti. I onda mi sinu sretna misao: danas je sajam kojih sedam milja odavle, u selu Beltoli. Tamo će doći trgovci sa svih strana. Bit će sigurno i voća. Izvadio sam 50 centa i poslao jednoga čovjeka u Beltoli. Već se spuštao sumrak; kad se on vratio – s narančom u ruci."

O. Gabriću je uvijek lebdjelo pred očima duše geslo što su ga uzeli naši prvi misionari: "Bengaliju Kristu!" Za duše i Krista htio je dati sve, pa kad je i trebalo vlastiti život.

Umro je 20. listopada 1988. i sahranjen po želji pod palmama u Maria Polliju, uz kapelu koju je gradio – ispunili su mu i posljednju želju i u grob mu stavili onu grudu hrvatske zemlje koju je sa sobom ponio iz domovine i bočicu s vodom iz Jadranskog mora.

Zagrebački nadbiskup i kardinal Josip Bozanić otvorio je u 28. veljače 2015. u Zagrebu biskupijski postupak za proglašenje blaženim sluge Božjega o. Ante Gabrića, na dan 100. obljetnice njegova rođenja.

Otac Ante kazivao je: "U molitvi i žrtvi reci Isusu: 'Ja želim da se mnoge duše obrate!' Moli za Bengaliju, za Afriku, za Ameriku, za potrebe svete Crkve gdje god se one pojave! Ne znam jeste li čuli za pjesnika Izidora Poljaka. On ima divnu pjesmu u kojoj među ostalim kaže: 'Kud god koračam, hoću da bacam snopove zlatne svjetlosti!' To je nešto lijepo. Ne malo svjetlosti, nego snopove svjetlosti. To znači biti misionar. Molio bih vas, nemojte molitve i žrtvice ostaviti samo za Misijsku nedjelju. Čitav tvoj i moj život mora biti misijski."

Svjedoci vjere

Dan svjedoka vjere u Katoličkoj Crkvi širom svijeta slavi se 24. ožujka, a počeo se je slaviti od 1993. godine, na dan kada je za vrijeme slavljenja sv. mise ubijen salvadorski nadbiskup bl. Óscar Romero († 1980.), zbog toga što je odlučno stao u obranu obespravljenih, siromašnih i progonjenih, te pozvao i svoje svećenike da to isto učine. Nekoliko dana prije svoje smrti nadbiskup je izjavio: “Da, ubit će mene, ali ne će ubiti istinu.” Sjećanje na njegovu hrabrost ostat će trajno u srcima njegova naroda i svih nas. Na stotine i tisuće drugih misionara i misionarki, vjerovjesnika i pastoralnih djelatnika, vođeni istom Kristovom logikom: “Tko izgubi život svoj poradi mene, naći će ga” (Mt 16, 25), bili su, poput njega, ubijeni jer nisu htjeli odstupiti od evanđeoskih vrednota.

Na kraju građanske godine novinska služba Zbora za evangelizaciju naroda, agencija “Fides”, objavljuje popis pastoralnih djelatnika koji su izgubili život na nasilan način tijekom posljednjih 12 mjeseci. Prema dostupnim podacima, u 2015. godini ubijeno je 12 pastoralnih djelatnika.

Postoje i hrvatski svjedoci vjere koji su mučeničkom smrću posvjedočili svoju vjeru u Krista među narodima gdje su djelovali kao misionari. Osobito se sjećamo naših ubijenih misionara: fra Vjeko Ćurića, koji je ubijen 31. siječnja 1998. ispred crkve u Kigaliju, glavnom gradu Ruande, te s. Lukrecije Mamić, koja je ubijena 27. studenoga 2011. na vratima samostana Službenica milosrđa, u mjestu Kiremba, u Burundiju.

Fra Vjeko Ćurić

Odrastanje

Fra Vjeko Ćurić rođen je 26. travnja 1957. godine u Lupoglavu, kraj Žepča (BiH), kao drugo od šestoro djece u obitelji Petra i Ane Ćurić. U Visokom je 1976. završio Franjevačku klasičnu gimnaziju. Školovao se za svećenika od 1976. do 1982., kad je zaređen, diplomiravši filozofiju i teologiju na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Postao je član Franjevačke provincije Sv. križa Bosne Srebrene.

Misijski poziv

U Parizu se je pripremao za misijski poziv. Otišao je u Ruandu 1983. godine. Nakon što je vidio uvjete u novoj misiji htio je studirati medicinu na ruandskom sveučilištu, ali nije bio primljen. Smjestio se je u Kivumuu, prvome franjevačkom samostanu u Ruandi, gdje je osnovan i novicijat. Prema franjevačkom planu *Projekt Afrika*, nastojao je naučiti lokalne običaje i plemenske jezike, pomagao je u duhovnim i materijalnim potrebama lokalnom stanovništvu te je organizirao konvoje humanitarne pomoći. Omogućio je čistu pitku vodu za župni centar: od izvora na brdu usmjerio ju je u centar za prehranu, gdje bi držali djecu od dva tjedna do mjesec dana da bi ih uhranili.

U kući "Nazaret" udomio je 360 djece – dvanaestoro u svakom dijelu s jednom gospođom ili udovicom koja se o njima brine kao majka. Škola je mogla primiti 600 djece od kojih su svi siročad te su neka od njih prihvaćena za vrijeme genocida, kad su njihovi roditelji ubijeni u bijegu.

Započeo je tesarstvo, zidarstvo, pekarstvo te projekt zečeva. U brdu je pravio terase za grah i banane, različito povrće. Bio je uključen u gradnju i obnovu 1400 kuća za povratnike. Poticao je udovice da same sebi pomognu i da preuzmu poslove koje nikad prije nisu radile – sada rade u stolariji izrađujući vrata, prozore i građevinski materijal. Fra Vjeko je pomagao i u lokalnom zatvoru, jednom od najvećih u biskupiji: gradio je skloništa u ustanovi da zaštiti zatvorenike od sunca i kiše te im omogućiti medicinsku skrb.

Ratne godine

U Ruandi je između 1990. i 1993. trajao rat te se 1994. odvio genocid pripadnika plemena Hutu nad plemenom Tutsi. Išao je dva do tri puta tjedno u Burundi, uz pomoć međunarodnoga Crvenog križa i drugih nevladinih udruga, te potajno prevozio ljude u sigurnost i natrag dovozio hranu za gladne. U to je vrijeme otprilike trećina klera bila pobijena, trećina je pobjegla, a trećina je ostala u Ruandi.

Fra Vjeko je postao i ekonom biskupije. Časopis *Time Magazine* u to je vrijeme na svojoj naslovnici objavio naslov *Nema vragova u paklu, svi su u Ruandi*, dok je fra Vjeko uključivao obje etničke skupine u zajednički solidarni rad. U zemlji koja je bila rastrgana etničkim konfliktima i u potrazi za osvetom, on je išao protiv struje. Makar je znao da je na popisu za ubojstvo, nastavio je voljeti i služiti. Njegovi prijatelji bili su i vojnici, i visoki državni dužnosnici, i narod. Posebno su mjesto ipak zauzeli siromašni, koje je stalno posjećivao u njihovim nastambama i blagovao s njima. Više puta je bio u smrtnoj opasnosti za vrijeme i nakon rata. U travnju 1996. dva su ga razbojnika napala želeći ga strijeljati, ali im je uspio pobjeći.

Smrt

Brat Vjeko je treći franjevac koji je izgubio život u Ruandi. U večeri 31. siječnja 1998. fra Vjeko je večerao s dva gosta u svojoj župi u Kivumuu te ih je iza obroka odveo svojim autom u Kigali. Kad je auto usporio ispred crkve Svete Obitelji, njih dvojica su ga ubila sa sedam metaka. Do danas nitko ne zna tko su oni bili, niti zašto su ga ubili: budući da ih je pozvao na večeru, pretpostavlja se da su bili "prijatelji".

Pokopan je u mjestu Kivumu, u župnoj crkvi koju je sagradio s vjernicima. Kršćani tog mjesta sami su tražili biskupa Kabgaya da brat Vjeko bude pokopan u njihovoj crkvi kao uspomena na njegovu žrtvu. Misa je slavljena na otvorenome, jer crkva nije mogla primiti tisuće ljudi koji su htjeli odati zadnju počast svojem bratu i župniku koji im je neprestano služio posljednjih petnaest godina. Obitelj fra Vjeko je poručila: "Iz svega srca opraštamo ubojicama, iako je to užasno teško izreći."

Generalni ministar franjevaca je na misi zamolio narod za pomirenje, a narod je tražio da ih franjevci ne napuste. On je poštovao njihovu molbu i 20. veljače poslao jedanaest fratara da zamijene jednoga fra Vjeku. Deset dana nakon dolaska vlasti su zamolile petoricu od njih da odu, ali s Božjom pomoći, posao koji je fra Vjeko započeo, nastavit će se.

Sljedećeg ožujka franjevci iz cijele Istočne Afrike i šire susreli su se u Kivumuu na proslavi sv. mise. Htjeli su da, kako se jedan od njih izrazio, "osvježe sjećanje na njihova preminulog brata, da se očiste od svake želje za osvetom na način da oprostite ubojicama, i da preuzmu nasljedstvo koje im je njihov brat ostavio".

Po čemu ćemo ga upamtiti

Dan nakon njegova ubojstva papa Ivan Pavao II. spomenuo ga je u govoru na Trgu sv. Petra u Vatikanu, rekavši: "Fra Vjeko još je jedna žrtva dodana dugom nizu misionara koji su svoju ljubav prema Kristu i afričkim narodima potvrdili žrtvujući vlastiti život."

U Ruandi je poznat kao "afrički Oskar Schindler", nazvan po čovjeku koji je spasio veliki broj Židova tijekom Drugoga svjetskog rata. Škola u Kivumuu danas je nazvana po njemu.

Sestra Lukrecija Mamić

Misijski poziv sestre Lukrecije

Sestra Lukrecija Anda Mamić rođena je 2. rujna 1948. godine u selu Zidine, kod Tomislavgrada, u katoličkoj obitelji s devetero djece. Osnovnu školu završila je u Dubrovniku, a srednju medicinsku u Cetinju. Odgoj u vjeri i molitva postali su svakidašnjica malene Lukrecije, a kada je ostala bez oca u ranoj dobi, osjetila je, upravo u patnji, kako će jednog dana postati redovnica. Dodatni poticaj pružilo joj je i vrsno crkveno okruženje: župnik Andrija Iličić pokrenuo je val zvanja u Župi Grabovica.

U samostan Službenica milosrđa ušla je 1962. godine, prve je zavjete položila 1969., a trajne 1976. godine u Splitu. Jednako snažno vrlo je brzo osvijestila i misijski poziv, s naglaskom na Afriku, koja je bila njezina velika želja. U to doba šest je godina radila u lošinjskom mjestišcu Nerezinama, u domu zdravlja. To iskustvo isticala je kao svojevrsnu (iako neusporedivu) misijsku postaju.

Služba u Ekvadoru

Poziv mons. Ruiza iz Latacunge, u Ekvadoru, stigao je 1984. godine, nekoliko godina nakon smrti majke, zbog čega se s. Lukrecija osjećala spremnom za odlazak. Iste je godine u Splitu primila misijski križ te zajedno sa s. Klementinom Banožić i s. Lenkom Čović krenula u Južnu Ameriku. Ekvadorski zadatci s. Lukrecije bili su zbrinjavanje najtežih bolesnika i evangelizacija. Ljudi su sestre srdačno primili te ubrzo stekli povjerenje. To im je dalo hrabrosti u bržem svladavanju jezika, tako da su uviđajući pastoralne potrebe ubrzo počele i župni apostolat. Formacija Filozofsko-teološkog instituta Družbe Isusove u Zagrebu uvelike joj je pomogla u pastoralnom djelovanju: najprije su počele s moljenjem Krunice s narodom, zatim su vodile službu riječi; mnogo su pješaćile, često po neprohodnim putovima, kroz blato i prašinu, u čizmama ili na mazgama – samo da stignu do najpotrebnijih. Misijski entuzijizam bio joj je važniji od svih poteškoća i nedaća. No, nakon nekog se vremena zbog tuberkuloze vratila u Hrvatsku, gdje je provela vrijeme Domovinskog rata. Potom ponovno odlazi u Ekvador, jer se je razboljela redovnica koja ju je mijenjala za vrijeme njezina bolovanja. Uvijek oduševljavana univerzalnom dimenzijom Crkve i otvaranjem novih prostora za naviještanje evanđelja i širenje karizme družbe, 2001. godine odaziva se na poziv majke glavarice, koja traži pomoć pri otvaranju nove misije u Africi.

Burundi

Tako je 16. ožujka 2002. u Misiji Kiremba, u Biskupiji Ngozi, zajedno s dvije Talijanke, došla u jednu od najljepših, ali i najsiriromašnijih svjetskih država. Burundi je zemlja velikih jezera, okružena Ruandom, Tanzanijom i Kongom. Ima gotovo devet milijuna stanovnika, među kojima su najveća plemena Tutsi i Hutu, a na području gdje je djelovala sestra Lukrecija mnogo je Pigmejaca (Batua). Povjerenja joj je dužnost bolničkog služenja i rada s djecom. U skromnu domu zdravlja, koji je prije

četrdesetak godina izgradila biskupija iz Italije, nalazili su se centar za prehranu i dispanzer za trudnice, gdje se cijepe i prate djeca od rođenja do pete godine života. U njemu su godišnje pregledani, cijepljeni i liječeni deseci tisuća djece, a oko 2200 bi ih se rađalo s komplikacijama u porodu. Sa sestrom Lukrecijom i dvjema Talijankama u misiji su još služile dvije sestre iz Ruande te su one zajedno pratile stanje, davale savjete te pomagale oko hrane. Djeca bi, ovisno o težini i neishranjenosti, ostala u bolnici nekoliko tjedana. Njihova je terapija na početku specijalno terapeutsko mlijeko, koje primaju svaka dva sata.

Redovnice su se u bolnici, a i izvan nje borile za red i higijenu. Svakodnevno bi se podijelilo 180 obroka, uz redovito bolničko liječenje na svim odjelima. Mnogo se pozornosti posvećivalo i brizi za majke, od kojih su mnoge bile zaražene virusom HIV-a. Isto tako nastavljala se i redovnička angažiranost te praćenje stanja bolesnika nakon povratka kući, koja je često obična zemunica od pruća i lišća. Unutar Biskupije Ngozi mnogo se radilo i na pastoralnom planu: od pripreme za sakramente do sudjelovanja u misnim slavljenjima.

Smrt sestre Lukrecije

27. studenoga 2011. godine, oko 21 sat po mjesnom vremenu, dvojica naoružanih i maskiranih razbojnika upala su u samostan u Kirembi tražeći novac. Nakon što su im sestre dale sav novac koji su imale, na mjestu su ubili sestru Lukreciju. Kućnu poglavaricu s. Carlu Brianzu i talijanskog volontera Francesca Bazzanija oteli su i uzeli samostanski auto te se odvezli u nepoznatom smjeru. Volonter se slučajno zatekao u samostanu jer su ga sestre pozvale da otkloni kvar nestanka struje, koji su, kako se kasnije saznalo, namjerno izazvali pljačkaši. Drugim sestrama pljačkaši nisu naudili. Policija se odmah dala u potjeru i u susjednom mjestu, na udaljenosti od oko osam kilometara, pronašli su beživotno tijelo talijanskog volontera, kojeg su pljačkaši ubili, i ranjenu s. Carlu u besvjesnu stanju, za koju se u prvom trenutku mislilo da je mrtva. Ona je operirana u bolnici u Kirembi, a potom prevezena u Italiju na daljnje kirurške zahvate.

Po čemu ćemo ju upamtiti

Uvijek vedra i nasmijana, ali šutljiva i diskretna, rado je pronalazila najpotrebnije među najsiromašnijima. Uz rad u centru, uvijek je imala vremena za obilazak obitelji da bi se u razgovoru uvjerila gdje je najpotrebnije pomoći. Zauzimala se za pomoć djeci pri školovanju, u što je, osobno i posredstvom Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela uključila mnoge obitelji iz Hrvatske.

Odlazak sestre Lukrecije na poseban način je osjetilo najsiromašnije pleme Pigmeji, koje joj je bilo posebno drago srcu, jer su isključeni iz ionako siromašnog društva Burundija, bez prava na školovanje. Česte posjete njima, uz koju vreću graha i žita, te razgovor i najnužniju medicinsku skrb, za njih su bila prava milost. Bila je uporna, svojehlava, ali i marljiva, uslužna i požrtvovna. Toliko puna ljubavi i milosti, hodajući kroz život s osmijehom, opravdala je ime "anđela" u mnogim sjećanjima.

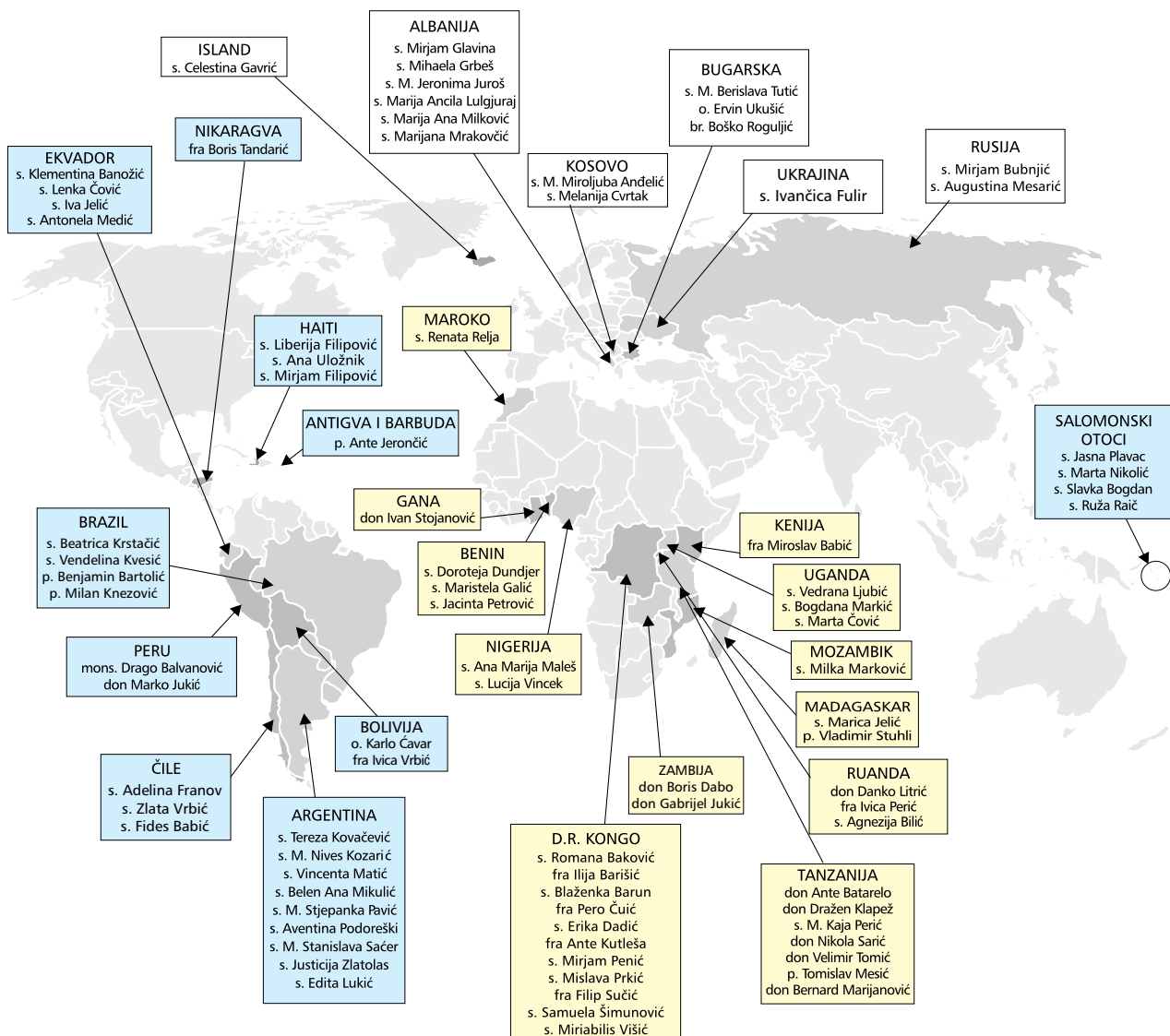
Hrvatski misionari i misionarke danas

Hrvatskih misionara i misionarki danas u svijetu ima ukupno 85. Djeluju u 27 zemalja svijeta: u Africi 36, u Americi 30, u Oceaniji četiri i u Europi 15. (Broj misionara se s vremenom mijenja jer novi misionari odlaze u misije, a neki stariji se vraćaju. Ovaj popis ažuriran je 21. rujna 2016. godine.)

upoznaj misionare:

Naši misionari u svijetu

Osnivanje Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj

Papinska misijska djela (dalje u tekstu PMD) djeluju u okviru Kongregacije za evangelizaciju naroda u Vatikanu. Redovito u svakoj državi postoji jedna nacionalna uprava Papinskih misijskih djela, na čelu s nacionalnim ravnateljem. Ipak, za neke manje države i za države u kojim ima malo katolika postoji jedna nacionalna uprava, kao što je to za skandinavske države. U nekim državama postoji više nacionalnih uprava, kao što je to u Kanadi, gdje postoji posebna nacionalna uprava za englesko, a posebna za francusko govorno područje.

Papinska misijska djela osnovana su u svibnju 1922. Nemamo podatak kad je osnovana Nacionalna uprava PMD-a za hrvatsko govorno područje, odnosno za Jugoslaviju, niti tko je bio prvi nacionalni ravnatelj.

U Zagrebu je 1931. godine ustanovljena Misijska pisarna, kao službeni ured Nacionalne uprave PMD-a za misijsku animaciju za biskupije hrvatskoga govornog područja, a koju je vodio vlč. August Wolf. Biskupska konferencija nekadašnje države Jugoslavije, nakon zatražene i prihvaćene ostavke nacionalnog ravnatelja PMD-a dr. Janka Penića, predložila je vrhbosanskog nadbiskupa dr. Smiljana Čekadu za nacionalnog ravnatelja PMD-a, što je Zbor za evangelizaciju naroda i prihvatio. Misijska pisarna iz Zagreba seli u Sarajevo i dobiva novo ime – Misijska centrala. Do raspada Jugoslavije Nacionalna uprava PMD-a pokrivala je gotovo cijeli teritorij Jugoslavije, osim Slovenije, koja je imala vlastitu Nacionalnu upravu PMD-a. U razdoblju dok je sjedište Nacionalne uprave PMD-a Jugoslavije bilo u Sarajevu, bila su tri nacionalna ravnatelja PMD-a: spomenuti vrhbosanski nadbiskup dr. Smiljan Čekada (1969. – 1974.), vlč. dr. Zvonimir Baotić, svećenik Vrhbosanske nadbiskupije (1974. – 1988.) i vlč. Stipo Miloš, svećenik Vrhbosanske nadbiskupije (1988. – 1996.). Zbog ratnih okolnosti Misijska centrala u Sarajevu privremeno se u travnju 1992. preselila u Zagreb, u prostor dječakčkog sjemeništa.

Poslije raspada bivše države Jugoslavije ustanovljena je u siječnju 1996. jedna nova Nacionalna uprava PMD-a za dvije novonastale države – za Republiku Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu, sa starim nazivom – Misijska centrala. Prvi nacionalni ravnatelj PMD-a za obje novonastale države bio je hvarsko-bračko-viški biskup mons. Slobodan Štambuk, koji je istovremeno bio i predsjednik Vijeća za misije Hrvatske biskupske konferencije. Hrvatska biskupska konferencija je 2000. godine na zasjedanju u Poreču, na prijedlog tadašnjega nacionalnog ravnatelja PMD-a biskupa Slobodana Štambuka i u suglasnosti s Biskupskom konferencijom Bosne i Hercegovine, donijela zaključak da se Kongregaciji za evangelizaciju naroda predloži osnivanje Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela za Republiku Hrvatsku.

Kongregacija za evangelizaciju naroda je prihvatila prijedlog HBK-a te je dekretom, koji je potpisao prefekt Jozef Tomko, za prvoga nacionalnog ravnatelja u Republici Hrvatskoj imenovan 5. siječnja 2001. godine preč. mr. Tomo Perić, svećenik Zagrebačke nadbiskupije, na petogodišnje razdoblje od 2001. do 2006. godine. Nacionalna uprava PMD-a u RH započela je djelovanje 23. travnja 2001. u prostoru Međubiskupijskoga dječakčkog sjemeništa u Zagrebu, gdje je dotada djelovala Misijska centrala Crkve u Hrvata i uredništvo misijskoga informativnog lista *Radosna vijest*.

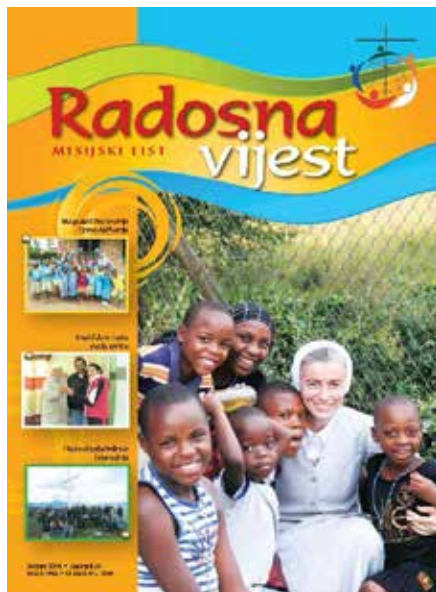
Dana 23. travnja 2001. nacionalni ravnatelji PMD-a, preč. mr. Tomo Petrić u Republici Hrvatskoj i vlč. mr. Tomo Knežević u Bosni i Hercegovini, dogovorili su se o zajedničkoj suradnji za rast misijske svijesti i odgovornosti Crkve u Hrvata. Odlučili su da će nacionalne uprave PMD-a u RH i u BiH izdavati zajednički misijski list, a on bi nastavio svoje postojanje u dotadašnjoj Radosnoj vijesti. Animacijske materijale za proslavu Svjetskog dana misija, koja se uobičajeno naziva Misij-ska nedjelja, pripremali bi i izdavali zajedno. Godišnje susrete misionara i misionarki organizirali bi također zajedno, a susreti bi se održavali prema dogovoru u biskupijama u Republici Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini. Od 12. srpnja 2001. sjedište Nacionalne uprave PMD-a u Republici Hrvatskoj nalazilo se je u Prebendi sv. Uršule na Novoj Vesi, u Zagrebu. Istog dana uredske prostorije blagoslovio je kardinal Josip Bozanić, zagrebački nadbiskup.

Dr. Milan Špehar, svećenik Riječke nadbiskupije i profesor na Teologiji u Rijeci obnašao je službu nacionalnog ravnatelja PMD u petogodišnjem razdoblju od 2006. do 2011. god. Vlč. Antun Štefan, svećenik Varaždinske biskupije, je sadašnji nacionalni ravnatelj PMD-a, imenovan 2011. godine. Od 15. rujna 2014. sjedište Nacionalne uprave PMD u Republici Hrvatskoj nalazi se u zgradi Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu, na adresi Ksaverska cesta 12 a.

Misijski list Radosna vijest

Misijsko vijeće Biskupske konferencije Jugoslavije donijelo je 13. siječnja 1972. godine odluku o pokretanju misijsko-ga informativnog lista *Radosna vijest*, kao glasila Misijske centrale Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela Jugoslavije, osim Slovenije. Sjedište Uredništva bilo je u Sarajevu, u zgradi Vrhbosanske katoličke bogoslovije. Prvi broj objavljen je u veljači 1972. godine. Glavni i odgovorni urednik bio je vlč. dr. Zvonimir Baotić, svećenik Vrhbosanske nadbiskupije. List *Radosna vijest* počeo je izlaziti prvo kao dvomjesečnik, da bi kasnije prerastao u mjesečnik. Za pokretanje lista *Radosna vijest* osobito je zaslužan mons. dr. Smiljan Čekada, vrhbosanski nadbiskup koji je u to vrijeme bio nacionalni ravnatelj Papinskih misijskih djela u Jugoslaviji, osim Slovenije.

Ideja osnivača bila je da list donosi teme o misijskom poslanju Katoličke Crkve u svijetu i u našoj domovini. Ponajprije se je željelo da list bude sredstvo misijske informacije i formacije, kao i sredstvo misijske animacije u našim biskupijama, župnim i redovničkim zajednicama, udrugama i pokretima, ali i za kontakte brojnih prijatelja misija s hrvatskim misionarima i misionarkama. *Radosna vijest* prvo je bila list Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela bivše države Jugoslavije, osim Slovenije, a od listopada 2001. godine dviju nacionalnih uprava Papinskih misijskih djela, Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Misijski list *Radosna vijest* nastavio je tradiciju misijskih listova Crkve u Hrvata koji su prestali izlaziti tijekom i nakon Drugoga svjetskog rata. Bili su to sljedeći misijski listovi: *Crnče*, *Jeka iz Afrike* i *Katoličke misije*. Sva tri lista bila su posvećena misijskoj animaciji djece i odraslih. Blažena Marija Terezija Ledochowska godine 1889. pokrenula je dva misijska časopisa: *Jeka iz Afrike* i *Crnče*. Ti su listovi izlazili na više jezika, a između dva svjetska rata i na hrvatskom jeziku. Misijski list *Jeka iz Afrike*, koji je bio katolički mjesečnik za promicanje misijskog rada za Afriku, izlazio je u Zagrebu od 1929. god 1943. godine. Drugi misijski list, pod imenom *Crnče*, koji je bio misijski mjesečnik za katoličku mladež, isto je tako izlazio u Zagrebu od 1930. do 1942. godine. Oba časopisa izdavalo je Društvo sv. Petra Clavera za afričke misije. Uređivao ih je dr. Aleksandar Gahs.

U *Glasniku Srca Isusova i Marijina* je niz godina postojala posebna rubrika s vijestima iz misija. Ta se je rubrika godine 1926. osamostalila u časopis *Katoličke misije*, koji je osobito pratio djelovanje hrvatskih i slovenskih misionara u Indiji, ali je isto tako donosio i vijesti iz drugih misijskih krajeva. Uz taj časopis nastao je niz brošura o misijama. Časopis *Katoličke misije* izlazio je do 1945. godine u Zagrebu, a izdavao ga je Kolegij Družbe Isusove u Zagrebu (Palmotićeva ulica 31). Uređivao ga je o. Antun Vizjak. S dolaskom komunističke vlasti nasilno je ugašen, zajedno s brojnim drugim listovima Katoličke Crkve u hrvatskom narodu.

Časopis *Radosna vijest* od 1972. pa do kraja travnja 1992. godine izlazio je u Sarajevu. Zbog ratnih okolnosti u Sarajevu u svibnju 1992. godine ondašnja Nacionalna uprava Papinskih misijskih djela

i uredništvo *Radosne vijesti* “privremeno” su preseljeni u Zagreb. Vjerovalo se da će ratne okolnosti brzo završiti i da će se brzo vratiti u Sarajevo.

Prema dogovoru dvojice nacionalnih ravnatelja Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini iz 2001. godine, preč. mr. Tome Petrića i vlč. mr. Tome Kneževića, misijski list *Radosna vijest* zajednički je misijski list dviju novonastalih nacionalnih uprava Papinskih misijskih djela. Otad se list *Radosna vijest* priprema u sjedištu Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj.

Cijelo je vrijeme izlaženja *Radosna vijest* misijski orijentirana. Osim redovitih uvodnika, koji se bave aktualnim misijskim temama na razinama opće Crkve i Crkve u Hrvata, ona obrađuje i druge misijske teme. Brojnim prijateljima misija prezentirana je povijest svih četiriju papinskih misijskih djela, kao i prvog i drugog statuta PMD-a. Misijski dokumenti Svete stolice bili su dobro zastupljeni. Svoje mjesto redovito su imale i godišnje skupštine, i to na nacionalnoj razini, u veljači, jedna u Bosni i Hercegovini, a druga u Republici Hrvatskoj, te opća u Rimu, u prvoj polovini svibnja, zatim europski susreti nacionalnih ravnatelja PMD-a i konferencije animatora PMD-a sv. Djetinjstva Europe i mediteranskih zemalja. Naši misionari i misionarke i njihov rad redovito su zauzimali središnje mjesto. Posebno mjesto imale su osobe ili ustanove iz misijskih područja, što je trebala biti dodatna potpora gradnji misijske svijesti i odgovornosti, ali i aktivni prijatelji misija i misionara u domovini dobivali su dio prostora za što učinkovitiju misijsku animaciju. Aktualne vijesti iz misijskih područja uzimane su iz raznih listova i agencija, zatim su prevedene i stavljane u list, da bi se što bolje informirala misijska javnost Crkve u Hrvata. Predstavljane hrvatskih misionara i misionarki, dijecezanskih ravnatelja Papinskih misijskih djela, kao i ljetni susreti misionara po (nad)biskupijama također su nalazili svoje mjesto u *Radosnoj vijesti*.

Prvi broj časopisa Radosna vijest iz 1972. godine

Susreti misionara i misionarki

O pokretanju susreta misionara odlučeno je na godišnjoj skupštini PMD-a u Sarajevu 1986. god., dok je službu nacionalnog ravnatelja PMD-a obnašao dr. Zvonimir Baotić. Običaj je da misionari i misionarke u domovinu dolaze svake dvije ili tri godine i ostaju u domovini od dva do tri mjeseca. To je prigoda da se odmore, oporave, obave medicinske pretrage i potrebno liječenje, pohode svoje obitelji, rodbinu, biskupe, redovničke poglavare, subraču svećenike, redovnike i redovnice te se susretu s prijateljima i dobročiniteljima misija.

Najviše misionara i misionarki dolazi u domovinu u ljetno vrijeme. Na godišnjim skupštinama Papinskih misijskih djela raspravljalo se što učiniti za misionare dok su ovdje. Došlo se do ideje da se za njih organizira susret na kojem bi nekoliko dana bili zajedno, međusobno se upoznavali i družili te razmijenili misionarska iskustva.

Za organizaciju prvog susreta javio se Zdenko Bralić, dijecezanski ravnatelj PMD-a u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji. On je organizirao prvi susret misionara i misionarki, u Splitu 1987. godine. Na tim susretima uz misionare sudjeluje i biskup – predsjednik Misijskog vijeća pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji, nacionalni ravnatelji PMD-a, dijecezanski ravnatelji PMD-a iz svih biskupija u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te djelatnici nacionalnih uprava PMD-a. Za misijske djelatnike to je prigoda da od misionara saznaju potrebne informacije, upoznaju se s potrebama i projektima misionara te da dogovore buduću potporu i suradnju.

Susreti su prigoda za široku misijsku animaciju. Otvorenje susreta počinje misnim slavljem koje predvodi biskup domaćin iz biskupije koja organizira susret te se predstavljaju svi misionari i misionarke. Drugi dan susreta sudionici u manjim skupinama odlaze u više župa, da bi što više vjernika imalo prigodu slušati njihova svjedočenja, izlaganja i razgovarati s njima.

Kronologija dosadašnjih susreta misionara i misionarki:

- Split (Splitsko-makarska nadbiskupija) 1987.
- Supetar (Hvarska biskupija) 1988.
- Zagreb (Zagrebačka nadbiskupija) 1989.
- Banja Luka (Banjalučka biskupija) 1990.
- Kotor 1991. – susret zbog ratnih okolnosti nije održan
- 1992. – zbog ratnih okolnosti susret nije planiran
- Pučišća (Hvarska biskupija) 1993.
- Pakoštane (Zadarska nadbiskupija) 1994.
- Pula (Porečka i pulska biskupija) 1995.
- Ravna Gora (Riječko-senjska biskupija) 1996.
- Đakovo (Đakovačko-osječka nadbiskupija) 1997.
- Šibenik (Šibenska biskupija) 1998.
- Sarajevo (Vrhbosanska nadbiskupija) 1999.
- Varaždin (Varaždinska biskupija) 2000.
- Vela Luka (Dubrovačka biskupija) 2001.
- Nova Kapela (Požeška biskupija) 2002.
- Mostar (Mostarsko-duvanjska biskupija) 2003.
- Split (Splitsko-makarska nadbiskupija) 2004.
- Krasno (Gospićko-senjska biskupija) 2005.
- Pregrada (Zagrebačka nadbiskupija) 2006.
- Banja Luka (Banjalučka biskupija) 2007.
- Križevci (Križevačka eparhija) 2008.
- Đakovo (Đakovačko-osječka nadbiskupija) 2009.
- Kotor (Kotorska biskupija) 2010.
- Varaždin (Varaždinska biskupija) 2011.
- Bjelovar (Bjelovarsko-križevačka biskupija) 2012.
- Zadar (Zadarska nadbiskupija) 2013.
- Sarajevo (Vrhbosanska nadbiskupija) 2014.
- Sisak (Sisačka biskupija) 2015.
- Dubrovnik (Dubrovačka biskupija) 2016.

Susret 2017. godine održat će se u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji.

6.

Misijski dokumenti

BENEDIKT XV. - *Maximum illud*

30. studenoga 1919.

Papa u apostolskom pismu piše da je najveća i najsvetija služba ona koju je Gospodin naš Isus Krist, prije nego ga je Otac pozvao k sebi, povjerio učenicima: “Idite po svemu svijetu i propovijedajte evanđelje svakomu stvorenju.” (*Mk 16, 15*)

Obratio se i upraviteljima misija – Crkva osobito u njih stavlja nadu, da povećaju širenje vjere. Također je uputio nekoliko riječi i misijskom svećenstvu. U rukama njihovim leži spasenje tolikih duša i širenje kršćanske prosvjete. Oni nose svjetlo onima koji su u tami, šire Kristovu vlast te pomažu ljudima na putu prema nebeskoj domovini, ne zemaljskoj. Upozorio je papa misionare da se moraju čuvati od drugih dobiti, trebaju samo tragati za dušom. Trebaju se obrazovati za apostolski rad i znanje stranih jezika. Najbitnije im treba biti svetost života, trebaju biti Božji ljudi i ne voljeti grijeh. Po primjeru Krista Gospodina misionari moraju gorjeti od ljubavi pa će za Božju djecu smatrati i najpokvarenije pogane, budući da su otkupljeni Božanskom snagom i ljubavi. Osim svetosti života misionari se trebaju pouzdati u Boga. Bog jedini može čovjeku udijeliti dovoljno snage, da slijedi i postigne ono što spozna da je dobro i istinito.

Misijsko se angažiranje treba obilježavati na više crkven i univerzalan način. Treba izbjeći dva nedostatka – domovinski nacionalizam i pretjeranu obranu isključive nazočnosti vlastite ustanove na određenom području. Papa je isto tako naglasio važnost brige za domaći kler, koju stavlja na središnje mjesto. Crkva, naime, nije tuđa nijednom narodu i zato je pravedno da u svakom narodu bude svećenika sposobnih voditi kao učitelji i pastiri vlastite sunarodnjake. Posebno je istaknuo i odao priznanje za junačko služenje evanđelju velikom broju misionara. Papa je naglasio da se misijama može pomoći na tri načina – molitvom, povećanjem broja misionara i materijalnim davanjem. Misionarima je potrebna molitvena pomoć, a na taj način mogu pomoći svi. Papa je pozvao sve svećenike da pomognu da bi se povećao broj misionara. Također je pozvao katolike cijelog svijeta da pomognu misijama dobrovoljnim darovima, da bi se ublažile posljedice Prvoga svjetskog rata.

PIO XI. - Rerum ecclesiae

28. veljače 1926.

Papa se u enciklici obraća biskupima cijelog svijeta. Naglašava da dužnost misijskog rada veže sve kršćane, osobito kler. Potiče sve da molitvom ostvaruju misijsku dužnost, napose ističe da moliti trebaju djeca i redovnice. Za sve katolike postavlja nove zadaće: obratiti pogane zadaća je ljubavi prema Bogu i bližnjemu, što je dužnost svih vjernika, a osobito biskupa, klera te crkvenih i redovničkih ustanova. Vjernici su pozvani na žarku neprestanu molitvu za misije, koja je izvrsno sredstvo da se probude nova misijska zvanja.

Papa promiče misijska udruženja – ako nisu osnovana neka se osnuju, a ako jesu, trebaju se poticati savjetom i ugledom, da bi iz dana u dan sve bolje radila. U enciklici papa napominje da je društvo za širenje vjere najvažnije te da katolici trebaju biti velikodušni i pomoći društvu, da bi ono moglo pomagati misijskim potrebama.

Enciklika naglašava da treba biti što više domaćih biskupa misionara, jer strani misionari veoma teško izražavaju svoje misli, zbog nepoznavanja jezika. Europa oskudijeva svećenstvom, a iz Europe dolazi najviše misionara. Domaći svećenici trebaju širiti granice kršćanstva i voditi vjernike svoje narodnosti. Biskupi su pozvani promicati misijska zvanja bez straha mogućeg smanjenja svećeničkih zvanja za njihove biskupije. Domaći svećenici ne trebaju biti u podređenom položaju, nego ih treba pripravljeti za preuzimanje vođenja misija da bi se strani misionari mogli posvetiti novim zadaćama ili na drugim misijskim područjima. Ne treba postojati razlika između domaćeg klera i klera Europe.

Papa napominje biskupima da trebaju osnovati što više sjemeništa, gdje bi obrazovali domaće svećenike i uzdigli ih do svetosti koja odgovara svećeničkom životu te do onog duha apostolata koji je uporan oko spasenja svoje braće, tako da će biti spremni žrtvovati se za svoju braću i sugrađane. Potrebno je povećati i broj vjeroučitelja, koji su isto tako veoma bitni za širenje evanđelja. Katehisti mogu biti i Europljani, ali bi bilo još bolje da su domaći. Oni će svojim radom pomagati misionarima u prvom redu poučavajući katekumene i pripremajući ih za krštenje. Katehisti svojim primjerom trebaju privući nevjernike Kristu.

Potrebno je da u budućnosti bude olakšan put širenja kršćanske mudrosti te misionari moraju biti razmješteni na svakom području. Božja kuća i ostale misijske zgrade trebaju se graditi, ali treba se čuvati toga da se ne podižu raskošne i skupe bilo crkve, bilo zgrade.

Na kraju papa potiče biskupe da osim misionara i redovnika iz vlastitog reda također prime za suradnike misionare i redovnike iz drugih redova, svećenike ili laike.

PIO XII. - Evangelii praecones (Navjestitelji Evanđelja)

2. lipnja 1951.

Papa se na početku enciklike osvrće na statističke podatke koji pokazuju postignut napredak. U 1926. godini bilo je 400 misija, danas ih ima oko 600; vjernika u misijama nije bilo više od 15 milijuna, danas ih ima oko 28 milijuna. Za razliku od prije 20-ak godina, kad su misije bile povjerene stranim misionarima, danas je 88 misija prešlo u ruke domaćeg klera. U mnogim mjestima ustanovljena je crkvena hijerarhija s domaćim biskupom i klerom. U Kini i u nekim dijelovima Afrike uspostavljena je crkvena hijerarhija prema normama svetih kanona. Umnožila su se mala sjemeništa brojem i vrijednošću te broj bogoslova u velikim sjemeništima. U Rimu je osnovan Misijski institut, također su utemeljeni fakulteti i katedre za misiologiju. Održani su razni misijski kongresi. Papa je zaključio da su predstavnici Crkve svojom radinošću donijeli veoma bogate plodove; naročito su uspjeli bolje organizirati misijske pothvate te su si međusobno pomagali u zajedničkom radu za isti cilj. Sve navedeno plod je dvadeset i pet godišnjega misijskog djelovanja.

Posebnu pozornost posvetio je poteškoćama na koje nailaze misionari s izričitim spominjanjem progona kojima su izloženi. Kada misionari trpe progonstvo, daje im se kruna vjere te se vidi jakost Božjih vojnika. Misionari koji danas djeluju u najudaljenijim krajevima razvijaju djelatnost sličnu djelatnosti prvobitne Crkve. Zato misionarima papa nudi mudre upute podcrtavajući pri tom važnost domaćeg klera i preporučuje jačanje suradnje laika. Papa također poručuje da treba stvarati te širiti sredstva priopćivanja, i razviti inicijative zdravstvenog značenja i socijalne brige. Crkva ne smije razoriti ni gušiti sve što je dobro, čestito i lijepo u naravi i običajima raznih naroda, ne smije srušiti i razoriti – već stvarati.

PIO XII. - Fidei donum (Dar vjere)

21. travnja 1957.

Enciklika očituje veliku zabrinutost pred nerazmjerom duhovnih sredstava zemalja stare kršćanske tradicije i velikih potreba tolikih naroda što su još daleko od Crkve.

Razlog nastanka enciklike posebne su prilike prisutne u Africi, u trenutku kad se taj kontinent otvara životu suvremenog svijeta i prolazi možda najteže godine svoje tisućljetne sudbine. Zato papa ističe svoj poziv na napredak misijske evangelizacije. Znak toga je imenovanje brojnih afričkih biskupa. Osnovni uvjet je da se čvrsto i konačno ustanovi Crkva u novim narodima, ali odmah precizira da s uspostavom mjesne hijerarhije misijsko djelovanje nije završeno. Nije zanemariv ni društveni, gospodarski i politički razvoj, kao i njegove posljedice. Zato Papa izriče svoju zabrinutost glede širenja nemira od strane sljedbenika ateističkog marksizma – izazivaju mržnju jednog naroda protiv drugoga. Druga papina briga jest pojava poimanja života što vodi odvajanju od Krista; papa navodi primjer prodora tehničke civilizacije. Sagledavši cjelokupnu situaciju, papa naglašava razvoj Crkve u cijelome misijskom svijetu, a osobito u Africi. Razvoj obuhvaća veću potporu u osoblju: i svećenike i laike. Zato papa poziva sve biskupe da se osjete suodgovornima s Glavom Crkve (Kristom) u djelu evangelizacije. Biskupi su u svojstvu zakonitih nasljednika apostola po božanskoj ustanovi, postaju odgovorni za apostolsko poslanje Crkve. Brigom za opće potrebe Crkve očituje se na živ i istinit način sveopćost iste Crkve.

Iz svega toga papa naglašava trostruku misionarsku zadaću: molitva, veća velikodušnost kao i poziv biskupijama bogatih zvanjima neka zvanja daruju misijama. Posebno je hvalevrijedna odluka dopuštenje nekim svećenicima da se stave na stanovito vrijeme na raspolaganje afričkim biskupima. Papa je uputio poziv i laicima da ponude svoje služenje mladomu kršćanstvu. Bilo bi to služenje ostvareno predano, skromno i razborito, s potpunom podložnošću mjesnim biskupima, u savršenoj suradnji s afričkim laicima. Od posebnog je značenja ohrabrenje koje je papa uputio svima koji su se angažirali u djelu evangelizacije: “Svima vama misionarima, svima vama Kristovim apostolima, u kojem god ste dalekom i nepoznatom mjestu, ponavljamo izraz naše zahvalnosti i naše nade; ustrajte s pouzdanjem u započetom djelu, sretni da služite Crkvi, pozorni na njezin glas, sve više prožeti njenim duhom, ujedinjeni vezama bratske ljubavi!”

IVAN XXIII. - Princeps pastorum

28. studenoga 1959.

Ova enciklika objavljena je povodom 40. obljetnice objavljivanja enciklike pape Benedikta XV. *Maximum illud*.

U početku papa ističe kako enciklika želi privući pozornost na potrebe i nade širenja kraljevstva Božjega u misijskim krajevima. Enciklika se bavi četirima temama: hijerarhija i domaći kler, formacija mjesnog klera, laikat u misijama i laički apostolat u misijama. S obzirom na prvu temu, papa je istaknuo plodove i donio ohrabrujuće statističke podatke. Usprkos rastu mjesne Crkve u misijskim područjima papa naglašava daljnju potrebu za misionarima. Zato preporučuje da svi rade zajedno, i to “u skladu bratske, iskrene i osjetljive ljubavi”. Posebno je istaknuo duhovnu i doktrinarnu formaciju domaćeg klera kako bi oni sami mogli formirati kandidate za svećeništvo. Enciklika upozorava na izbjegavanje pretjeranosti nacionalizma, zatvaranja u same sebe. Božja Crkva je katolička i nije strana niti jednomu narodu. Domaći svećenici nošeni osjećajima i višim ciljevima, u skladu s općenitim zahtjevima katoličke vjere, doprinijet će na djelotvoran način također vlastitoj domovini.

Novost koju je enciklika donijela je pozornost na laikat misija, na njegovu važnost, njegovu ulogu, ne samo radi prve evangelizacije naroda već i u redu preuzimanja važnih odgovornosti, kako u Crkvi tako i u njihovim domovima. Dalje papa naglašava kako u misijskim zemljama nije dovoljno učiniti da se nauče formule iz katekizma i temeljne zapovijedi kršćanskog morala, već treba isto tako angažirati laike u njihovu javnom ponašanju. Zato se očekuje da laici budu nadasve dosljedni i djelotvorni svjedoci istine u koju vjeruju. U zadnjem dijelu enciklika daje jasne upute laicima iz zemalja sa starom katoličkom tradicijom, sa žurnim pozivom za formiranje savjesti i osjetljivosti. Svoje posebno mjesto trebali bi imati laici, koji bi trebali biti raspoloživi za suradnju u misijama. Na kraju enciklika potiče čestite laike i kršćane da svojom nazočnošću i svojom kompetencijom poštuju razne struke i djelatnosti kako kulturne tako i političke u koje su angažirani. Enciklika je pozvala i studente iz misijskih područja da pridonese svjedočanstvom svoje vjere u sredini gdje budu živjeli i studirali.

Ad gentes (O misijama)

Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve

II. Vatikanskog koncila

7. prosinca 1965.

Objavljivanje dekreta o misijskoj djelatnosti Crkve predstavlja jedan od istaknutijih i djelotvornijih plodova Drugoga vatikanskog koncila. Dekret je donio, prema duhu koncilskih otaca, evangelizacijsko poslanje u samo srce Crkve, u njezin trojstveni izvor. Kao posljedica toga djelo evangelizacije opet je ušlo u svijest Crkve i u odgovornost svih krštenika, od biskupa, svećenika, redovnika, do svih vjernika. Dekret je, prema želji pape Pavla VI., postao “pastoralna knjiga” svake Crkve što nastoji živjeti prema evanđelju te je poseban tekst za tumačenje Koncila, što preuzima i razvija posebne teme: mjesna Crkva, službe i karizme, unaprjeđenje čovjeka, razvoj i evangelizacija.

Tekst dekreta je vodič za pastoral Crkve. Sadrži dvije središnje tvrdnje koje ga obilježavaju. Poslanje Crkve danas je jedinstveno i nedjeljivo, a povjereno je svakoj partikularnoj crkvi, budući da je putujuća Crkva po svojoj naravi misionarska. Iz toga se zaključuje da misije nalaze svoje pravo građanstvo u pastoralu svake partikularne Crkve i ne ostaju više na rubovima crkvenog života. S druge strane, misijsko djelovanje postaje mjerilo pastorala, njegov cilj i njegova mjera provjeravanja. Biskupi su više puta ustvrdili da je misijsko angažiranje znak prave crkvene zrelosti i konkretan osjećaj za misijsku zadaću svake partikularne crkve.

Crkva je po svojoj naravi misionarska ako njezin početak izvire iz poslanja Sina i poslanja Duha Svetoga prema Očevu planu. Pojam misijskog djela u sebi obuhvaća navještaj evanđelja, svjedočanstvo života i dijalog s još nevjerojucim braćom; oblikovanje kršćanske zajednice s vlastitim biskupima, klerom i ustrojem; primjerenu pripremu i apostolsku formaciju misionara te vrednovanje misijskih ustanova.

Uređenje misijskog djelovanja povjereno je nadležnomu tijelu, Kongregaciji za evangelizaciju naroda, kojemu je dužnost ravnati i usklađivati u cijelom svijetu misijsko djelo. Misionarska suradnja treba uključiti sve vjernike, sve svećenike pod vodstvom i na poticaj njihovih biskupa, te redovničke ustanove.

Dekret završava pozdravom svim glasnicima evanđelja, pridružujući se njihovim patnjama i sa željom da svi narodi budu što prije dovedeni k poznavanju pune istine i k spasonosnom iskustvu svjetla i milosti Kristova evanđelja.

PAVAO VI. - Evangelii nuntiandi (Naviještanje evanđelja)

8. prosinca 1985.

Apostolski nagovor pape Pavla VI. o evangelizaciji u suvremenom svijetu objašnjava evangelizaciju kao primarnu ulogu Crkve. Nagovor je napisan nakon sinode koju je sazvao papa ubrzo nakon Drugoga vatikanskog koncila. Sazvao je sinodu da bi definirao pojam evangelizacije, koji je, iako star, za mnoge bio nejasan. *Evangelii nuntiandi* dao je Katoličkoj Crkvi teološka načela za usmjerenje članova u razumijevanju onoga što se podrazumijeva pojmom “evangelizacije”, kao i kako se to odnosi prema svakomu katoliku.

Pritom je dokument naglasio da je suvremeni svijet istaknuo slike više nego riječi. Kao takav, svijet treba vidjeti svjedoke novog mogućeg način života, kako bi mu se mogla predstaviti radosna vijest. Papa u nagovoru prednost daje Crkvi, da bi se obogatilo i produbilo razumijevanje evangelizacije. *Evangelii nuntiandi* nam govori o tome kako evangelizirati i naviještati poruku evanđelja u kontekstu s postojećim stanjem u društvu i svijetu.

Papa Pavao VI. daje vrlo jasan naglasak na važnost evangelizacije, koja nije dodatan doprinos za Crkvu, nego jedna od uloga u ljudskoj potrazi za istinom. Za papu je to poziv za evangelizaciju osobna zapovijed našega Gospodina Isusa Krista, a ne nečija osobna narav. Evangelizacija je poziv Crkve, što znači da je i njeno temeljno poslanje. Nadalje, u pitanjima evangelizacije, kultura igra važnu ulogu te evanđelje i evangelizacija nisu identične i neovisne u odnosu na sve kulture. Papa raspravlja o sadržaju evangelizacije te posebice o njegovoj osnovnoj biti i o sekundarnim elementima. Osnovna bit mora se prikazati kroz svjedočanstvo na jednostavan i izravan način. U središtu poruke mora se nalaziti Kristovo spasenje, kao što se otkriva kroz vazmeno otajstvo. Sekundarni elementi su sakramenti jer oni označavaju završetak evangelizacije. *Evangelii nuntiandi* se također bavi metodama i prikladnim sredstvima u evangeliziranju. Prvo sredstvo evangelizacije svjedočanstvo je izvornoga kršćanskog života. Drugo je naglašenost nužnosti propovijedanja, a jedan oblik toga je služba riječi. Druga sredstva su kateheze, što je sustavni vjeronauk temeljnih učenja Crkve. Postavlja se pitanje komu će se evangelizirati te se traže odgovorni ljudi za to poslanje.

IVAN PAVAO II. - *Redemptoris missio*

7. prosinca 1990.

U toj enciklici papa Ivan Pavao II. podsjeća cijelu Crkvu na njezino misijsko poslanje. Već u podnaslovu naslovu progovara o njezinom glavnom predmetu: "Enciklika o trajnoj vrijednosti misijske naredbe", odnosno o potrebi za hitnost misijskog djelovanja. Nakon kratkotrajna oduševljenja i zaleta nakon Drugoga vatikanskog koncila Crkva ponovno posustaje u svom angažmanu oko misija, pa ta enciklika od osam poglavlja služi kao poziv na buđenje kršćana za misijsku svijest i potiče na ponovan žar u naviještanju Božje riječi.

Papa govori o spasenju koje nije ponuđeno samo onima koji su u Crkvi, nego svim ljudima, pa i onima koji ne poznaju evanđelje, jer "žive u društveno-kulturnim uvjetima koji im ne dopuštaju" da budu dio Crkve. To, kao i činjenica da je pravo svih ljudi upoznati Krista, razlog je više za približiti svima evanđelje. Kraljevstvo Božje ponuđeno je svima te se treba paziti da se ne odvoji od Isusa Krista jer se tako pretvara u samo ljudsko i ideološko. Ističe da Duh Sveti, po misionarima, ostvaruje inkulturaciju evanđelja, tj. da misionari ulaze u dijalog s kulturama i religioznim vrijednostima ne uništavajući ih, nego ih prožimaju evanđeoskim vrijednostima. Želi cijeli svijet proglasiti jednim misijskim područjem bez posebnih misija.

Tim dokumentom nadahnutim novim optimizmom Papa ponovno preuzima i oživljava tradiciju misionarskih enciklika prekinutu Koncilom. On funkcionira kao priručnik ili podsjetnik o misijama u pravom smislu riječi te uzima u obzir i prihvaća sve novosti misionarskog iskustva, kao i dotada ostvarena teološka istraživanja, uklopivši ih u misionarsku dužnost i tradiciju Crkve. Daje istaknuto mjesto mladim crkvama u misijama s nekršćanima, koje se često imenuju kao "temeljna stvarnost", kao i bazičnim crkvenim zajednicama u oblikovanju mladih (mjesnih) crkava. Otvoreno pristupa temama inkulturacije i dijaloga s nekršćanima te posvećuje veliku pozornost djelatnosti Crkve u promicanju razvoja. Uvodi i dva nova pojma: da se Crkva unaprjeđuje i radi za razvoj odgovarajući savjesti i evangelizirajući te da se prinos Crkve razvoju naroda ne odnosi samo na Jug, nego poziva i Sjever na veću skromnost (ozbiljnost) života.

Molitva za misije

Misijska krunica

Misionari i misionarke smatraju se poslanima donositi poruku evanđelja cijelomu svijetu, posebno u pogledu promocije mira, pravde i zajedništva ljudi. Jedan od načina kako da to čine je molitvom Misijske krunice. Ona potiče molitve za misije, za pravdu i za cijeli svijet.

Sluga Božji nadbiskup Fulton J. Sheen bio je nacionalni ravnatelj Papinskoga misijskog djela za širenje vjere Amerike od 1950. do 1966. godine. Razmišljao je kako zagrliti svijet molitvom te je osmislio *Misijsku krunicu* govoreći: “onaj tko izmoli *Misijsku krunicu*, zagrlio je sve kontinente, sve ljude u molitvi”.

U veljači 1951. godine utemeljio je *Misijsku krunicu* u svom obraćanju u radijskoj emisiji *Katolički sat*: “Moramo moliti, i to ne za sebe, nego za svijet. Da bih to postigao, osmislio sam *Svjetsku misijsku krunicu*. Svaka od pet desetica druge je boje te predstavlja kontinente.”

Molimo tu krunicu da bismo “pomogli svetomu ocu i njegovu Papinskom misijskom djelu za širenje vjere dajući mu praktičnu potporu, kao i molitve, za siromašne misijske zemlje svijeta” istaknuo je nadbiskup Sheen.

Zrnca krunice u različitim bojama simboliziraju napore misionara u cijeloj Crkvi na svakom od pet kontinenata.

- Zelena boja predstavlja Afriku, zbog njezinih zelenih šuma i bogatstva života.
- Crvena boja predstavlja Ameriku, zbog vatre vjere koju su donijeli prvi misionari.
- Bijela boja predstavlja Europu, zbog “bijelog oca” pape.
- Plava boja predstavlja Australiju i Oceaniju, zbog plave boje oceana koji ih okružuje.
- Žuta boja predstavlja Aziju, mjesto gdje sunce izlazi.

Kao Kristovi učenici pozvani smo da budemo misionari – da u svijetu nosimo Kristove poruke. To možemo i molitvom *Misijske krunice*, koja nas povezuje sa svijetom Crkve. “Molitva treba pratiti korake misionara, tako da navještaj riječi može stupiti na snagu kroz božanske milosti”, piše papa Ivan Pavao II. u enciklici *Redemptoris missio*.

Kazalo važnih pojmova

Apostolski vikar – naslovni biskup na čelu apostolskog vikarijata, područja u misijskim zemljama koje još nema dovoljno vjernika da bude biskupija.

Cenobiti – redovnici koji žive zajedničkim životom u ograđenom samostanu (cenobij) i prisutni su u religioznom i društvenom životu sredine u kojoj žive. Žive u uređenoj zajednici pod upravom opata radeći, moleći i vršeći pokoru.

Devotio Moderne (lat. moderna pobožnost) – duhovni pokret u Katoličkoj Crkvi u XIV. i XV. st.; nastao u Nizozemskoj i proširio se po Belgiji i sjevernoj Njemačkoj. Naglašava “unutarnju pobožnost”, preziranje svijeta i nasljedovanje Krista u mucima i poniznosti. Među mnogobrojnim spisima toga pokreta ističe se Nasljeđuj Krista Tome Kempenca.

Dijeceza – od cara Konstantina Velikoga naziv se upotrebljava za crkveno upravno područje; danas u Katoličkoj Crkvi područje kojim upravlja biskup, biskupija.

Dikasterij – opći naziv za dijelove Rimske kurije.

Dogma – odluka koju izdaje papa ili vijeće u jedinstvu s papom koje definira istinu vjere.

Egzegeza – kritičko tumačenje biblijskih tekstova. Egzegeza je teološka disciplina koja želi uvijek iznova proučavati tekst Svetog pisma i činiti ga razumljivim u svim kulturama, vremenima i mjestima.

Eshatologija – nauk ili skup predodžaba o posljednjim stvarima čovjeka i svijeta; sa stajališta pojedinca, ona razmatra pitanja smrti, prethodne pojave nevolja, ponovnog Kristova dolaska, uskrsnuća od mrtvih i posljednjega suda, a sa stajališta zajednice, svršetak svijeta (i vremena), život nakon smrti i dolazak kraljevstva Božjega.

Inkulturacija – katoličko nastojanje da vjera bude prilagođena i drugim kulturama iz kojih se pridobivaju novi vjernici – utjelovljenje kršćanske vrijednosti u nove kulture i uvođenje te kulture u kršćanski pogled na svijet.

Jansenizam – vjerski pokret unutar Katoličke Crkve tijekom 17. i 18. stoljeća. Dok renesansa i humanizam naglašavaju čovječju vrijednost i um, jansenisti naglašavaju Božju svemoć, čovjekovu izopačenost i nemogućnost da se čovjek spasi ako nije za spasenje predodređen. Inzistirajući na moralnoj strogosti (zabilježeno je da su jansenisti redom bili turobna raspoloženja i da su se rijetko smijali) i na stavu da će spasenje postići samo rijetki među kršćanima, okreću se naročito protiv isusovačkoga pastoralnog dušobrižništva.

Kler – duhovni stalež, svećenstvo i redovništvo.

Kongregacija – stalno kardinalsko povjerenstvo Rimske kurije kao najvišeg nadležstva Svete stolice (Kongregacija za nauk vjere, Kongregacija za kler, Kongregacija za biskupe, Kongregacija za katolički odgoj...). Na čelu svake kongregacije nalazi se prefekt ili predstojnik.

Kongregacija za evangelizaciju naroda – kongregacija Rimske kurije zadužena za misijsko djelovanje i uz to vezane aktivnosti. Možda je poznatija pod svojim starim imenom: Sveta kongregacija za širenje vjere (lat. Sacra congregatio de propaganda fide). Preimenovao ju je papa Ivan Pavao II. 1982. godine, a njezina je misija ostala nepromijenjena. Suvremeni pojam propaganda dolazi od imena kongregacije i njezine misije.

Kontemplacija – misaono udubljivanje ili poniranje, duhovno udubljivanje, promatranje, razmišljanje usmjereno na nutrinu, misaonost koja nema potrebe za praktičnom realizacijom.

Misionari fidei donum – dijecezanski svećenici koji odlaze na određeno vrijeme u druge biskupije, na druge kontinente.

Mistika – vjera u nadnaravno. Teološka znanost koja raspravlja o otajstvenim putovima kršćanskog savršenstva.

Monah (grč. sam, jedini) – muška osoba koja se zavjetima vezuje i potpuno predaje monaštvu. U istočnim crkvama svi su redovnici monasi, u zapadnoj samo neki (benediktinci, cisterciti, kartuzijanci, trapisti, kao i ženski ogranci kontemplativnih redova (bosonoge karmelićanke)).

Patronat – pokroviteljstvo, zaštita, posebna skrb.

Pontifikat – razdoblje vladavine jednog pape.

Propaganda fide (lat. propagare = rasprostraniti) – Kongregacija za evangelizaciju naroda (Kongregacija za širenje vjere).

Reevangelizacija – nova evangelizacija.

Vikar – zamjenik crkvenog poglavara (pape, biskupa, provincijala, župnika...).

Literatura

- Pismohrana misijskog lista Radosna vijest.
- Tomo Knežević (ur.), Crkva i misije, Sarajevo, Nacionalna uprava Papinskih misijskih djela u BiH, 2009.
- Franjo Šanjek, Počeci kršćanstva u Hrvata, u: Crkva u svijetu, 3 (1976) 5, 201 – 209.
- Marina Perić, Ferdinand Konščak, hrvatski misionar i istraživač Donje Kalifornije: u: Migracijske i etničke teme 20 (2004), 1: 111 – 116.
- M. Korade, M. Aleksić, J. Matoš: Isusovci i hrvatska kultura, Zagreb, Hrvatski povijesni institut u Beču, 1993.
- Mijo Korade, Istraživači novih obzora, Zagreb, Matica Hrvatska, 2015.
- Povijest jedne duše. Autobiografski rukopisi sv. Terezije od Malog Isusa, Glas Koncila, Zagreb, 2011.
- Le Missioni Cattoliche, 1910.

Na mrežnoj stranici Nacionalnoga misijskog ureda možete naći i dodatne sadržaje:

www.misije.hr.

Riječi kojima je sv. Franjo poslao misionare među Saracene

“Filioli mei, Deus mihi mandavit, quod mittam vos ad terram Saracenorum ad praedicandum et confitendum eius fidem et legem Mahometricam impugnandam. Et ego etiam ibo per aliam partem ad infideles et fratres alios mittam per universum mundum. Idcirco, filii, paretis vos ad implendum Domini voluntatem.”

(“Dječice moja, Bog mi je zapovjedio da vas pošaljem u zemlju Saracena da propovijedate i ispovijedate njegovu vjeru i da se borite protiv Muhamedovog zakona. I ja ću također ići po drugoj strani nevjernicima i drugu braću ću poslati po cijelom svijetu. Stoga, sinovi, pripremite se da izvršite Gospodinovu volju.”)

sv. Franjo (Collationes monasticae, XXIII.)

POVELJA MALOGA MISIONARA

Krštenje me je učinilo misionarom,
da svugdje svjedočim evanđelje.

Mali misionar susreće,
prihvaća i voli svoga bližnjega,
bez obzira od kuda on dolazi.
On je znatiželjan i zanima se za druge.

Mali misionar zna dijeliti
s djecom cijeloga svijeta.
Daje im svoje vrijeme,
svoje prijateljstvo i svoj novac
za projekte koji pomažu djeci.

Mali misionar zna
da ništa nije moguće bez molitve.
On voli govoriti Bogu o onima koje voli,
i povjerava Gospodinu Crkvu i svu djecu.

Mali se misionar
stavlja u službu drugih,
besplatno i radosno.
Zna da je najvažnije svjedočanstvo
ono koje daje svojim životom.

*Idite po svem svijetu
i propovijedajte Evanđelje*

(usp. Mk 16,15)